

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
SZELKÓW**

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXIV/262/22 Rady Gminy Szelków z dnia 30 września 2022r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków.

SPIS TREŚCI:

I. ZAŁOŻENIA FORMALNO - PRAWNE	6
1. Podstawa prawna	6
2. Cel opracowania	6
3. Metoda i zakres opracowania Studium	6
4. Analiza złożonych wniosków do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków	9
4.1. Wnioski złożone przez instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium	9
4.2. Wnioski złożone przez osoby prywatne	12
II. Część I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	13
1. Uwarunkowania wynikające z kierunków polityki przestrzennej w układzie krajowym i regionalnym.	13
1.1. Uwarunkowania wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	13
1.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku	14
1.3. Uwarunkowania wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego	17
2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu	21
2.1. Położenie i wielkość terenu	21
2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów	22
2.2.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter	22
2.2.2. Hierarchia sieci osadniczej	22
2.2.3. Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych	23
2.2.4. Uzbrojenie terenu	24
2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego	24
2.3.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	24
2.3.2. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	25
2.4. Ruch budowlany	25
3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	25
4. Stan środowiska	26
4.1. Podstawowe elementy środowiska	26
4.1.1. Geomorfologia	26
4.1.2. Budowa geologiczna	27
4.1.3. Surowce mineralne	27
4.1.4. Wody powierzchniowe	28
4.1.5. Wody podziemne	28
4.1.6. Warunki gruntowo-wodne	29
4.1.7. Klimat lokalny	29
4.1.8. Szata roślinna	31
4.1.9. Świat zwierząt	31
4.1.10. Gleby i ich wykorzystanie	38
4.1.11. Walory krajobrazowe	39

4.1.12. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem	40
4.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione	41
4.2.1. Pomniki przyrody	41
4.2.2. Obszary Natura 2000	42
4.2.3. Korytarze ekologiczne	43
4.2.4. Wskazania wynikające z uwarunkowań przyrodniczych	44
5. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	45
5.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	45
5.2. Leśna przestrzeń produkcyjna	46
6. Wielkość i jakość zasobów wodnych	47
7. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego	49
8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	49
8.1. Rys historyczny	49
8.2. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne	51
8.2.1. Rejestr zabytków	51
8.2.2. Stanowiska archeologiczne	51
8.2.3. Zabytki nieruchome ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków	54
8.2.4. Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków	55
8.2.5. Dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej	56
8.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	58
8.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych	59
9. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	59
9.1. Struktura społeczna gminy	59
9.1.1. Demografia	59
9.1.2. Rynek pracy	64
9.1.3. Warunki mieszkaniowe	66
9.1.4. Struktura usługowa	68
9.2. Rolnictwo	71
10. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia	72
11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	73
11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne	73
11.2. Prognozy demograficzne	76
11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	76
11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	79
11.4.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę	79
11.4.2. Chłonność obszarów	81
11.4.3. Wynik bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę	86
12. Stan prawny gruntów	87

13. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	87
13.1. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	87
13.2. Występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla	87
14. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	87
15. Stan systemów infrastruktury technicznej	88
15.1. Transport	88
15.1.1. Komunikacja samochodowa	88
15.1.2. Komunikacja szynowa	89
15.1.3. Komunikacja piesza i rowerowa	89
15.1.4. Komunikacja publiczna	90
15.2. Gospodarka wodno – ściekowa	90
15.2.1. Zaopatrzenie w wodę	90
15.2.2. Kanalizacja sanitarna	91
15.2.3. Kanalizacja deszczowa, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	92
15.3. Elektroenergetyka	92
15.3.1. Energetyka odnawialna	93
15.4. Gazownictwo	93
15.5. Ciepłownictwo	94
15.6. Telekomunikacja	94
15.7. Gospodarka odpadami	94
16. Wytyczne z planów wyższego rzędu oraz innych opracowań planistycznych w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej	94
17. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	95
18. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej	95

CZĘŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SZELKÓW

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę)	96
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę)	102
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	104
3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych	105
3.1.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody	105
3.1.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych	105
3.1.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego	106
3.2. Rekreacja i turystyka	107
4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	107
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	109

5.1. Zaopatrzenie w wodę	110
5.2. Odprowadzanie ścieków	110
5.3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło	110
5.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	111
5.5. Telekomunikacja	114
5.6. Odpady	115
5.7. Kanalizacja deszczowa, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	115
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	115
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa	116
8. Obszary, rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	116
9. Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenie scaleń i podziału nieruchomości a także obszary przestrzeni publicznej.	116
9.1. Obszary wymagające przeprowadzenie scaleń i podziału nieruchomości	116
9.2. Obszary przestrzeni publicznej	116
10. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	117
10.1. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	117
11. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	117
12. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	118
13. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	119
14. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady	119
15. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	119
16. Obszary zdegradowane	119
17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa	119
18. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie	119
19. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu	119
IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA	120

I. ZAŁOŻENIA FORMALNO - PRAWNE

II. Podstawa prawna.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków zostało sporządzone na podstawie Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 293 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz.1233).

Podstawą do podjęcia prac nad opracowaniem Studium była Uchwała Rady Gminy Szelków Nr X/79/19 z dnia 26 września 2019 r., w sprawie: przystąpienia do sporządzenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szelków. Studium obejmuje teren zawarty w granicach administracyjnych gminy Szelków.

2. Cel opracowania.

Celem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego oraz polityki inwestycyjnej i kierunków tych dziedzin gospodarki przestrzennej, które wynikają z przepisów prawa i dotyczy ustaleń określonych w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i stanowi podstawowy dokument, dzięki któremu jednostki samorządu terytorialnego określają politykę przestrzenną.

Stanowi podstawę realizacji zamierzeń inwestycyjnych nie tylko z zakresu lokalizacji zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego w tym wskazuje możliwości inwestycyjne dla potencjalnych inwestorów. Opracowanie dokumentu wiąże się z przeprowadzeniem konsultacji społecznych, które mają ogromny wpływ na strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowywane jest obligatoryjnie dla obszaru całej gminy, wskazując założenia polityki przestrzennej gminy, przy czym nie stanowi aktu prawa miejscowego. Wytyczne zawarte w studium stanowią podstawę realizacji polityki przestrzennej przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium jest dokumentem długookresowym – nie ma wskazanego czasookresu realizacji zapisanych celów.

3. Metoda i zakres opracowania Studium.

Niniejsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków sporządzone zostało jako nowy dokument, opierający się na aktualnych przepisach prawa oraz uwarunkowaniach wynikających z aktualnych dokumentów wyższego rzędu jak również z analizy obecnego stanu zagospodarowania gminy i możliwości jej rozwoju.

Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków zostało ujednoczone na podstawie obowiązującej obecnie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku (Dz.U. 2003 Nr 80, poz.717). Zatwierdzono je Uchwałą Nr XIX/96/2012 Rady Gminy Szelków z dnia 28 czerwca 2012 r. Studium wprowadzało zmiany do Studium przyjętego uchwałą nr III/23/02 Rady Gminy Szelków z dnia 30 grudnia 2002 r.

Celem opracowania nowej edycji Studium jest zdefiniowanie nowej strategii planowania przestrzennego Gminy Szelków. Mówiąc „strategia planowania przestrzennego” należy brać pod uwagę wszystkie elementy składające się na obraz gminy: układ przestrzenny, zainwestowanie, gospodarke gminy, specyfikę przedsiębiorczości, demografię, ochronę środowiska, walory środowiska kulturowego i przyrodniczego, ukształtowanie terenu i układ komunikacyjny. Tak więc jest to opracowanie ustalające i określające politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, stanowiąc jednocześnie podstawę merytoryczną wielu różnych zadań inwestycyjnych. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Ustawa określa, co należy w szczególności uwzględnić w części dotyczącej uwarunkowań polityki przestrzennej, a także co Studium ma w szczególności określać (ustalać) w zakresie polityki

przestrzennej.

Zakres, problematykę oraz procedurę sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa jednoznacznie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Projekt Studium sporządza organ władzy wykonawczej gminy, dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

W Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:
 - analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
 - prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje na obszarach funkcjonalnych w rozumieniu art. 5 pkt 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
 - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W studium określa się w szczególności:

- uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d:
 - kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
 - kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filary ochronny;
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszary zdegradowane;
- granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa;
- obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

W toku prac nad „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków” posługiwano się między innymi następującymi materiałami wyjściowymi:

1. Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2030;
2. Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
3. Założeńmi polityki energetycznej Polski do 2025 roku;
4. Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 - przyjętą Uchwałą Nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego w dniu 28 października 2013r.;
5. Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego 2014-2020;

6. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego" przyjętym Uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018r.;
7. Wojewódzkim planem gospodarki odpadami dla Mazowsza 2024, zatwierdzonym Uchwałą Nr 3/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 stycznia 2019 r.;
8. Raportem - Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2014 roku;
9. Programem Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego do 2022 roku;
10. Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Makowskiego na lata 2016-2020;
11. Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Makowskiego na lata 2016-2020;
12. Obowiązującymi miejscowi planami zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Szelków;
13. Planem gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Szelków;
14. Lokalną Strategią Rozwoju Obszaru Orzyc-Narew na lata 2009-2015;
15. Danymi statystycznymi Głównego Urzędu Statystycznego;
16. Wnioskami do Studium;
17. Opracowaniem ekofizjograficznym.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko sporządza się z udziałem społeczeństwa zgodnie z obowiązującym systemem norm prawnych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków obejmuje część tekstową stanowiącą załącznik nr 1 do Uchwały Rady Gminy Szelków, zawierającą:

- Założenia formalno – prawne;
- Uwarunkowania;
- Kierunki rozwoju i polityka przestrzenna;
- Uzasadnienie przyjętych rozwiązań.

oraz część graficzną składającą się z rysunków:

- Załącznik nr 2 do Uchwały Rady Gminy Szelków - „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”;
- Załącznik nr 3 do Uchwały Rady Gminy Szelków - „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”;
- Załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do Studium.

4. Analiza złożonych wniosków do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków.

4.1. Wnioski złożone przez instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium.

Zgodnie z art.11 pkt. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt po podjęciu przez Radę Gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzenia studium, zawiadamia pisemnie o podjęciu uchwały. Organy i instytucje o których mowa w art. 11 ust. 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zgłaszają wnioski do Studium. W poniższej tabeli zawarte są wnioski instytucji i organów, które wpłynęły do Urzędu Gminy Szelków:

Tabela 1. Wnioski instytucji i organów.

L p.	Data wpływu	Nazwa jednostki organizacyjnej i adres	Treść wniosku
1.	02.12.2019	Zarząd Województwa Mazowieckiego w Warszawie ul. Jagiellońska 26 03-719 Warszawa	<p>Wnoszę o uwzględnienie zadań i kierunków wynikających z zapisów PZPWM tj. uwzględnienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego zlewni rzeki Narew - zagrożeń osuwiskowych związanych głównie z ruchami masowymi w obrębie skarp w dolinie rzeki Orzyc - opinogórskiego obszaru predysponowanego do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu i przeciwdziałanie przeznaczaniu gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze - zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych, w szczególności: wodnego szlaku rzeki Narew (ponadregionalnej drogi śródlądowej) oraz regionalnego szlaku kulturowego Książąt Mazowieckich <p>Ponadto postuluję o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazanie, w zakresie zachowania ciągłości dziedzictwa kulturowego i ochrony krajobrazów kulturowych: <ul style="list-style-type: none"> - pasma przyrodniczo - kulturowego rzeki Narew - strefy ochrony wartości krajobrazów przyrodniczo-kulturowych w pasmach rzecznych - utrzymaniu potencjału przyrodniczego i krajobrazowego obszarów Natura 2000
2.	02.12.2019	Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie ul. Winnicka 1, 02-095 Warszawa	<p>Wnoszujemy aby wszelkie projektowane stałe oraz tymczasowe obiekty o wysokości równej lub wyższej od 50m n.p.t. przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę podlegały zgłoszeniu do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP</p>
3.	29.11.2019	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa ul. Marsa 95 04-470 Warszawa	<p>Należy stosować zasady określone w Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz uwzględniać:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudowę sieci energetycznych oraz budowę nowych stacji transformatorowych - pasy dla linii średniego i niskiego napięcia oraz oświetlenia ulicznego - konieczność prowadzenia linii SN i nN po oddzielnych trasach - projektowanie w istniejących liniach napowietrznych SN stacji trafo słupowych natomiast w istniejących liniach kablowych SN należy projektować wolnostojące stacje wnekowe i słupowe - rezerwy terenu pod budowę nowych stacji, jeżeli takie będą niezbędne do zasilania danego terenu - dopuszczenie, na terenie obszarów chronionych, skracania wysokości lub usuwania drzew i krzewów pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi -zakaz nasadzeń pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi drzew i krzewów gatunków których wys. może przekraczać 3m - nakaz przycinania drzew i krzewów rosnących pod liniami elektroenergetycznymi - zachowanie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich, średnich i niskich napięć - szczegółowe plany zagospodarowania terenów powinny przewidywać rezerwację miejsc i terenu dla lokalizacji linii, stacji i przyłączy oraz innych elementów infrastruktury niezbędnych dla zaopatrzenia lokowanych na tym terenie budynków i budowli w energię elektryczną, a także oświetlenia

			<p>terenu wokół obiektów</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemu zaopatrzenia w energię elektryczną ma polegać na odbudowie, przebudowie i modernizacji istniejących linii elektroenergetycznych oraz budowie nowych linii elektroenergetycznych a także na odbudowie, przebudowie, modernizacji i wymianie istniejących stacji rozdzielczych, transformatorowych i transformatorowo-rozdzielczych oraz budowie nowych stacji - przyłączenie obiektów do sieci elektroenergetycznej oraz przebudowa urządzeń elektroenergetycznych, powstała w wyniku wystąpienia kolizji planu zagospodarowania działki z istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi będzie się odbywać w uzgodnieniu i na warunkach określonych przez właściwe przedsiębiorstwo energetyczne według zasad określonych w przepisach prawa energetycznego - dla istniejących i projektowanych linii nN, SN i WN należy pozostawić odpowiednie korytarze uwzględniające wymagane przepisami odległości do innych obiektów
4.	27.11.2019	<p>Polska Spółka Gazownictwa sp z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie ul. Równoległa 4a 02-235 Warszawa</p>	<p>Zwracamy się z wnioskiem o uwzględnienie uwag:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podział terenu na działki winien gwarantować wykonanie indywidualnego przyłącza gazowego do budynku - należy zabezpieczyć trasy pod gazyfikację <p>Zwracamy się z prośbą o umieszczenie poniższych zapisów w treści MPZP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warunki techniczne jakim winny odpowiadać sieci gazowe muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami - w liniach rozgraniczających drogi publiczne i niepubliczne należy rezerwować trasy dla sieci gazowej - w strefach kontrolowanych nie należy wznosić budynków, składów i magazynów, sadzić drzew i krzewów oraz podejmować działań mogących zagrozić trwałości gazociągu - dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego szafki gazowe powinny być lokalizowane w linii ogrodzeń, w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową - gazyfikacja będzie możliwa przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z Przedsiębiorstwem Gazowniczym.
5.	25.11.2019	<p>Okręgowy Urząd Górnicy ul. Wilcza 46 00-679 Warszawa</p>	<p>W przedmiotowej sprawie nie zgłaszam żadnych uwag i wniosków, ponieważ w na terenach objętych zmianą nie występują tereny górnicze</p>

Większość złożonych wniosków ma charakter ogólny, wynikający z obowiązujących przepisów prawa, które obligatoryjnie muszą zostać zastosowane przy sporządzaniu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szekłów. Organy w swojej kompetencji, złożyły wnioski do Studium, wskazując elementy, które muszą się znaleźć w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie wskazują ograniczenia, które należy uwzględnić przy opracowaniu Studium w celu zachowania nie tylko zgodności z przepisami odrębnymi, ale w celu zachowania odpowiednich proporcji w wyznaczaniu nowych terenów pod zabudowę. Ma to na celu zahamowanie procesów niekontrolowanej urbanizacji terenu oraz dysharmonizowania zabudowy.

Ważnym elementem podnoszonym w złożonych wnioskach jest zachowanie przepisów z zakresu ochrony przeciwpowodziowej oraz ochrony środowiska i przyrody, oraz wyznaczone na ich podstawie formy ochrony przyrody. Złożone wnioski instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu studium zostaną uwzględnione, jednak tylko w zakresie ich zgodności z obowiązującym ustawodawstwem.

4.2. Wnioski złożone przez osoby prywatne.

Do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków w terminie składania wniosków tj. Od 14 listopada 2019r. do 10 grudnia 2019r. zostało złożonych 81 wniosków. Wnioski dotyczą głównie zmiany przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, letniskową oraz zagrodową. Wnioski zostały przeanalizowane pod kątem możliwości ich uwzględnienia w Studium. Ze względu na zastane uwarunkowania, przyjętą politykę przestrzenną oraz wymogi prawne w tym lokalizację poza w pełni wykształconą zwartą strukturą funkcjonalno - przestrzenną w granicach jednostki osadniczej część wniosków została nieuwzględniona lub uwzględniona jedynie w części.

II. Część I - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Uwarunkowania wynikające z kierunków polityki przestrzennej w układzie krajowym i regionalnym.

1.1. Uwarunkowania wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jako najważniejszy krajowy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego określa cele i kierunki polityki przestrzennej oraz przedstawia wizję rozwoju kraju w perspektywie najbliższych kilkunastu lat. Głównym celem polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych, spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, które przyczynią się do wytworzenia spójnych regionów. Do pożądaných cech polskiej przestrzeni zaliczono: większą konkurencyjność, zwiększenie poziomu zatrudnienia, poprawę sprawności funkcjonowania państwa oraz spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną. Za szczególnie ważną uznaje się integrację funkcjonalną między głównymi ośrodkami miejskimi, które mają stworzyć warunki dla rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na ośrodki subregionalne i lokalne. Polityka przestrzenna zawarta w KPZK 2030 wyznacza następujące cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Studium gminy Szelków uwzględnia powyższe cele. Gmina Szelków wykształciła swoje obszary funkcjonalne, w tym z koncentracją funkcji gospodarczych i usługowych w m. Stary Szelków przez co może przyczynić się do aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich. Na możliwości rozwojowe gminy pozytywnie wpływa również bliskość Warszawy. Położenie części gminy w obszarze funkcjonalnym Zielone Płuca Polski oraz w obszarze NATURA 2000 (PLB 140014 Dolina Dolnej Narwi) jak również duży udział gleb chronionych wysokich klas bonitacyjnych wspiera osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, wymusza jednak restrykcyjne kształtowanie struktur przestrzennych oraz wymusza szczególne spojrzenie na cel 6 czyli na przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

1.2. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku.

Strategia jest dokumentem, którego zapisy powinny mieć wpływ na kształt przyszłego rozwoju przez określenie długookresowych procesów rozwojowych w regionie.

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku zidentyfikowano trzy obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu.

Obszary strategicznej interwencji zostały zidentyfikowane zgodnie z celami zapisanymi w Krajowej strategii rozwoju regionalnego, tj. z celem 2. Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych oraz z celem 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.

Identyfikując OSI uwzględniono również zapisy koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, w tym szczególnie cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności oraz cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Wyznaczenie OSI i obszarów problemowych umożliwi koordynację działań strategicznych wpisujących się w politykę rozwoju i planowania przestrzennego regionu. Zadania te przypisane zostały do określonego terytorium i wzajemnie zintegrowane. Ułatwi to również przyporządkowanie właściwych narzędzi interwencji publicznej, co warunkuje większą skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Zgodnie z tym dokumentem Gmina Szekłów znalazła się w ostrołęcko - siedleckim OSI. Działania na tych obszarach będą prowadzone na poziomie regionalnym ze wsparciem ze strony Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Wśród najważniejszych kierunków działań w ostrołęcko - siedleckim OSI skierowanych do obszaru gminy należy wymienić przekształcenia w rolnictwie, w tym głównie:

- wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa

Natomiast za główny priorytetowy cel strategiczny dla całego woj. mazowieckiego przyjęto w Strategii rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym.

Zgodnie ze Strategią kierunkami działań strategicznych o wymiarze terytorialnym będącymi priorytetowymi celami strategicznymi rozwoju województwa mazowieckiego jest:

1. Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji;
2. Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców;
3. Umiędzynarodowienie gospodarcze;
4. Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym;
5. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych.

Oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto również trzy główne cele strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii;
2. Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego;
3. Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia

nowoczesnej gospodarki.

Zgodnie ze Strategią kierunkami działań strategicznych o wymiarze terytorialnym będącymi celami strategicznymi rozwoju województwa mazowieckiego i skierowanymi do gminy Szelków są:

1. Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych;
2. Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
3. Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług;
4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
5. Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego;
6. Spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach;
7. Udrożnienie systemu tranzytowego;
8. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
9. Wyrównywanie szans edukacyjnych;
10. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
11. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
12. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
13. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego;
14. Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;
15. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych;
16. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;
17. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
18. Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;
19. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
20. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu;
22. Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego;
23. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej;
24. Upowszechnianie kultury i twórczości.

Powyższe cele mają zostać osiągnięte poprzez działania i szczegółowe zadania w ramach „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego”. Do działań, które mają bezpośredni wpływ na kształtowanie przestrzeni i ładu w gminie zaliczają się:

1. Przygotowanie nowych oraz doinwestowanie istniejących terenów inwestycyjnych, wyznaczonych w studiach uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin;
2. Pomoc w tworzeniu inkubatorów przedsiębiorczości oraz parków przemysłowych i technologicznych;
3. Pomoc w adaptacji terenów poprzemysłowych dla nowej działalności gospodarczej;
4. Wspieranie przygotowywania terenów inwestycyjnych pod produkcję uwzględniającą

- specyfikę przemysłu spożywczego (infrastruktura, media);
5. Realizacja projektów rozwijających infrastrukturę produkcyjną (w tym również PPP), zgodnie ze specjalizacją regionalną (przetwórnice, chłodnie, suszarnie itp.);
 6. Inicjowanie tworzenia i wspieranie parków naukowo-technologicznych, inkubatorów, konsorcjów naukowych, naukowo-przemysłowych oraz innych ośrodków rozwoju technologii;
 7. Budowa i modernizacja infrastruktury naukowo-badawczej;
 8. Wprowadzenie mechanizmów ułatwiających prowadzenie działalności rolniczej, np. wspieranie młodych rolników;
 9. Wspieranie towarowych gospodarstw rolnych;
 10. Produkcja i promocja żywności ekologicznej;
 11. Rozwój przetwórstwa spożywczego dostosowany do bazy surowcowej;
 12. Wspieranie działań i programów sprzyjających odbudowie stanu ilościowego rodzin pszczelich na terenie Mazowsza;
 13. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej związanej z produkcją rolniczą, przechowywaniem i przetwórstwem spożywczym;
 14. Wsparcie promocji artykułów rolnych wytwarzanych w regionie, w tym produktów żywności ekologicznej;
 15. Wspieranie działań na rzecz scalania agrarnego gruntów rolnych;
 16. Wdrażanie w produkcji rolniczej nowoczesnych metod produkcji we współpracy z naukowymi jednostkami badawczymi i wyższymi uczelniami;
 17. Wspieranie i promocja pozarolniczej przedsiębiorczości na wsi m.in. obsługi rolnictwa, agroturystyki, turystyki, rzemiosła artystycznego, przetwórstwa spożywczego, wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych;
 18. Wspieranie tworzenia lokalnych (gminnych) inkubatorów przedsiębiorczości;
 19. Dostosowanie dróg regionalnych i lokalnych do obsługi ruchu regionalnego i lokalnego, aby nie stanowiły łatwo dostępnej alternatywy dla dróg krajowych (tranzytu), w tym poprzez strefowe uspokojenie ruchu w obszarach zabudowanych;
 20. Budowa tras rowerowych o znaczeniu międzyregionalnym, regionalnym i lokalnym, w tym niezależnych od układu dróg dla samochodów;
 21. Tworzenie i realizacja programów rewitalizacyjnych;
 22. Racjonalna polityka w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym wyznaczania obszarów pod zabudowę oraz wyłączających je spod zabudowy;
 23. Zwiększenie świadomości społeczeństwa i władz lokalnych w zakresie potrzeby zachowania ładu przestrzennego;
 24. Działania zapobiegające degradacji krajobrazu (m.in. ograniczanie umieszczania reklam);
 25. Zapewnienie dostępu mieszkańcom obszarów peryferyjnych do podstawowych usług, w standardzie do 30 minut dojazdu oraz dostępu do usług wyższego rzędu zlokalizowanych w głównych ośrodkach miejskich ze standardem dojazdu do 90 minut;
 26. Integracja rozkładowa regionalnej komunikacji publicznej ze szczególnym uwzględnieniem połączeń z najbliższymi aglomeracjami miejskimi (również w sąsiednich województwach);
 27. Utrzymanie dostępności usług w ośrodkach sieci osadniczej odpowiadającej ich randze;
 28. Tworzenie centrów kształcenia praktycznego (np. na poziomie subregionalnym), uwzględniających specyfikę lokalnego rynku pracy;

29. Rozbudowa istniejących i tworzenie nowych placówek pielęgnacyjno-opiekuńczych i opieki długoterminowej oraz placówek usług socjalnych stacjonarnych i dziennych dla osób zależnych w tym osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi;
30. Tworzenie bazy rekreacyjno-sportowej sprzyjającej wzrostowi aktywności ruchowej mieszkańców regionu, uprawianiu sportu oraz sprzyjającej aktywizacji ruchowej osób niepełnosprawnych i starszych;
31. Budowa, rozbudowa, remont oraz wyposażenie obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych (m.in. sale gimnastyczne, boiska szkolne, baseny);
32. Tworzenie warunków sprzyjających wzrostowi udziału ruchu pieszego i rowerowego;
33. Zachowanie i przywrócenie drożności korytarzy ekologicznych: rzecznych, powietrznych i lądowych;
34. Ograniczenie presji urbanistycznej na tereny otwarte wokół miast;
35. Wdrażanie na obszarach chronionych programów rolno-środowiskowych;
36. Ochrona, zachowywanie, rewitalizacja obszarów i obiektów o najcenniejszych walorach przyrodniczych i krajobrazowych wraz z wyznaczaniem nowych elementów;
37. Działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej;
38. ianie gruntów w ramach uzupełniania systemu powiązań przyrodniczych;
39. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu) oraz pochodzących ze źródeł punktowych;
40. Ograniczenie przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w tym odralniania gruntów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych;
41. Kształtowanie struktur przestrzennych minimalizujących zapotrzebowanie na energię i zmniejszających emisję gazów cieplarnianych;
42. Budowa infrastruktury nawadniającej i odwadniającej pola uprawne;
43. Porządkowanie gospodarki ściekowej, w tym poprzez likwidację zrzutu ścieków nieoczyszczonych;
44. Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych, w tym w małych jednostkach wytwórczych zlokalizowanych w niewielkich odległościach od odbiorców końcowych;
45. Zwiększenie powierzchni upraw roślin energetycznych;
46. Wykorzystanie biomasy i biogazu z odpadów do produkcji energii;
47. Ochrona układów przestrzennych oraz promocja miast ogrodów.;
48. Rozwój zaplecza turystycznego (m.in. hoteli, pensjonatów, schronisk, obiektów gastronomicznych, punktów obsługi turystów, obiektów turystyki wiejskiej i agroturystyki).

Wszystkie powyższe działania zostały przeanalizowane i zastosowane przy opracowywaniu Studium.

1.3. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 22/18 z dnia 19 grudnia 2018r. (Dz.Urz.Woj.Maz. z 28 grudnia 2018r. poz.13180).

Plan jest aktem planowania, określającym zasady organizacji przestrzennej województwa. Określa on podstawowe elementy układu przestrzennego, ich zróżnicowanie i wzajemne relacje. Formułuje on kierunki polityki przestrzennej, które wraz z uwarunkowaniami przestrzennymi uwzględnia się w

programach rozwoju i programach operacyjnych województwa. Plan jest elementem regionalnego planowania strategicznego; jego ustalenia stanowią transpozycję na układ przestrzenny ustaleń Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego. W systemie planowania przestrzennego pełni on funkcję koordynacyjną między planowaniem krajowym, a planowaniem miejscowym.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego Gmina Szelków znalazła się w obszarze uczestniczącym w procesach rozwojowych. Zgodnie z KPZK 2030, są to tereny ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi regionu, położone w strefie oddziaływania potencjału rozwojowego miast.

Obszary te charakteryzują się dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z miastami i tym samym ułatwionym dostępem do rynku pracy, usług publicznych i usług wyższego rzędu. W gminach zlokalizowanych na tych terenach zauważalne jest zjawisko suburbanizacji oraz zatracania ich wiejskiego charakteru związanego z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych. zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy;
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska;
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego;
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne;
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

W zakresie bezpieczeństwa Plan mówi, iż podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na obszarach zagrożenia powodziowego stanowi plan zarządzania ryzykiem powodziowym, w którym określony został poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego. Plan wskazuje również na zagrożenie suszą na obszarze województwa mazowieckiego związane z występowaniem suszy atmosferycznej. Największa powierzchnia silnie narażona na ten rodzaj suszy (IV klasa intensywności zagrożenia) znajduje się w północnej i zachodniej części województwa.

W Planie zakłada się również podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zagrożeniom naturalnym poprzez m.in.:

- uwzględnianie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym - Gmina Szelków znalazła się w obszarze o wysokim poziomie ryzyka powodziowego w zlewni Narwi;
- utrzymanie oraz zwiększanie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni poprzez m.in.: zmniejszanie odpływu wód opadowych i roztopowych ze zlewni, zwiększenie różnych form retencji wodnej (budowa zbiorników retencyjnych wraz z budowlami hydrotechnicznymi, zwiększanie lesistości, odtwarzanie terenów wodno-błotnych, przywracanie naturalnego charakteru cieków i naturalnych przepływów wód, tworzenie polderów zalewowych);
- ograniczanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią;
- zwiększanie bezpieczeństwa powodziowego terenów o intensywnym zagospodarowaniu oraz obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, obiektów użyteczności publicznej, stanowiących cenne dziedzictwo kulturowe, itp.;
- zwiększanie wykorzystania wód opadowych i roztopowych.

W zakresie gospodarki odpadami w Planie określa się tworzenie odpowiednich warunków dla funkcjonowania przyjętego systemu gospodarki odpadami, poprzez m.in.:

- realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących;
- wspieranie działań mających na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania instalacji do zagospodarowania odpadów oraz rekultywację składowisk.

W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej w Planie wskazuje się poprawę jakości i dostępności do infrastruktury społecznej, w tym poprzez:

- budowę i rozbudowę bazy kultury o znaczeniu regionalnym, rewitalizację oraz adaptację zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury;
- rozbudowę specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia, zakładów opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej;
- rozbudowę placówek i bazy dydaktycznej uczelni, infrastruktury naukowo-badawczo-rozwojowej oraz placówek oświatowych, w tym szkolnictwa zawodowego.

W zakresie ochrony gleb w Planie określa się m.in. następujące działania:

- przeciwdziałanie erozji wietrznej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa oraz wprowadzanie zadrzewień śródpolnych;
- wdrażanie działań na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez zwiększanie retencji wodnej obszaru.

W zakresie ochrony lasów w Planie określa się następujące działania:

- zwiększanie lesistości województwa zgodnie z Programem zwiększania lesistości dla województwa mazowieckiego do roku 2020 oraz przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o najniższej przydatności dla rolnictwa i w ramach rekultywacji nieużytków;
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne;
- uwzględnianie nadrzędności pozaprodukcyjnych funkcji lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej, w szczególności w lasach ochronnych, lasach o szczególnych walorach przyrodniczych, na terenach przyrodniczo wrażliwych (wydmowych, podmokłych, na znacznych spadkach terenu) oraz pełniących funkcje rekreacyjne, w szczególności w granicach administracyjnych miast i w ich bezpośrednim otoczeniu.

W zakresie ochrony bioróżnorodności i krajobrazu w Planie określa się m.in. następujące działania:

- zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych (dolin rzecznych, leśnych, łąkowych, śródpolnych, itp.), decydujących w znacznej mierze o walorach krajobrazowych województwa;
- ochrona krajobrazu województwa mazowieckiego (przyrodniczego, kulturowego lub o znaczeniu historycznym), ograniczenie działań negatywnie wpływających na walory krajobrazowe;
- renaturalizacja siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
- wprowadzenie ochrony prawnej korytarzy ekologicznych;
- ograniczenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo, w tym stanowiące szlaki migracyjne zwierząt.

W zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody w Planie określa się m.in. następujące działania:

- utrzymanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego wszystkich obszarów cennych przyrodniczo, zgodnie z wymogami UoOP;
- regulację granic obszarów chronionych (parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu), w tym weryfikację i aktualizację aktów prawnych ustanawiających te obszary;
- przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione;
- właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi i gospodarczymi na obszarach objętych ochroną prawną;
- przeciwdziałanie wszelkim negatywnym wpływom na siedliska roślin i zwierząt;

- wdrażanie koncepcji zielonej i błękitnej infrastruktury poprzez kształtowanie spójnego systemu ekologicznego województwa.

W zakresie zachowania ciągłości dziedzictwa kulturowego i ochrony krajobrazów kulturowych w Planie wskazuje się m.in. następujące działania:

- realizację zadań wskazanych w wojewódzkim programie opieki nad zabytkami;
- zachowanie i kreowanie ładu przestrzennego, zachowanie walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowanie pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym.

W zakresie poprawy jakości powietrza w Planie określa się następujące działania:

- rozbudowę centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą, zamiana paliw na niskoemisyjne oraz rozwój odnawialnych źródeł energii;
- dalsze ograniczanie emisji z transportu drogowego.

W zakresie poprawy jakości klimatu akustycznego w Planie określa się m.in. działania:

- dążenie do minimalizacji negatywnych oddziaływań planowanych inwestycji na środowisko poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik i rozwiązań planistycznych.

W zakresie kształtowania atrakcyjności turystycznej i około turystycznej w Planie uwzględnia się m.in.:

- rozwój stref rekreacji oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- rozwój zagospodarowania turystycznego zbiorników wodnych oraz rzek regionu wraz z otoczeniem;
- rozwój ponadlokalnych przestrzeni turystycznych;
- kształtowanie zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych, w tym kulturowych, oraz powiązanie ich z trasami i szlakami województw sąsiednich;
- rozwój infrastruktury towarzyszącej dla tras i szlaków turystycznych oraz utworzenie spójnego systemu ich oznakowania;
- podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów zabytkowych, elementów dziedzictwa kulturowego i kultu religijnego, linii wąskotorowych oraz obiektów kultury i ich wykorzystanie na cele turystyczne;
- rozwój ośrodków rekreacji wodnej z towarzyszącym im zapleczem (m.in. przystanie, stacje, ośrodki turystyki wodnej) w sąsiedztwie rzek i zbiorników wodnych;
- budowę i rozwój infrastruktury do uprawiania sportów zimowych;
- rozwój kompleksów wypoczynkowych, rekreacyjnych na terenach atrakcyjnych turystycznie;
- rozwój i wykorzystanie mikroklimatu kompleksów lasów sosnowych;
- zapewnienie właściwego poziomu dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych;
- wykorzystanie rzek jako turystycznych szlaków wodnych.

Plan nie wskazuje na obszarze gminy Szelków terenów zamkniętych oraz inwestycji strategicznych, w tym inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (krajowym). Wszystkie powyższe ustalenia zostały przeanalizowane i zastosowane przy opracowywaniu Studium.

2. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

2.1. Położenie i wielkość terenu.

Gmina Szelków położona jest w północnej części województwa mazowieckiego, w powiecie makowskim i graniczy z gminami: Maków Mazowiecki, Czerwonka, Rzewnie, Obryte, Pułtusk, Karniewo.

Odległość Szelkowa od miast: Maków Mazowiecki wynosi ok. 10 km, Pułtusk ok. 20 km, Ostrołęka ok. 42 km, Ostrów Mazowiecka ok. 50 km i Warszawa ok. 75 km.

Powierzchnia obszaru gminy Szelków wynosi 11 321 ha, w tym użytki rolne zajmują powierzchnię około 8066 ha (ponad 71% ogólnej powierzchni gminy), zaś lasy około 2807 ha (ponad 24% ogólnej powierzchni gminy). Wśród użytków rolnych grunty orne zajmują powierzchnię ok. 6336 ha (78,5 % użytków rolnych), sady – ok. 195 ha (2,4%), łąki trwałe – ok. 605 ha (7,5%), pastwiska trwałe - ok. 636ha (7,9%), grunty rolne zabudowane 253 ha (3,1%). Grunty osób fizycznych zajmują około 82% powierzchni gminy.

Tabela 2. Wykaz sołectw gminy Szelków.

Lp.	Nazwa sołectwa	Lp.	Nazwa sołectwa
1.	Bazar	13.	Nowy Strachocin
2.	Chrzanowo	14.	Nowy Szelków
3.	Chyliny	15.	Orzyc
4.	Ciepielewo	16.	Pomaski Małe
5.	Dzierżanowo	17.	Pomaski Wielkie
6.	Głódki	18.	Przeradowo
7.	Grzanka	19.	Rostki
8.	Kaptury	20.	Smrock-Dwór
9.	Laski	21.	Smrock-Kolonia
10.	Magnuszew Duży	22.	Stary Strachocin
11.	Magnuszew Mały	23.	Stary Szelków
12.	Makowica	24.	Zakliczewo

Gmina wykazuje tradycyjne związki z Makowem Mazowieckim, który pełni funkcje obsługi wyższego rzędu dla tego terenu. Administracja wojewódzka znajduje się w Warszawie, z najbliższym oddziałem obsługującym obszar gminy zlokalizowanym w Makowie Mazowieckim i Ostrołęce. Przez terytorium Gminy Szelków przebiegają trzy drogi o znaczeniu nadrzędnym i są to drogi krajowe nr 57, 60 i 61, stanowiące połączenia międzyregionalne i międzynarodowe (z Obwodem Kaliningradzkim, Litwą i Białorusią). Ruch kołowy na terenie gminy oparty jest również o drogi powiatowe i gminne.

Gmina jest typową gminą rolniczą o dobrych warunkach dla rolnictwa. W strukturze użytków

przeważają grunty orne, w mniejszym stopniu obecne są użytki zielone występujące głównie w dolinach rzek oraz sady. Lesistość gminy jest dość wysoka i wynosi 24,8%.

Obszar gminy wyróżnia się w skali krajowej dużymi walorami przyrodniczymi o czym może świadczyć m.in. włączenie części Gminy do obszarów NATURA 2000 PLB 140014 „Dolina Dolnej Narwi” oraz całej do obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski jak również do sieci CORINE jako ostoja (Doliny Narwi między Orłowem i Pułtuskim nr G06400300). Do interesujących krajobrazowo i przyrodniczo terenów należy zaliczyć głównie dolinę rzeki Narwi i dolinę rzeki Orzyc, kompleksy leśne okolicy Ciepielewa, „Las Krasieniak” jak również bardzo dobrze zachowaną krawędź wysoczyzny.

Główne zewnętrzne, przyrodnicze powiązania gminy związane są z dolinami rzek Narwi i Orzyca oraz z większymi kompleksami leśnymi przylegającymi do granic gminy.

2.2. Stan zagospodarowania i uzbrojenia terenów.

2.2.1. Układ przestrzenny osadnictwa i jego charakter.

W strukturze zabudowy dominującą pozycję na terenie gminy zajmują zespoły zabudowy zagrodowej, która jest jednak sukcesywnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. I tak w Gminie Szelków jest to głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o niskiej intensywności zabudowy. Zabudowa zlokalizowana jest głównie wzdłuż istniejących dróg (w tym dróg gminnych i powiatowych).

Na terenie gminy miejscowości mają charakter rozproszonej zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej głównie wzdłuż dróg powiatowych i gminnych, dosyć równomiernie rozmieszczonej na terenie całej gminy. W analizowanym obszarze przeważają wsie o typie rzędówek oraz ulicówek oraz wsie bez wyraźnie wykształconego układu czyli o typie rozproszonym. Zabudowa Starego Szelkowa ma natomiast układ wielodrożnicowy i w obecnie obowiązującym Studium posiada niewielkie rezerwy terenowe przeznaczone pod zabudowę zarówno mieszkaniową, jak również usługową oraz przemysłową. Miejscowość rozwija się odśrodkowo z oparciem o rzekę Orzyc od strony zachodniej.

Rozwój funkcji mieszkaniowych na terenie gminy powinien charakteryzować się dążeniem do uzupełniania istniejących, wolnych od zabudowy działek celem zapobiegania rozpraszaniu zabudowy oraz tworzenia zwartych kompleksów zabudowy wiejskiej.

2.2.2. Hierarchia sieci osadniczej.

Gmina Szelków zamieszkiwana jest przez 3624 mieszkańców (wg danych GUS na dzień 31 grudnia 2019 r.) w tym 1753 kobiet i 1871 mężczyzn oraz 25 osób zameldowanych na pobyt czasowy. Gęstość zaludnienia wynosi 33 mieszkańców na kilometr kwadratowy. W stosunku do roku 2018 liczba mieszkańek i mieszkańców zmniejszyła się o 17 osób.

Na terenie gminy wyróżniającą się miejscowością jest centralnie położony Stary Szelków, który zamieszkuje 257 mieszkańców. W gminie największe miejscowości pod względem liczby ludności to Makowica, którą zamieszkuje 304 mieszkańców oraz Dzierżanowo, gdzie liczba mieszkańców wynosi 265 osób. Na terenie gminy siedem miejscowości ma ponad 200 mieszkańców, są to: Bazar, Dzierżanowo, Magnuszew Mały, Makowica, Przeradowo, Stary Szelków oraz Zakliczewo. Miejscowości o licznie 100-200 mieszkańców to: Chyliny, Laski, Magnuszew Duży, Nowy Strachocin, Nowy Szelków, Orzyc oraz Smrock-Dwór. Liczba ludności pozostałych miejscowości nie przekracza 100 mieszkańców. Przy czym jedna miejscowość ma poniżej 50 mieszkańców, i są to Pomaski Małe.

Hierarchia sieci osadniczej na terenie gminy Szelków jest dwustopniowa:

1. Nadrzędny centralny ośrodek stanowi miejscowość Stary Szelków, z siedzibą władz samorządowych, ośrodkiem opieki zdrowotnej w Starym Szelkowie, straży pożarnej, handlu, usług rzemieślniczych, oświaty, usług sakralnych, usług sportu, produkcji oraz infrastruktury technicznej.

2. Ośrodki podrzędne podstawowe tworzą pozostałe wsie na terenie gminy, gdzie świadczone są usługi na poziomie podstawowym – przeważnie jest to sklep miejscowy, zaopatrujący wieś w podstawowe produkty oraz w wybranych wsiach usługi oświatowe oraz sakralne.

2.2.3. Rozmieszczenie i charakter terenów o funkcjach mieszkaniowych.

Jednostki osadnicze na terenie gminy Szelków charakteryzuje duże zróżnicowanie zarówno skali zainwestowania jak i formy układów przestrzennych.

W części północnej gminy występują z reguły niewielkie wsie o układach skupionym w formie ulicówek prostych o charakterze zwartym (Makowica, Rostki) lub układów bardziej złożonych (Rostki Kaptury); w mniejszym stopniu, zwłaszcza w środkowej części gminy, na północ od drogi powiatowej Szelków – Maków Maz. – występuje zabudowa rozluźniona w układzie kolonijnym (Grzanka, Smrock-Dwór, Smrock-Kolonia) i ulicowym (Nowy Szelków, Chyliny),

W części zachodniej występują z reguły układy ulicowe o zabudowie rozluźnionej (Chrzanowo, Pomaski Małe, Głódki) lub zwartej (Pomaski Wielkie). Uzupełniają je niewielkie koncentracje zabudowy zwartej (Dzierzanowo).

Większe układy osadnicze o skoncentrowanej zabudowie występują w części południowej gminy. Ulicowe układy zwarte występują w Magnuszewie Dużym, Przeradowie i Nowym Strachocinie, zaś rozluźnione we wschodnim paśmie osadniczym w Magnuszewie Małym i Laskach.

Specyficzny charakter sieci osadniczej cechuje centralno-zachodnia część gminy, występuje tu układ dwóch ciągów zabudowy po obu stronach doliny rzeki Orzyc: północnego wzdłuż drogi powiatowej Szelków – Maków o luźnej zabudowie oraz południowego wzdłuż drogi gminnej Chrzanowo – Orzyc (Zakliczewo – Ciepielewo – Orzyc).

Centralnie położony ośrodek gminny – Stary Szelków jest największą miejscowością w gminie. Jego zwarty układ przestrzenny cechuje wielodrożność, podporządkowana krzyżowemu układowi głównych dróg w centrum miejscowości.

Znaczną część terenów zabudowy mieszkaniowej charakteryzuje się schludnym wyglądem, estetycznymi elewacjami i ogrodzeniami działek oraz dbałością o ład w ich zagospodarowaniu. Większość zabudowy w gminie stanowią budynki w dobrym stanie technicznym powstałe w ostatnim trzdziestoleciu.

Największy chaos przestrzenny panuje w południowej i południowo-zachodniej części gminy i związany jest po części z masowo realizowaną letniskową zabudową rekreacyjną. Charakterystyczną cechą form zabudowy tej funkcji są duże zgrupowania (istniejące i przesądzone formalnie) położone wzdłuż dolnego biegu rzeki Orzyc oraz w rejonie jej ujścia do Narwi (na terenie sołectw: Magnuszew Duży i Mały, Przeradowo i Stary Strachocin).

Całkowicie inna forma przestrzenna o zdecydowanie miejskim charakterze cechuje zabudowę typowo jednorodziną, nierolniczą usytuowaną w zachodniej części sołectwa Bazar, przestrzennie i funkcjonalnie związaną z układem miejskim Makowa Mazowieckiego.

Wśród starszej zabudowy mieszkaniowej gminy często występuje typ budynku drewnianego o konstrukcji zrębowej z ozdobnym deskowaniem na szczytach. W niektórych wsiach spotykane jest jeszcze na starych budynkach, zwłaszcza gospodarczych, charakterystyczne dla położonej na północ i wschód od gminy Szelków - Kurpiowszczyzny, zwieńczenie szczytów w formie „sparogów”.

Nowa zabudowa w większości murowana, często o ciekawych rozwiązaniach architektonicznych, na ogół formą, skalą i kolorystyką jest dopasowana do lokalnego krajobrazu.

W wielu wsiach, zwłaszcza na południu i wschodzie gminy Szelków oraz wzdłuż doliny rzeki Orzyc, powstały „zagrody turystyczne”, wykorzystujące często opuszczone zagrody rolnicze oraz nowa zabudowa letniskowa.

Większość wsi w Gminie Szelków nie wykształciło wyraźnych ośrodków koncentrujących podstawowe

usługi. Cechy krystalizacji takich centrów można zauważyć w Starym Szelkowie. W pozostałych miejscowościach występuje znaczne rozproszenie usług.

2.2.4 Uzbrojenie terenu.

Cały obszar gminy objęty jest obsługą wodociągów sieciowych bazujących na wysokowydajnych podziemnych ujęciach wody zlokalizowanych w Makowie Mazowieckim. Stopień zwodociągowania gminy wynosi 98,3% budynków. Gmina nie posiada zorganizowanego, przewodowego systemu odbioru ścieków. Do sieci kanalizacyjnej Makowa Mazowieckiego przyłączonych jest jedynie 1,9% budynków. Pozostałe budynki w gminie posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków bądź ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych. Na terenie gminy brak jest zorganizowanego systemu odpływu i oczyszczania wód opadowych. Wody opadowe odprowadzane są do gruntu. Na terenie gminy brak jest komunalnej sieci ciepłowniczej, dominują indywidualne źródła ciepła. W eksploatacji znajduje się pięć kotłowni nadzorowanych przez Urząd Gminy. Na terenie gminy brak jest sieci gazowej. Mieszkańcy gminy mogą korzystać z gazu propan-butan, dystrybuowanego w butlach. Gmina Szelków zasilana jest w energię elektryczną przez rejon Energetyczny Ostrołęka. Na terenie gminy dostępność do telekomunikacji w tym telefonii komórkowej jest powszechna. W gminie Szelków działa system selektywnej zbiórki odpadów wywożonych poza teren gminy do RIPOK (Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych). Szczegółowe informacje odnośnie uzbrojenia terenu zostały przedstawione w rozdziale 15 Uwarunkowań.

2.3. Analiza planów zagospodarowania przestrzennego.

2.3.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Szelków jest w pełni pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie opracowano i przyjęto następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szelków - UCHWAŁA Nr XX/103/2000 RADY GMINY W SZEŁKOWIE z dnia 26 października 2000 r. w sprawie zmiany nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków- obejmujący fragmentaryczne obszary gminy;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Szelków - UCHWAŁA Nr XX/104/2000 RADY GMINY W SZEŁKOWIE z dnia 26 października 2000 r. w sprawie zmiany nr 2 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków- obejmujący fragmentaryczne obszary gminy;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego gminy Szelków - UCHWAŁA Nr XX/102/2000 RADY GMINY W SZEŁKOWIE z dnia 26 października 2000 r. w sprawie zmiany nr 3 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków- obejmujący fragmentaryczne obszary gminy;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szelków - UCHWAŁA Nr XXVII/96/05 RADY GMINY W SZEŁKOWIE z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków - obejmujący cały obszar gminy za wyjątkiem zmian z 2000r.;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szelków - Uchwała nr XX/102/2012 Rady Gminy w Szelkowie z dnia 1 sierpnia 2012r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szelków - obejmujący fragmentaryczne obszary gminy.

2.3.2. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Szelków w chwili obecnej nie są prowadzone procedury formalno-prawne związane z opracowywaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2.4. Ruch budowlany.

W okresie składania wniosków w ramach obecnie prowadzonej procedury opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków wpłynęło 98 indywidualnych wniosków mieszkańców o zmianę przeznaczenia gruntów oraz 15 wniosków złożonych przed tym terminem. Ze złożonych wniosków wynika, że ilościowo wnioski w poszczególnych miejscowościach rozmieszczone są w miarę równomiernie i dotyczą głównie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na budowlane. Część wniosków dotyczy możliwości wprowadzenia zabudowy usługową, produkcyjno-usługową, obiektów produkcyjnych i składów oraz likwidacji drogi wewnętrznej.

Analizując pięcioletni średni ruch budowlany należy stwierdzić, iż w okresie 2015-2019 ilość oddanych mieszkań do użytku wyniosła 10,0 w okresie 2010-2014 było to odpowiednio 10,2, w okresie 2005-2009 odpowiednio 6,8, natomiast w okresie 2000-2004 odpowiednio 6,4. Z powyższych danych wynika iż ruch budowlany w ostatnim dziesięcioleciu uległ wyraźnemu zwiększeniu.

3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.

Gmina Szelków jest typową gminą wiejską, natomiast sama miejscowość Stary Szelków zatraciła swój wiejski charakter. Na czynniki zewnętrzne uwarunkowań kształtowania struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Szelków składają się warunki polityczne, historyczne, ekonomiczne, bezpośrednie relacje gospodarcze z sąsiednimi ośrodkami osadniczymi oraz włączenie lokalnego układu komunikacyjnego w struktury komunikacji wyższego rzędu.

Układ przestrzenny gminy ma charakter harmonijny. Teren gminy a zwłaszcza obszar znajdujący się w dolinie rzek Orzyc oraz Narew posiada duże walory krajobrazowe i przyrodnicze. Wsie charakteryzują się głównie układem łańcuchowo przydrożnym. Tego typu zabudowa wymieszana jest z rozproszonymi formami osadnictwa kolonijnego powstałego w wyniku parcelacji majątków.

Główną tkanką zabudowy na terenie gminy jest zabudowa zagrodowa uzupełniona zabudową mieszkaniowo jednorodziną i zabudową usługową.

Przemiany w sieci osadniczej są minimalne i można tu mówić jedynie utrwalaniu stanu istniejącego na skutek konieczności eksploataowania budownictwa zagrodowego przez rolników indywidualnych.

Sieć osadnicza gminy jest już niestety w pełni ukształtowana i chociaż jej formy są niekorzystne dla prawidłowego wyposażenia układu w infrastrukturę, nie ma możliwości jej przekształcenia przy istniejącej strukturze rolnictwa. Zasada koncentracji zabudowy mieszkaniowej może się odnosić prawie wyłącznie do wsi gminnej i zabudowy nierolniczej. W tym wypadku istniejąca skupiona zabudowa powinna warunkować dalszy rozwój osadnictwa.

Na terenie Gminy Szelków zabudowę usługową i przemysłową tworzą głównie mikro i małe przedsiębiorstwa usługowe. Jest to przeważnie drobny handel i podstawowe usługi. Zlokalizowane są one w miarę równomiernie na terenie całej gminy (m.in. Drzwi i Okna Pawłowski, Gospoda Pazibroda, Pensjonat Bobrowy Dwór, sklepy GS, ogrodnicze, firmy świadczące usługi transportowe, stolarskie itp.). Większe zakłady produkcyjne w tym m.in. GrillImpex ulokowane są natomiast na terenie sołectwa Stary Szelków w strefie przemysłowej.

Głównym celem w kształtowaniu ładu przestrzennego na terenie gminy będzie i jest konieczność zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych w tym przede wszystkim elementów będących celami ochrony obszarów Natura 2000 oraz przestrzeganie zakazów w tym zakazu zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego. Cele te należy realizować poprzez przede wszystkim

nierozpraszczenie zabudowy poza tereny znajdujące się w granicach jednostek osadniczych, wprowadzanie zabudowy plombowej i tworzenie tym samym zwartej zabudowy wiejskiej. Utrzymanie dotychczasowej poprawnej kondycji różnorodnych składników środowiska przyrodniczego tj. dolin rzecznych, lasów i terenów rolniczych, wymaga dalszej prawidłowej gospodarki i kontynuowania działań w zakresie poprawy i nie pogarszania stanu środowiska przyrodniczego.

Rozwój i przekształcanie się w/w struktur będzie polegało przede wszystkim na określeniu terenów rozwojowych, zbilansowaniu terenów budowlanych na obszarach wiejskich w korelacji z prognozowanym rozwojem demograficznym, określeniu chłonności terenu dla funkcji rekreacyjnych, porządkowaniu układu drogowego a w ślad za tym - wyodrębnieniu i określeniu zasad zagospodarowania terenów nie przeznaczonych do zabudowania (o funkcjach ekologicznych i rolniczych).

4. Stan środowiska.

4.1. Podstawowe elementy środowiska.

4.1.1. Geomorfologia.

Gmina Szekłów znajduje się w północno-wschodniej części Polski, w pasie Nizin Środkowopolskich. Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego położona jest na terenie makroregionu Nizina Północnomazowiecka (318.6) i dwóch mezoregionów: fragment gminy leżący w dolinie Narwi należy do mezoregionu Dolina Dolnej Narwi (318.66), a pozostała część gminy do Wysoczyzny Ciechanowskiej (318.64).

Dolina Narwi została utworzona przez wody topniejącego lodowca oraz procesy erozji i akumulacji rzek w holocenie. Na wysokości Gminy Szekłów dolina ma szerokość od 5 do 7 km. Krawędź doliny kształtuje się w pasie równoległym do drogi nr 61 (w linii miejscowości: Laski, Magnuszew Duży, Rostki Kaptury, aż do miejscowości Łaś poza granicami gminy). Stopień nachylenia skarpy jest w większości obszarów znaczny, a względna wysokość wynosi od 5 do 25 m. Skarpa jest rozcięta przez liczne dolinki boczne.

Najbardziej płaskim elementem w dolinie jest stożek napływowy Orzyca. Jego obszar jest trudny do zidentyfikowania w terenie, powierzchnia jego charakteryzuje się niewielkim spadkiem. Obiektami urozmaicającymi krajobraz na terenie stożka są paraboliczne wydmy, o względnej wysokości dochodzącej do 5 m. Pod krawędzią skarpy występują rozległe obniżenia, częściowo wypełnione wodą.

Taras zalewowy jest odgraniczony od tarasu nadzalewowego linią starorzeczy. Jego szerokość wzdłuż Narwi i Orzyca waha się od kilkudziesięciu metrów do jednego kilometra.

Spadek podłużny w dolinie Narwi jest niewielki, charakterystyczny dla rzek niżowych, za ujściem Orzyca zmniejsza się jeszcze, ponieważ rzeka w tym rejonie bardzo meandruje.

Obszar wysoczyzny dennej moreny (Ciechanowskiej) jest pod względem ukształtowania terenu monotony. Urozmaiceniem są rozcinające wysoczyznę rzeki – Orzyc, jak również jego dopływy i dopływy rzeki Pełta (płynącej za zachodnią granicą gminy) oraz niewielkie pagórki moren i zagłębienia bezodpływowe. W północnej części gminy znajduje się fragment wzgórz moreny czołowej o nachyleniu zboczy do 10% i wysokości względnej od 10-40 m.

Orzyc płynie w szerokiej dolinie powstałej w wyniku działalności erozyjnej wód topniejącego lodowca i procesów denudacyjnych (pochodzenie wodnolodowcowe). Dolina położona jest na wysokości około 100 do 90 m n.p.m.

Średnia wysokość gminy nad poziom morza waha się pomiędzy 85-110 m n.p.m.. Najwyższy punkt terenu znajduje się przy zachodniej granicy gminy, koło miejscowości Pomaski Małe na wysokości około 116 m n.p.m. Najniżej położony punkt jest zlokalizowany na tarasie zalewowym Narwi na wysokości 83 m n.p.m. Zróżnicowanie wysokości terenu w obrębie gminy wynosi 33 m. Teren gminy opada w kierunku Narwi.

Form pochodzenia antropogenicznego jest niewiele w gminie. Są to głównie nasypy wzdłuż dróg oraz wykopy związane z wydobyciem kruszywa naturalnego na potrzeby lokalne, które występują głównie w pobliżu miejscowości Nowy Szelków.

4.1.2. Budowa geologiczna.

Pod względem budowy geologicznej według W.Pożarskiego obszar gminy znajduje się na Wyniesieniu Mazursko-Suwalskim. Na wczesnych osadach trzeciorzędowych paleocenu, eocenu i oligocenu zalegają utwory neogenu: pyły i ropy wolno płynących rzek i jezior w miocenie; ropy, mułki i piaski wielkich jezior miocenu. W czwartorzędzie obszar gminy był wielokrotnie przykryty przez lodowiec: jeden raz podczas zlodowacenia południowopolskiego i trzy razy podczas zlodowacenia środkowopolskiego. Pokrycie terenu gliną zwałową po przejściu lodowców spowodowało wyrównanie zupełnie wcześniejszej deniwelaty. W wielu profilach glina została zanieczyszczona przez działalność wód fluwioglacjalnych, które osadziły wyżej leżące piaski i żwir.

Utwory lodowcowe i wodnolodowcowe występują na terenie wysoczyzny dennej. Osady lodowcowe znajdują się w zachodniej części gminy, reprezentowane są przez glinę zwałową często z domieszkami piasku i żwiru. Utwory wodnolodowcowe (fluwioglacjalne) zajmują północną i wschodnią część gminy. Wykształciły się w postaci piasków drobnych i średnich z domieszką żwirów. Najmłodszymi utworami są holocenijskie osady akumulacji rzecznej. Dna mniejszych dolin rzecznych są zbudowane z piasków z domieszką mułków i namulów torfowych. Taras akumulacyjny Narwi i Orzyca jest zbudowany z piasków drobnych i średnich. Na piaskach stożka napływowego Orzyca powstały liczne pola wydmy. W zagłębieniach bezodpływowych przy krawędzi wysoczyzny oraz przy dawnych meandrach Narwi utworzyły się namuły torfiaste.

Ogólna ocena geotechnicznych warunków posadowienia budynków:

Obszar wysoczyzny lodowcowej i poziomego erozyjno-denudacyjnego oraz fragmenty doliny Narwi i Orzyca (zbudowane z piasków i żwirów), które zajmują znaczną część gminy Szelków, są korzystne dla posadowienia budynków. Na obszarze wysoczyzny wskazana jest przeprowadzenie analizy gruntów w przypadku budowy budynków o dużych gabarytach (większych niż dom jednorodzinny) ze względu na dużą zmienność litologiczną obszaru.

Obszary pokryte gruntami utrudniającymi budownictwo to tereny wydmy, stożka napływowego oraz fragmenty tarasów rzecznych. Formy te są zbudowane z bardzo sypkich piasków. Tereny wydmy na tarasie nadzalewowym Narwi nie są przydatne dla zabudowy ze względu na możliwość uruchomienia erozji.

Niekorzystne warunki dla posadowienia budynków znajdują się na tarasie zalewowym Narwi i Orzyca oraz na terenie pozostałych dolinek cieków znajdujących się na terenie gminy.

Na terenie gminy występują również obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych. Są one zlokalizowane wzdłuż rzeki Orzyc i stanowią je obszary stoków i krawędzi skarp doliny Orzyca. Na terenie gminy stwierdzono występowanie takich zjawisk praktycznie wzdłuż całej granicy terenu zalewowego. Zasięg obszarów osuwiskowych występujących na terenie gminy przedstawiono na załącznikach graficznych do Studium. Został on określony na podstawie: „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej” dla rzeki Orzyc opracowanego na zlecenie Dyrektora RZGW w Warszawie.

4.1.3. Surowce mineralne.

Na terenie gminy brak jest złóż kopalin użytecznych o znaczeniu przemysłowym w tym udokumentowanych złóż kopalin. Gmina nie posiada rejonów perspektywicznych dla poszukiwań kruszywa naturalnego. Na obszarze gminy Szelków występują złoża ropy warwowych w pobliżu wsi Ciepiewo. Zlokalizowane są one na znacznych głębokościach, a miąższość ich jest niewielka, ok. 2 m.

4.1.4. Wody powierzchniowe.

Gmina Szelków znajduje się w dorzeczu rzeki Narwi. Pośrodku nurtu rzeki, na odcinku 6 km, została wyznaczona południowa granica gminy. Narew jest rzeką nieuregulowaną. Większa część gminy jest odwadniana przez rzekę Orzyc i jej dopływy. Przez gminę przebiegają działy wodne rozgraniczające zlewnie rzeki Orzyc od zlewni Pełty (leżącej na wschód od Orzyca), Różanica (leżącego na północny-wschód) oraz niewielkich cieków spływających wprost do Narwi.

Rzeka Orzyc jest dopływem prawostronnym Narwi, III-cio rzędowym. Jest to rzeka, na terenie gminy, nie uregulowana. Początek bierze w pobliżu miasta Mława, jej całkowita długość wynosi 143 km, w tym na terenie gminy ma 22,8 km. Ujście Orzyca znajduje się w pobliżu miejscowości Przeradowo.

Wysokie stany wody na rzekach obserwowane są w kwietniu oraz czerwcu i lipcu, natomiast niski stan w sierpniu i wrześniu.

Na terenie gminy Szelków wzdłuż rzeki Narew znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią 1% i 10% oraz obszary na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego oraz mapach ryzyka powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZGW. W/w obszary wyznaczono na rysunkach Studium

Na obszarze gminy znajduje się kilka zbiorników wody stojącej. Są to przede wszystkim starorzecza Narwi oraz Orzyca o charakterystycznych wydłużonych, półkolistych kształtach. Są to jeziora eutroficzne o niedużej głębokości. Na terenie wysoczyzny zlokalizowane są jeziora o bardzo małej powierzchni, często zanikające okresowo.

Teren gminy nie został wyznaczony jako obszar zagrożenia deficytem wody powierzchniowej, a zasobność w wody powierzchniowe jest znaczna.

Stan sanitarny wód powierzchniowych

Na terenie gminy nie ma bezpośrednich źródeł zanieczyszczeń rzeki Orzyc oraz Narew. Pod względem fizyko – chemicznym rzeka Orzyc, za wyjątkiem fosforu fosforanowego, azotu oraz odczynu pH, które są poza normą odpowiada II klasie czystości. Na terenie gminy na w/w rzece są prowadzone obserwacje stanu i jakości wód w miejscowości Stary Szelków.

Na rzece Narew obserwacje prowadzone są na terenie Pułtuska. Pod względem fizyko – chemicznym rzeka Narew w Pułtusku, za wyjątkiem jedynie ChZT-Cr, które są poza normą odpowiada II klasie czystości.

Porównując wyniki badań w ciągu ostatnich 25 lat można stwierdzić powolną, ale w miarę systematyczną poprawę stanu czystości rzek, zarówno we wskaźnikach fizyko-chemicznych, jak również w stanie sanitarnym.

Rzeka Orzyc jak również Narew pod względem potencjału ekologicznego posiada umiarkowany stan ekologiczny oraz zły stan chemiczny, poniżej dobrego.

4.1.5. Wody podziemne.

Obszar gminy jest średnio i mało zasobny w czwartorzędowe wody gruntowe. Potencjalna wydajność typowego otworu studziennego wynosi od 10 do 30 m³/h w części południowo-wschodniej, środkowej i północno-zachodniej wysoczyzny, a na pozostałych obszarach od 30 do 70 m³/h.

Są to wody porowe. Ciągły poziom wodonośny, o swobodnym zwierciadle wody, utrzymuje się w utworach łatwo przepuszczalnych – piaszczysto-zwirowych na obszarze dolin rzecznych i terenach zalegania piasków fluwioglacjalnych na wysoczyźnie. W utworach trudniej przepuszczalnych – glinach i iłach na wysoczyźnie poziom wodonośny może ulegać zakłóceniu, a zwierciadło wód wykazuje napięcie. Na tym terenie mogą występować płytkie wody przypowierzchniowe, nie wykazujące ciągłości, związane z występowaniem płatów gliny w profilu glebowym. Wody te mają charakter okresowy.

W znacznej części gminy poziom zwierciadła wody kształtuje się na wysokości powyżej 5 m p.p.t. Na tarasie zalewowym pierwszy poziom wodonośny znajduje się na wysokości od 0 do 2 m p.p.t. Wody tego poziomu mają stały kontakt z wodami rzeki i dlatego są prawdopodobnie znacznie zanieczyszczone. Na obszarze tarasu nadzalewowego i stożka napływowego Orzyca poziom wód gruntowych waha się od 2 do 4 m p.p.t. Na terenie wydmy może spadać poniżej 4 m p.p.t.

Na wysoczyźnie lodowcowej pierwszy poziom wody gruntowej nie jest jednorodny, a poszczególne zbiorniki nie są ze sobą połączone. Wody te również nie łączą się z wodami pierwszego zwierciadła wód w dolinie Narwi. Natomiast często drugi poziom wód podziemnych łączy się z wodami doliny.

Prawie na całej wysoczyźnie poziom wody kształtuje się na wysokości od 2 do 4 m p.p.t., jedynie na północy spada i znajduje się na wysokości od 4 do 7 m p.p.t. Najniższy poziom wód jest na terenie krawędzi wysoczyzny lodowcowej. Tu pierwszy poziom wód jest poniżej 7 m p.p.t.

W okresie letnim, szczególnie w latach suchych, poziom wody gruntowej pierwszego poziomu opada. W trakcie wizji terenowej we wrześniu zaobserwowano, że niektóre małe ciekły były suche.

Głębokość pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego na terenie dolin Narwi i Orzyca oraz na północnym-zachodzie gminy, w utworach czwartorzędowych, kształtuje się na poziomie od 5 do 20 m p.p.t.. W części wschodniej i północnej na wysokości od 20 do 40 m p.p.t., w części zachodniej na głębokości od 80 do 150 m p.p.t.

Miąższość utworów wodonośnych w czwartorzędzie wynosi w dolinie Narwi od 15 do 40 m, natomiast na wysoczyźnie od 5 do 15 m, a w części zachodniej nawet poniżej 5 m.

Gmina Szelków nie posiada udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

4.1.6. Warunki gruntowo-wodne.

Na stosunki wodne gleb zasadniczy wpływ mają warunki klimatyczne, rodzaj podłoża oraz położenie gleb w rzeźbie terenu.

Obszar gminy jest średnio lub mało zasobny w czwartorzędowe wody gruntowe. Są to wody porowe. Ciągły poziom wodonośny utrzymuje się w utworach łatwo przepuszczalnych – piaszczysto-żwirowych na obszarze dolin rzecznych i terenach zalegania piasków fluwioglacjalnych na wysoczyźnie. W utworach trudniej przepuszczalnych – glinach i iłach na wysoczyźnie poziom wodonośny może ulegać zakłóceniu, tam też mogą występować okresowo płytkie wody gruntowe.

W znacznej części gminy poziom zwierciadła wody kształtuje się na wysokości powyżej 5 m p.p.t. Na tarasie zalewowym rzek pierwszy poziom wodonośny znajduje się na wysokości od 0 do 2 m p.p.t.. Na obszarze tarasu nadzalewowego i stożka napływowego Orzyca poziom wód gruntowych waha się od 2 do 4 m p.p.t. Prawie na całej wysoczyźnie poziom wody kształtuje się na wysokości od 2 do 4 m p.p.t., jedynie na północy spada i znajduje się na wysokości od 4 do 7 m p.p.t.

4.1.7. Klimat lokalny.

Według klasyfikacji R.Gumińskiego Gmina Szelków znajduje się w dzielnicy rolniczo-klimatycznej wschodniej (podlaskiej). Obserwuje się tu chłodniejszy klimat niż w dzielnicy środkowej:

- liczba dni mroźnych w roku – 50-60;
- liczba dni z przymrozkami w roku – 110-138;
- liczba dni ciepłych w ciągu roku – 80-87;
- suma rocznych opadów ok. 550 mm;
- częstość występowania silnych wiatrów jest mała;
- okres wegetacyjny – 200-210 dni.

Dominują wiatry zachodnie i północno-zachodnie (ok. 33%), nieco rzadziej występują wiatry południowo-zachodnie. Najrzadziej notowane są wiatry wschodnie. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,6 m/s. Duży wpływ na kierunek wiatrów ma dolina Narwi, która jest naturalnym korytarzem wentylacyjnym.

Mezoklimat gminy jest zróżnicowany. Korzystne warunki klimatyczne panują na obszarze wysoczyzny, na terenie pokrytym utworami zwięzłymi, gdzie poziom wody gruntowej znajduje się poniżej 2 m p.p.t. Tu różnice temperatur zarówno dobowe jak i roczne są najmniejsze. Mniej korzystne warunki są na glebach piaszczystych, które szybko się nagrzewają, ale i szybko oddają ciepło.

Bardzo dobrymi warunkami klimatycznymi charakteryzują się tereny lasów i ich obrzeża - dobowy przebieg temperatur jest wyrównany. Lasy wpływają na zmniejszenie prędkości wiatrów, a co za tym idzie i erozji wietrznej gleb.

Niekorzystne warunki klimatyczne panują w dolinach Narwi i Orzyca oraz na terenach o wysokim poziomie wody gruntowej, gdzie następuje duże parowanie wody z rzek i gruntu.

Mezoklimat doliny znacznie różni się od klimatu wysoczyzny. W ciągu dnia powietrze nagrzewa się szybciej niż na wysoczyźnie. W wyniku inwersji temperatur w nocy na teren doliny spływa zimne powietrze z wysoczyzny. Wraz z chłodnym powietrzem spływają również zanieczyszczenia, których źródłem jest ruch samochodowy na drogach.

W wyniku inwersji powstają znaczne dobowe amplitudy temperatur. Mezoklimat dolin charakteryzuje dużą wilgotnością powietrza oraz zaleganiem mgieł.

Na terenie gminy często występują różnice temperatur pomiędzy chłodniejszą i wilgotniejszą doliną Narwi oraz obniżeniami a położoną wyżej wysoczyzną. Gmina leży w pasie niewielkiej częstotliwości występowania opadów gradowych. Przeważa tu cisza i wiatry bardzo słabe.

Ukształtowanie powierzchni Gminy Szekłów jest na ogół korzystne dla produkcji rolnej. Nachylenie terenu w kierunku południowym stwarza dobre nasłonecznienie. Dla rozwoju rolnictwa klimat ma dość korzystny rozkład temperatur, ale mało korzystny rozkład opadów atmosferycznych w ciągu roku oraz ich ilość.

Na terenie wysoczyzny lodowcowej przeważają warunki klimatyczne korzystne dla rozwoju rolnictwa i dla stałego pobytu ludności ze względu na dobre warunki termiczne, wilgotnościowe, wietrzne i solarne. Szczególnie sprzyjające warunki dla obu funkcji znajdują się w pobliżu lasów. Dla rolnictwa są one korzystne ze względu na zmniejszenie amplitud temperatur, natomiast dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej ze względu na koncentrację fitoncydów (substancji o działaniu bakteriobójczym) w atmosferze.

W części wysoczyzny i na tarasie nadzalewowym Narwi, gdzie poziom wody gruntowej jest powyżej 3 m, warunki termiczne i wilgotnościowe są mniej korzystne dla funkcji rolniczej ze względu na duże prawdopodobieństwo występowania wczesnych przymrozków.

Najmniej korzystne warunki dla rolnictwa i zabudowy mieszkaniowej są na tarasie zalewowym Narwi i Orzyca. Obszar ten charakteryzuje się dużymi wahaniami rocznymi i dobowymi temperatury oraz zaleganiem mgieł.

Na terenie gminy nie ma znaczących emitorów zanieczyszczeń atmosferycznych. Głównym zagrożeniem w rejonie dróg krajowych, gdzie notuje się duże natężenie ruchu pojazdów, są spaliny samochodowe. Z tego względu nie należy ograniczać lokalizowanie nowej zabudowy w pobliżu tych dróg.

Pozostałe tereny, ze względu na bardzo dobry stan sanitarny powietrza atmosferycznego, są korzystne do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i lotniskowej.

4.1.8. Szata roślinna.

Na obszarze gminy Szelków przeważa roślinność związana z użytkami rolnymi. Są to zarówno rośliny uprawne, jaki i towarzyszące im zbiorowiska roślin segetalnych. Zajmuje ona 68,9% powierzchni gminy, w tym 81,5% zajmują tereny upraw rolnych, 1,4% to sady i tylko 17,1% to roślinność łąk i pastwisk. Ostatnia grupa roślinności występuje głównie w dolinach rzecznych Orzyca i mniejszych cieków oraz na tarasie zalewowym Narwi, na gruntach okresowo zalewanych wodą lub podmokłych. Na terenie łąki i pastwisk wykształciły się głównie zbiorowiska łąk wilgotnych z rzędu Molinietalia. Tereny nie użytkowanych łąk, w pobliżu cieków i przy starorzeczach pokrywają zarośla o charakterze zbliżonym do naturalnego. Są to niżowe łągi olszowe. Na gruntach o dużej przepuszczalności wykształciły się murawy kserotermiczne.

Lasy zajmują w Gminie Szelków 2804 ha czyli 24,8% powierzchni gminy, w tym 48% lasów należy do właścicieli prywatnych. Ogólna powierzchnia zajmowana przez lasy w gminie jest niższa od średniej powierzchni zajmowanej przez lasy w Polsce o 3,2%. 2,38 ha lasów na terenie wydm doliny Narwi stanowią lasy gleboochronne, pozostałe są to lasy gospodarcze. Lasy w gminie podlegają Nadleśnictwu Pułtusk.

Największe zwarte kompleksy leśne w gminie znajdują się w części wschodniej. Lasy te łączą się z lasami znajdującymi się po północnej stronie gminy. Duży kompleks leśny znajduje się w części południowo-zachodniej.

Niewielkie, rozdrobnione powierzchnie lasów pokrywają wschodnią i środkową część gminy. Część zachodnia i północno-zachodnia jest prawie pozbawiona tego typu zbiorowisk.

Większość lasów porasta gleby o bardzo niskiej przydatności dla rolnictwa, należące do siedliska kontynentalnego boru mieszanego i świeżego.

Najbardziej zróżnicowanym pod względem siedliskowym i występujących tam zbiorowisk roślinnych jest kompleks leśny znajdujący się pod skarpą wysoczyzny na wschodzie tzw. Las Krasieniak oraz kompleks leśny znajdujący się w pobliżu Ciepiewa. Wiek drzewostanu w tym kompleksie wynosi powyżej 50 lat, a w niektórych działkach dochodzi do 100 lat. Na siedliskach bardziej suchych wykształciły się zbiorowiska z kręgu borów świeżych, mieszanych oraz mieszanych świeżych. W tej grupie w drzewostanie przeważa sosna, z mniejszym lub większym udziałem takich gatunków drzew jak: brzoza, dąb, osika i świerk. Warstwę krzewów tworzą: jałowiec, jarząb, kruszyna, leszczyna oraz podrostry wyżej wymienionych gatunków drzew.

Bardzo ciekawą grupę stanowią zbiorowiska lasów mieszanych oraz lasów świeżych. W skład drzewostanu oprócz sosny wchodzi również dąb, modrzew, świerk, klon, grab, brzoza, olcha, topola oraz osika. Podszyt tych zbiorowisk jest bardzo obfity i tworzą go podrostry wyżej wymienionych gatunków drzew oraz kruszyna, leszczyna, trzmielina, czeremcha, dereń.

Na obszarze dolin rzecznych, przy starorzeczach i zagłębieniach bezodpływowych występują bory wilgotne, mieszane oraz olsy. Jest to drzewostan w wieku do 50 lat. Fragment kompleksu leśnego znajdującego się na wschodzie porasta bór wilgotny w wieku od 30 do 90 lat.

Na obszarach podmokłych występują olsy oraz bory wilgotne i wilgotne mieszane. W drzewostanie dominują dwa gatunki: sosna i olsza. Ich udział jest różny w zależności od zbiorowiska.

Na terenie gminy istnieją dwa zabytkowe zespoły parkowo-dworskie: w miejscowościach Ciepiewo i Nowy Szelków, w których znajduje się kilka bardzo cennych i starych drzew. Zieleń tam istniejąca podlega ochronie konserwatorskiej.

4.1.9. Świat zwierząt.

Na terenie opracowania największą powierzchnię zajmuje otwarty krajobraz rolniczy z takimi środowiskami jak pola uprawne, łąki i pastwiska oraz powierzchnie lasów i zadrzewień śródpolnych. Liczne siedliska roślinności bagiennej i łąkowej stanowią ostoję dla przedstawicieli fauny.

Obszar zasiedla co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Dolina Dolnej Narwi stanowi bardzo ważną ostoję ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. Obszar ten zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion *Philomachus pugnax*, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, dublet *Gallinago media*, kraska *Coracias garrulus*, krwawodziób *Tringa totanus*, kulik wielki *Numenius arquata*, kulon *Burhinus oedicephalus*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rycyk *Limosa limosa*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, sowa błotna *Asio flameus* i zimorodek *Alcedo atthis*. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*.

W 2010 roku została przeprowadzona inwentaryzacja oraz waloryzacja gatunków ptaków dla ochrony których został wyznaczony OSOP NATURA 2000 „Dolina Dolnej Narwi”. Na obszarze inwentaryzacji stwierdzono 8 lęgowych gatunków ptaków, objętych szczególną ochroną w ramach Dyrektywy Ptasiej (Tab. 1). Jeden odnotowany gatunek - derkacz to ptak, którego liczebność kwalifikuje Dolinę Dolnej Narwi do międzynarodowych ostoi. Wykryto cztery terytorialne samce tego gatunku. Do liczniej występujących gatunków zaliczono lerkę oraz bociana białego.

Pojedyncze stanowiska lęgowe stwierdzono w przypadku zimorodka, dzięcioła czarnego i żurawia. Ptaki lęgowe związane są zarówno z różnego rodzaju środowiskami podmokłymi, typowymi dla doliny rzecznej (np. żuraw i derkacz), jak również z mozaiką krajobrazu rolniczego i leśnego (np. lerka i gąsiorek).

Tabela 3. Lęgowe gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, występujące na obszarze inwentaryzacji. Dla gatunków monogamicznych podano liczbę par lęgowych. W przypadku gatunków poligamicznych oraz gatunków gniazdujących kolonijnie uwzględniono liczbę stanowisk.

Gatunek	Liczba par lęgowych	Liczba stanowisk
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	5	
Żuraw <i>Grus grus</i>	1-2	
Derkacz <i>Crex crex</i>		4
Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	1	
Dzięcioł czarny <i>Dryopopus martius</i>	1	
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	4	
Lerka <i>Lullula arborea</i>	7	
Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	1-2	

Przy analizie znaczenia omawianego terenu dla awifauny należy uwzględnić również regularnie pojawiające się gatunki niełęgowe. Na terenie Gminy Szekłów stwierdzono kolejnych 6 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. W sezonie lęgowym spotykane były bociany czarne *Ciconia nigra*, błotniaki stawowe *Circus aeruginosus*, rybitwy rzeczne *Sterna hirundo* i rybitwy białoczelne *Sterna albifrons*, a w okresie przelotów bataliony *Philomachus pugnax* i łączaki *Tringa glareola*.

Bogactwo gatunkowe podnoszą również gatunki waloryzujące obszary Natura 2000.

Charakterystyka stwierdzonych gatunków lęgowych.

A030 Bocian czarny *Ciconia nigra*

Status ekologiczny: zagrożony z racji rzadkiego występowania (kategoria R), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający tworzenia stref ochronnych wokół miejsc gniazdowania, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska: odnotowano żerujące osobniki w ujściu Orzyca oraz w strefie zalewowej Narwi; gniazdo tego gatunku znajduje się w lasach na północ od obszaru objętego inwentaryzacją.

Zagrożenia: gatunek nie zagrożony w Polsce, pod warunkiem utrzymania i konsekwentnego egzekwowania ochrony strefowej oraz należytego uwodnienia siedlisk lęgowych.

Uwagi: gniazduje z dala od osiedli ludzkich i preferuje duże kompleksy leśne; optymalne warunki znajduje w siedliskach ze znacznym udziałem trudno dostępnych terenów podmokłych.

A031 Bocian biały *Ciconia ciconia*

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 2.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: lęgowy w obrębie obszaru inwentaryzacji w liczbie 5 par; większość gniazd odnotowano w pobliżu zamieszkałych siedzib ludzkich, na granicy obszaru inwentaryzacji; duża liczba osobników (ponad 20) regularnie żeruje na obszarach podmokłych w ujściu Orzyca.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w całej ostoi szacuje się występowanie 60-80 par lęgowych; wzrostowy trend populacyjny w Polsce.

Zagrożenia: kurczenie się arealu żerowisk na skutek intensyfikacji rolnictwa, kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, utrata miejsc gniazdowych w wyniku przebudowy dachów i likwidacji platform gniazdowych na słupach.

Uwagi: żerowiskiem bociana białego są tereny podmokłe: łąki i pastwiska, jak również pola uprawne, zwłaszcza w trakcie wykonywania zabiegów agrotechnicznych.

A081 Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), brak statusu BirdLife International: SPEC (brak).

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: nie wykryto gniazdowania tego gatunku w obrębie obszaru inwentaryzacji, natomiast w sezonie lęgowym spotykano żerujące osobniki.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: wykazano występowanie od 15 do 22 par na całym obszarze ostoi; wzrostowy trend populacyjny w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych, prześladowanie (nielegalny odstrzał) ze strony użytkowników stawów i jezior, zwiększona presja drapieżników niszczących łąki.

Uwagi: gniazduje w szuwarach trzcinowych i pałkowych porastających stawy rybne, jeziora i różnego rodzaju zbiorniki wodne; coraz częściej stwierdzany na niewielkich, śródpolnych oczkach wodnych lub nawet bezpośrednio w uprawach zbóż.

*A122 Derkacz *Crex crex**

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 1.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: terytorialne samce stwierdzono w czterech miejscach na terenach zalewowych.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w granicach całej ostoi wykazano występowanie 39-80 terytorialnie odżywiających się samców, wzrost populacji w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwiska rzecz pól uprawnych, mechanizacja rolnictwa oraz narastająca presja drapieżników czworonożnych, głównie lisa.

Uwagi: zasiedla otwarte tereny z zyznymi, podmokłymi łąkami, rzadko spotykany na pastwiskach oraz w uprawach zbóż lub rzepaku.

*A127 Żuraw *Grus grus**

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: stanowisko 1 pary lęgowej stwierdzono przy starorzeczu w południowo-wschodniej części obszaru, zaś kolejna para gniazdowała tuż przy wschodniej granicy obszaru.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w końcu XX w. populację zasiedlającą całą ostoję określono na 13 par lęgowych, obecnie populacja wzrastająca liczebnie, wzrostowy trend populacyjny w Polsce.

Zagrożenia: osuszanie terenów podmokłych, nadmierna chemizacja w rolnictwie, presja drapieżników (dzika).

Uwagi: związany z różnego rodzaju terenami podmokłymi, preferuje oczka wodne, zabagnienia i jeziora w otoczeniu podmokłych lasów, a także wśród suchych borów; kluczowym czynnikiem w czasie lęgów jest obecność odpowiedniego poziomu wody przy gnieździe, natomiast po wykluciu młodych spotykany na zacisznych śródleśnych polanach, łąkach, ugorach i polach uprawnych.

*A151 Batalion *Philomachus pugnax**

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC 4.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG

(Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: corocznie, regularnie notowany w czasie przelotów wiosennych, gatunek niełęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: przelotną populację szacuje się na 6600 osobników w skali całej ostoi, zaś lęgową - na 1 parę.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych głównie w wyniku zmian środowiskowych, a w okresie wędrówek zmniejszanie się terenów żerowania oraz płoszenie przez ludzi.

Uwagi: gatunek gniazduje nielicznie w Polsce; natomiast Dolina Narwi może pełnić ważną funkcję korytarza migracyjnego z uwagi na duże liczebność odnotowane podczas wędrówki wiosennej.

*A166 Łęczak *Tringa glareola**

Status ekologiczny: gatunek zagrożony z racji zmniejszania się liczebności populacji (kategoria D), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: stwierdzony w czasie przelotów w stadach do kilkunastu osobników, gatunek niełęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: przelotną populację w skali całej ostoi szacuje się na 270 osobników.

Zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmian środowiskowych, zanik środowisk podmokłych, pełniących rolę żerowisk w czasie migracji oraz płoszenie stad ptaków w czasie wędrówki jesiennej.

Uwagi: gatunek skrajnie nielicznie lęgowy w Polsce, z kolei liczny w czasie wędrówki.

*A193 Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo**

Status ekologiczny: gatunek niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC (brak).

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: odnotowano żerujące osobniki w korycie Narwi i na starorzeczach, gatunek niełęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: liczebność tego gatunku w całej ostoi w dużym stopniu uzależniona jest od warunków środowiskowych i waha się od 88 do 95 par lęgowych.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, deniwelacji powierzchni dolin rzecznych i zalesiania nieużytków rolnych, niska udatność lęgów w wyniku wzrostu ruchu turystycznego i presji drapieżników skrzydlatych oraz płoszenie przez ludzi.

Uwagi: arealy żerowiskowe znajdują się na całej długości koryta Narwi.

*A195 Rybitwa białoczelna *Sterna albifrons**

Status ekologiczny: zagrożony z racji zmniejszania się liczebności populacji (kategoria D), status

według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: zerujące, pojedyncze osobniki stwierdzono w korycie Narwi i w korycie Orzyca, gatunek niełęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: populacja zasiedlająca Dolinę Dolnej Narwi wynosi od 12 do 28 par lęgowych.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, ograniczenia powierzchni nadrzecznych pastwisk i zalesiania nieużytków rolnych, niska udatność lęgów w wyniku wzrostu ruchu turystycznego i presji drapieżników skrzydlatych, a w okresie pozalęgowym zmniejszanie powierzchni naturalnych terenów zalewowych i płoszenie przez ludzi.

Uwagi: arealy żerowiskowe znajdują się na całej długości koryta Narwi.

A229 Zimorodek Alcedo atthis

Status ekologiczny: zagrożony wyginięciem w Europie (kategoria D), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: stwierdzono jedno stanowiska lęgowe, nora znajdowała się w południowym brzegu Narwi.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w skali całej ostoi stwierdzono gniazdowanie do 41 par lęgowych.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych, wysoka śmiertelność w okresie zimowym, straty w lęgach wywołane różnorodnymi czynnikami.

Uwagi: Potencjalne żerowiska znajdują się na całej długości Narwi.

A236 Dzięcioł czarny Dryocopus martius

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC 3, w Polsce nieliczny, lokalnie średnio liczny ptak lęgowy.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: odnotowano 1 stanowisko lęgowe, w środkowej części obszaru badań.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: populację lęgową na obszarze OSOP Dolina Dolnej Narwi oceniono na 10-15 par lęgowych, wzrostowa tendencja w Polsce.

Uwagi: zasiedla większe oraz średniej wielkości kompleksy leśne, głównie sosnowe, z drzewami w starszych klasach wiekowych.

A246 Lerka Lullula arborea

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 2.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: odnotowano 7 par lęgowych tego gatunku, stanowiska rozmieszczone były głównie w środkowej i północnej części obszaru.

Oszacowanie liczebności: brak dokładnej oceny liczebności w skali całej ostoi, populacja stabilna w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych, niski sukces lęgowy w wyniku drapieżnictwa.

Uwagi: występuje na obrzeżach suchych borów i sosnowych zagajników, śródleśnych polan i poręb, suchych muraw oraz wydm porośniętych suchą roślinnością.

A307 Jarzębatka Sylwia nisoria

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC 4.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: wykazano występowanie 1 pary lęgowej, z możliwością gniazdowania kolejnej w części środkowej obszaru badań.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: brak danych o liczebności w całej ostoi.

Zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych wskutek urbanizacji i budowy dróg, niszczenia zarośli i zadrzewień w dolinach rzek oraz w wyniku zmian krajobrazu rolniczego.

Uwagi: zasiedla krajobraz rolniczy i doliny rzeczne ze zróżnicowanymi strukturalnie wielowarstwowymi zadrzewieniami.

A338 Gąsiorek Lanius collurio

Status ekologiczny: zagrożony w Europie w wyniku zmniejszania się liczebności (kategoria D), status według BirdLife International: SPEC 3

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: wykazano występowanie 4 par lęgowych. Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: brak dokładnej oceny liczebności w skali całej ostoi; wzrostowe trendy liczebności w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk w wyniku urbanizacji oraz intensyfikacji rolnictwa.

Uwagi: gniazduje w otwartym krajobrazie rolniczym o zróżnicowanej strukturze. Zasiedla pola z rozrzuconymi kępami drzew i krzewów, zakrzaczone łąki i pastwiska, zadrzewienia śródpolne, ugory i nieużytki oraz sady i duże ogrody; chętnie występuje również na obrzeżach lasów; w siedlisku powinny znajdować się trzy zasadnicze elementy: teren otwarty porośnięty niską roślinnością zielną – miejsce zdobywania pokarmu, gęste zarośla krzewów lub stopy gałęzi i chrustu – miejsce gniazdowania, a także wysokie krzewy – miejsce czatowania.

Ssaki reprezentują: łoś, łasica, gronostaj i objęte ochroną gatunkową oraz znajdujące się w „Czerwonej księdze zwierząt” dwa gatunki nietoperza i dwa gatunki ryjówek. Bobry, stale zasiedlają rzeki: Orzyc i Narew.

Najliczniejszą grupę kręgowców stanowią płazy. Występuje tu wiele gatunków żab, w tym bardzo rzadkie: żaba moczarowa i żaba dalmatyńska. Wśród nadrzecznych drzew i krzewów można zobaczyć i usłyszeć objętą ochroną rzekotkę drzewną.

4.1.10. Gleby i ich wykorzystanie.

Na terenie gminy Szelków dominują gleby mineralne. Największą część stanowią gleby bielcowe utworzone z piasków słabo gliniastych, gliniastych mocnych i pyłów zwykłych. Dużą powierzchnię gminy zajmują gleby brunatne utworzone z glin lekkich, piasków słabo gliniastych i pyłów zwykłych. Niewielki udział mają czarne ziemie zdegradowane i szare. W dolinach Narwi i Orzyca występują mady utworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych oraz pyłów zwykłych.

W gminie spośród gleb mineralnych najczęściej występują grunty o dobrej i średniej przydatności dla rolnictwa, należące do III i IV klasy bonitacyjnej zaliczane do kompleksów: pszennego dobrego, żytniego bardzo dobrego i żytniego dobrego. Gleby tych klas zajmują w gminie prawie 66% powierzchni gruntów ornych (18,2% klasa III, 47,7% klasa IV).

Prawie 34% areалу gruntów ornych zajmują gleby o niskiej przydatności dla rolnictwa, zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej (23,4% klasa V, 10,2% klasa VI). Występują one głównie w dolinie Narwi na terenie stożka napływowego Orzyca oraz w części wschodniej i północnej gminy. Należą do nich kompleksy: zbożowy najslabszy, zbożowo-pastewny mocny, zbożowo-pastewny słaby oraz część użytków zielonych słabych.

Wzdłuż mniejszych cieków, w środkowym biegu Orzyca oraz w pobliżu odciętych meandrów Narwi i Orzyca występują gleby organiczne – torfowe, murszowo-torfowe i murszowe. Są to gleby wykorzystywane jako użytki zielone zaliczane najczęściej do V i VI klasy bonitacyjnej, rzadziej do III i IV klasy. Niektóre gleby organiczne wykorzystywane są jako grunty orne zaliczane do kompleksu gleb: żytniego słabego oraz zbożowo-pastewnego słabego.

Tabela 4. Użytki rolne gminy Szelków z podziałem na klasy bonitacyjne.

Pow. gruntów ornych w (%)	Grunty orne w (%) z podziałem na klasy bonitacyjne					
	I	II	IIIa i b	IVa i b	V	VI
	-	0,5	18,2	47,7	23,4	10,2

Źródło: dane UG

Tabela 5. Struktura użytkowania gruntów w granicach administracyjnych gminy wg stanu na wrzesień 2020r. (w ha).

Kierunki wykorzystania wyszczególniona w ha	Ogółem
użytki rolne - grunty orne	6278
użytki rolne - sady	90
użytki rolne - łąki trwałe	674
użytki rolne - pastwiska trwałe	549
użytki rolne - grunty pod stawami	1
Rowy	36
Lasy	1453

Grunty zadrzewione i zakrzewione	20
Nieuzytki	28

Źródło: dane UG

4.1.11. Walory krajobrazowe.

Obszar gminy jest bardzo atrakcyjny pod względem fizjonomii krajobrazu. Jako największe atuty należy uznać położenie gminy na terenie dwóch dolin rzecznych – Narwi i Orzyca, stosunkowo duże i zróżnicowane pod względem gatunkowym kompleksy leśne oraz bogatą tkankę kulturową.

Teren dolin jest atrakcyjny pod wieloma względami. Jedną z większych atrakcji stanowi skarpa wysoczyzny. W wielu miejscach jest ona doskonałym punktem obserwacyjnym, miejscem z którego rozciągają się daleki widoki na dolinę Narwi z licznymi starorzeczami, wilgotnymi łąkami i zaroślami. Duży wpływ na urozmaicenie terenu mają wydmy na terenie stożka napływowego Orzyca. Niektóre z nich osiągają znaczne rozmiary i stanowią dominanty w płaskim terenie.

Na obszarze wysoczyzny obiektami wpływającymi na zmniejszenie monotonii krajobrazu są pagórki morenowe.

Bardzo malowniczy element stanowi dolina Orzyca. Koryto rzeki na wysokości gminy Szelków nie jest uregulowane i meandruje głęboko wciętą doliną.

Na wysoczyźnie atrakcję stanowią licznie występujące głązy narzutowe.

W Gminie Szelków bardzo bogata jest warstwa kulturowa krajobrazu. Największą atrakcję stanowią: dwór drewniany wraz z parkiem krajobrazowym w Nowym Szelkowie, murowany dwór w Dzierzanowie i Ciepielewie, drogomistrzówka z parkiem krajobrazowym w Starym Szelkowie oraz liczne drewniane zabudowania mieszkalne we wsiach Magnuszew Duży, Magnuszew Mały, Przeradowo i Stary Strachocin. W wymienionych wsiach dominuje typ ulicówki podkreślony przez drewniane płoty wyznaczające ciąg drogi.

Na niektórych zabudowaniach drewnianych zachowały się elementy charakterystyczne dla stylu kurpiowskiego tj. śparogi.

Na obszarze gminy jest usytuowanych bardzo wiele kapliczek i krzyży przydrożnych. Znajdują się one zarówno na terenie wsi, jak i w rozwidleniach dróg na obszarze pól i łąk. Są to w wielu przypadkach krzyże metalowe, ale wiele jest też kapliczek murowanych. Często są one otoczone drzewami.

W gminie brak jest znaczących dominant negatywnych. Istnieją natomiast lokalne obiekty wpływające na dysharmonię krajobrazu takie jak dzikie wysypiska śmieci, lokalne wyrobiska oraz drogi szybkiego ruchu. Na terenie miejscowości Stary Szelków jest szczególnie odczuwalny nieład przestrzenny, wynikający z braku jedności w zabudowie, pojawienia się wielu stylów architektonicznych, zarówno dotyczy to brył budynków, jak i małej architektury i elementów dekoracyjnych – ogrodzeń, szyldów i reklam.

Istotne, w obszarze gminy, walory ekologiczne i akcenty krajobrazowe posiadają duże kompleksy leśne, dolina Orzyca oraz Narwi. Są to siedliska atrakcyjnych zbiorowisk roślinnych i miejsca lęgowe fauny – głównie ptactwa. Cennymi elementami krajobrazu są również zbiorniki wodne, które stanowią techniczne elementy małej retencji na obszarze gminy. Poprzez odpowiednie kształtowanie krajobrazu należy dążyć do zabezpieczenia przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich najistotniejszych i najcenniejszych elementów przyrody w powiązaniu z nieuchronnym rozwojem zabudowy.

Na terenie gminy Szelków można wyróżnić:

krajobraz rolniczy – występuje w przeważającej części gminy, tereny otwarte urozmaicają przede wszystkim nieliczne zadrzewienia śródpolne, niewielkie powierzchniowo zbiorniki wodne oraz zabudowa (głównie zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna) która koncentruje się głównie wzdłuż

dróg;

krajobraz leśny – dominuje w centralnej i południowej części gminy; lasy stanowią bardzo ważne węzły w systemie ekologicznym gminy; ważne jest powiązanie istniejących terenów leśnych z ciągami dolinnymi oraz systemem zadrzewień co przyczyni się do stworzenia ciągłego systemu przyrodniczego; w efekcie nastąpi szereg pozytywnych procesów: poprawa warunków hydrologicznych gleb oraz przeciwdziałanie erozji wietrznej i powierzchniowej, jak również degradacji ziemi, zwiększenie wodnej retencyjności środowiska i podniesienie różnorodności ekologicznej środowiska.

krajobraz dolinny – występuje w dolinach rzek, jest najlepiej zachowanym typem krajobrazu, strefa doliny Orzyca oraz Narwi posiada istotne znaczenie przyrodnicze, ponadto stanowi fragment przyrodniczych struktur o ponadlokalnym znaczeniu i są one objęte ochroną.

krajobraz zurbanizowany – charakteryzuje głównie miejscowość Stary Szekłów, dominują tutaj przede wszystkim tereny zabudowane z zabudową mieszkaniową jednorodzinną usytuowaną wzdłuż ulic oraz zespoły zabudowy usługowej i przemysłowej. Jest to zatem krajobraz użytkowany i ukształtowany przez człowieka. Powszechnie rozumiana działalność człowieka (przemysł, urządzenia komunikacyjne, gospodarka wodna i energetyczna, tereny mieszkaniowe) może zmienić w dużym stopniu strukturę i fizjonomię krajobrazu.

4.1.12. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem.

Gmina Szekłów posiada atrakcyjne położenie przyrodnicze. Powiązania przyrodnicze z otoczeniem zapewniają głównie doliny rzeczne. Systemy przyrodnicze funkcjonujące w krajobrazie mają strukturę węzłowo-pasmową. Węzły stanowią zwarte, zazwyczaj wielkopowierzchniowe ekosystemy, o dużych walorach przyrodniczych, odgrywające rolę zasilającą w funkcjonowaniu systemu. Pasma (korytarze lub sięgacze ekologiczne) to strefy, które ze względu na cechy przyrodnicze pełnią rolę łączników między węzłami. Są to najczęściej obniżenia dolinne, które umożliwiają swobodny przepływ informacji genetycznych i wymianę populacji, materii i energii. Odgrywają one znaczącą rolę w systemie. Efektywność funkcjonowania korytarzy (ciągów) przyrodniczych zależy przede wszystkim od potencjału biologicznego ekosystemów tworzących ciąg przyrodniczy oraz od ciągłości przebiegu i nawiązania do potencjału ekosystemów zasilających. Lokalne „sięgacze” powinny być chronione przed przerywaniem lub osłabianiem ciągłości, gdyż zabezpieczają równowagę ekologiczną w obrębie gminy. Istnieje konieczność ochrony i kształtowania tych powiązań przyrodniczych.

Zasadniczą rolę w utrzymywaniu połączeń przyrodniczych gminy z otoczeniem stanowi dolina Orzyca oraz Narwi z bocznymi dopływami. Stanowi ona „szkielet” systemu przyrodniczego gminy. To korytarze i sięgacze ekologiczne łączące poszczególne ogniwa systemu przyrodniczego w obrębie gminy Szekłów z terenami sąsiednimi. Doliny rzeczne to także ważne rynny wentylacyjne, obejmujące aktywne biologicznie ekosystemy wodne, bagienne, łąkowe, polne i leśno-zaroślowe.

Elementem wzbogacającym bioróżnorodność i walory krajobrazowe gminy są kompleksy leśne, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz zarośla i drzewa wzdłuż dróg polnych, rowów i cieków.

Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego zależy od utrzymania powiązań systemu przyrodniczego oraz od wielkości antropopresji. Z tego względu konieczne jest zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej pomiędzy poszczególnymi obiektami o wartościowych cechach środowiska przyrodniczego. Prawidłowe użytkowanie systemu zapewnia swobodną wymianę genową w obrębie materiału roślinnego i zwierzęcego, wpływa na zwiększenie stabilności ekosystemów i zapobiega powstawaniu samotnych „wysp” obszarów cennych przyrodniczo w krajobrazie antropogenicznym.

Obszar gminy Szekłów powiązany jest z innymi obszarami o dużym znaczeniu dla funkcjonowania przyrody poprzez ponadregionalny korytarz ekologiczny - rzeki Narew oraz regionalny korytarz rzeki Orzyc.

Gmina Szekłów znajduje na południowej rubieży obszaru węzłowego o randze międzynarodowej 22M - Puszczy Kurpiowskiej wyznaczonym w ramach krajowej sieci ekologicznej ECONET, na terenie jednego z większych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym. Świadczy to o wysokich

walorach przyrodniczych gminy.

Ze względu na cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe cała dolina Narwi w obrębie gminy Szelków została również objęta ochroną prawną w postaci ustanowienia w jej granicach obszaru Natura 2000 i zaklasyfikowania go do obszaru OSO. Obszar też jest położony w obrębie sołectw: Przeradowo i Stary Strachocin. Charakteryzuje się dominacją w części południowej łąk kośnych, natomiast w części środkowej i północnej występowaniem głównie środowisk leśnych oraz na mniejszym obszarze - pól uprawnych. Obszar Natura 2000 stanowi element docelowego systemu obszarów chronionych.

Dolina rzeki Narew została również wyznaczona w krajowej sieci ekologicznej ECONET PL jako międzynarodowy korytarz ekologiczny (koncepcja ECONET PL nie ma umocowania prawnego, jest wytyczną polityki przestrzennej), a w sieci CORINE jako ostoja (Doliny Narwi między Orłowem i Pułtuskiem nr G06400300) ze względu na dużą różnorodność gatunkową zwierząt, występowanie zagrożonych gatunków roślin i zwierząt oraz chronionych siedlisk roślinnych.

Obszarami, które stanowią lokalne węzły ekologiczne czyli tzw. biocentra są lasy położone na wschodzie i południu gminy. Odznaczają się one bardzo dużą różnorodnością biologiczną. Są one powiązane z lasami znajdującymi się na północ od gminy Szelków.

Korytarzami o znaczeniu lokalnym są doliny mniejszych cieków wodnych. Spełniają one funkcję łącznikową pomiędzy terenami o dużych wartościach biocenotycznych w gminie i terenami bezpośrednio sąsiadujących z obszarem opracowania.

Na obszarach znajdujących się w systemie ekologicznym gminy w szczególny sposób powinno się przestrzegać zasad rozwoju zrównoważonego, w którym obok zapewnienia realizacji potrzeb społeczności lokalnej, konieczna jest ochrona zasobów przyrodniczych.

Główną barierą dla zachowania ciągłości terenów przyrodniczych gminy i jej otoczenia są trasy komunikacyjne oraz rozwijająca się zabudowa.

Lokalny system ekologiczny gminy Szelków tworzą:

węzły przyrodnicze: kompleksy leśne o dużych walorach przyrodniczych;

korytarze ekologiczne: dolina rzeki Orzyc oraz Narwi predysponowana do pełnienia roli łączników między węzłami;

łączniki przyrodnicze: strefy łączące system lokalny, bazujące na mniejszych obniżeniach terenowych, wykorzystujące większe skupiska zieleni (rowy melioracyjne, ogrody, zieleń przydrożną i śródpolną, tereny zadrzewień i inne).

4.2. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione.

Objęcie ochroną prawną obszarów o najwyższych walorach ekologicznych i zasobach przyrodniczych w gminie zabezpiecza je przed niewłaściwym użytkowaniem i chroni przed utratą cennych wartości. Na terenie gminy Szelków w myśl ustawy o ochronie przyrody istnieją liczne formy ochrony przyrody mające na celu ochronę cennych zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych gminy. Są to pomniki przyrody ożywionej oraz obszar Natura 2000.

Na terenie gminy Szelków znajduje się obszar Natura 2000, wynikający z dyrektywy ptasiej - Dolina Dolnej Narwi PLB140014.

4.2.1. Pomniki przyrody.

Na terenie Gminy Szelków znajdują się 53 pomniki przyrody. Są to pojedyncze drzewa - dęby szypułkowe, sosny zwyczajne, topole białe oraz jedna lipa drobnolistna. Znajdują się one głównie w pobliżu osady leśnej w Leśnictwie Magnuszew, na terenach leśnych oraz przy drogach.

Tabela 6. Wykaz pomników przyrody.

l.p	kod inspire_id/akt prawny	typ_formy_nazwa	data_utworzenia	drzewo/ gatunek
1	PL.ZIPOP.1393.PP.1411102.1030	pomnik przyrody	2004-04-17	dąb szypułkowy Przeradowo
2	PL.ZIPOP.1393.PP.1411102.1031	pomnik przyrody	2004-04-17	dąb szypułkowy Przeradowo
3	PL.ZIPOP.1393.PP.1411102.1032	pomnik przyrody	2004-04-17	dąb szypułkowy Przeradowo
4	DUWM.2008.29.1071	pomniki przyrody	2008-02-26	dęby szypułkowe -42szt. Leśnictwo Magnuszew
5	DUWM.2008.29.1071	pomniki przyrody	2008-02-26	sosna pospolita - 2szt. Rostki - Kwiatkowo
6	DUWM.2008.29.1071	pomniki przyrody	2008-02-26	topola biała - 5szt. Leśnictwo Magnuszew
7	orzeczenie Wojewody Ostrołęckiego nr13/77 w 1977r.	pomniki przyrody	1977	Lipa drobnolistna - Przeradowo

4.2.2. Obszary Natura 2000.

Obszar gminy wyróżnia się w skali krajowej dużymi walorami przyrodniczymi, o czym może świadczyć m.in. wyznaczenie doliny Narwi w Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 jako obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) pod nazwą PLB 140014 Dolina Dolnej Narwi. Dla w/w obszaru Natura 2000 został opracowany plan zadań ochronnych.

Teren wzdłuż rzeki Narwi charakteryzują się bardzo wysokimi wartościami ornitologicznymi, wiąże się to bezpośrednio z występowaniem na tym terenie wilgotnych łąk oraz innych obszarów podmokłych. Uwzględniając kryteria Bird Life International obszar ten należy zaliczyć do kategorii ostoi ptaków rangi światowej z jednym gatunkiem zagrożonym w skali globalnej - Derkacz zwyczajny *Crex crex* (C1) oraz dwoma w skali Unii Europejskiej - Bekas dubelt *Gallinago media* oraz Rybitwa czarna *Chlidonias niger* (C6)

Największym zagrożeniem dla tych terenów stanowią zalesienia terenów łąk i pastwisk oraz melioracje, prowadzące do odwodnienia terenu. Szczególnie niebezpieczne jest odmulanie rowów melioracyjnych, które polega często na pogłębianiu ich o co najmniej 20cm.

Charakterystyka obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB 140014.

Obszar położony jest na terenie województwa mazowieckiego, na terenie gmin: Długosiodło, Goworowo, Lelis, Młynarze, Obryte, Olszewo Borki, Miasto Ostrołęka, Pułtusk, Różan, Rząśnik, Rzekuń, Rzewnie, Szelków oraz na terenie województwa podlaskiego – tereny gmin: Miasto Łomża – gmina miejska, Łomża – gmina wiejska, Mały Płock, Miastkowo, Nowogród, Piątnica i Zbójna.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Narwi jest terenem chroniącym rzadkie i zagrożone w skali europejskiej gatunki ptaków, które znajdują tu optymalne siedliska bytowania, rozrodu i zerowania.

Zajmuje ponad 26,5 tys. ha, w tym głównie siedliska łąkowe, zaroślowe i rolnicze, a także fragmenty lasów nadleśnictw Pułtusk, Ostrołęka, Nowogród i Łomża. Siedliska łąkowe i zaroślowe zajmują ok. 39 % powierzchni, siedliska rolnicze 36 %, lasy zajmują ok 18 % powierzchni, wody śródlądowe ok 6%, a zabudowane – 1% (wg zaktualizowanego SDF-u obszaru).

Obszar Dolina Dolnej Narwi zlokalizowany jest na terenie Niziny Północnomazowieckiej, pomiędzy Łomżą a Pułtuskiem. Niemal na całym, około 140 km odcinku, rzeka silnie meandruje, charakteryzując się jednocześnie występowaniem licznych wypłyceń, łąk oraz starorzeczy. Dolina rzeki porośnięta jest zadrzewieniami wierzbowymi i olchowymi oraz niewielkimi połaciami borów sosnowych. Obszary

leśne są przepieplane terenami otwartymi, na których dominują pastwiska.

Wśród gatunków ptaków występujących na terenie obszaru, można wymienić co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Obszar stanowi ponadto bardzo ważną ostoję ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion (PCK), błotniak łąkowy, dubelt (PCK), kraska (PCK), krwawodziób, kulik wielki (PCK), kulon (PCK), łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna (PCK), zimorodek. W okresie wędrowek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.

4.2.3. Korytarze ekologiczne.

Przez teren gminy Szekłów przebiega korytarz ekologiczny północno-centralny (KPnC) o strukturze ciągłej liniowej oraz w formie mozaiki krajobrazowej. Biegnie on w kierunku równoleżnikowym, m.in. przez Puszcze Kampinoską i zajmuje największą powierzchnię w regionie. Rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcze Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia – jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kurpiowską i Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcze Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcze Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty.

Korytarze ekologiczne tworzą sieć, stanowiącą schronienie dla zwierząt i będącą swoistym szlakiem komunikacyjnym dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Do najważniejszych funkcji korytarzy ekologicznych zalicza się:

- zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi;
- zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej;
- obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

Korytarze ekologiczne pełnią swoje funkcje tylko wtedy, gdy są ciągłe i drożne na całej swej długości. Dlatego podstawowym zagrożeniem dla funkcjonowania korytarzy migracyjnych może być:

- rozwój sieci transportowej – budowa nowych autostrad i dróg ekspresowych, które wymagają grodzienia (fizyczna bariera ekologiczna);
- budowa obiektów przemysłowych, centrów handlowych, logistycznych, warsztatów, magazynów poza obszarem zabudowanym, wzdłuż głównych dróg – rozciągnięcie strefy zurbanizowanej, powstanie przewężeń korytarza ekologicznego;
- chaotyczna zabudowa obszarów wiejskich – szczególnie wzdłuż głównych dróg, powoduje powstanie wielokilometrowej bariery z przylegających do siebie ogrodzonych posesji;
- budownictwo w bezpośredniej bliskości cieków wodnych – coraz dłuższe ich odcinki znajdują się w obrębie gęstej zabudowy, brzegi są degradowane, a ciek wodny poddawany regulacji;
- rozwój budownictwa rekreacyjnego i hałaśliwych form rekreacji – przeznaczanie pod budownictwo rekreacyjne (domki letniskowe) coraz większych obszarów, wykorzystanie lasu do hałaśliwych form rekreacji (jazda motorami crossowymi i samochodami terenowymi po drogach leśnych, szlakach turystycznych).

W wyniku pojawienia się barier ekologicznych może dojść do negatywnych skutków przyrodniczych, takich jak:

- izolacji populacji zwierząt oraz ich obszarów siedliskowych;
- ograniczenie i zahamowanie migracji i wędrówek oraz kolonizacji nowych siedlisk;
- ograniczenia możliwości wykorzystywania areałów osobniczych poprzez zahamowanie migracji związanych ze zdobywaniem pożywienia oraz szukaniem miejsc schronienia;
- ograniczenia przepływu genów i obniżenie zmienności genetycznej w ramach danej populacji;
- w skrajnych przypadkach zamierania lokalnych populacji i w efekcie obniżenie bioróżnorodności obszarów siedliskowych oddzielonych barierami ekologicznymi.

Bariery ekologiczne związane z oddziaływaniem mają postać:

- barier fizycznych – ogrodzeń oraz zmian ukształtowania i pokrycia terenu;
- bariery psychofizycznych – polegającej na płoszeniu zwierząt oraz unikaniu przebywania osobników w sąsiedztwie w wyniku obecności oddziaływań związanych z ruchem pojazdów bądź innymi uciążliwościami związanymi z funkcjonowaniem obiektów (emisje hałasu, emisje świetlne, emisje chemiczne).

Gmina Szelków znajduje się również w korytarzu ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym.

4.2.4. Wskazania wynikające z uwarunkowań przyrodniczych.

Zidentyfikowane elementy przyrodnicze będące ekologiczny system obszarów chronionych na terenie gminy tworzą unikatowe walory środowiska przyrodniczego i stanowią bardzo wysokie wartości krajobrazowe.

W odniesieniu do elementów ekologicznego systemu obszarów chronionych gminy należy:

- zachować i chronić istniejące tereny cenne przyrodniczo (głównie naturalne doliny rzeczne z ich naturalnymi zbiorowiskami łąkowymi i leśnymi, starorzeczami oraz stanowiskami lęgowymi płazów, gadów i ptaków, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych),
- w ramach renaturalizacji odtwarzać i wzbogacać wartości ekologiczne na terenach, które uległy degradacji,
- stosować formy architektoniczne i struktury zabudowy umożliwiające migrację gatunków,
- nie dopuszczać do przekształcenia istniejącej na tych terenach zabudowy na cele mogącej pogorszyć stan środowiska,
- nie dopuszczać do zmiany stosunków wodnych pogarszających warunki siedliskowe łąk i lasów,
- dążyć do zachowania ciągów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i nawodnych,

W odniesieniu do gruntów rolnych należy:

- nie dokonywać zmian stosunków wodnych mogących prowadzić do pogorszenia warunków siedliskowych roślin uprawnych oraz likwidacji śródpolnych enklaw naturalnych zbiorowisk roślinnych oraz oczek wodnych i starorzeczy,
- nie uszczuplać powierzchni kompleksów łąkowo-pastwiskowych na rzecz gruntów ornyczych,
- chronić przed zmianą przeznaczenia najlepsze gleby użytkowane rolniczo, w tym zwłaszcza ich zwarte kompleksy.

W odniesieniu do wód należy:

- nie wprowadzać nie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu,
- nie naruszać naturalnej sieci hydrograficznej: rzek, strumieni, starorzeczy, oczek wodnych, bagien i torfowisk, nie zmieniać naturalnego charakteru ich brzegów, nie zanieczyszczać wód oraz pasa przybrzeżnego, nie niszczyć roślinności nawodnej.

W zakresie zmian krajobrazu i powierzchni ziemi:

- zagospodarowanie otoczenia obiektów przyrodniczych powinno być podporządkowane ich

- ochronie i ekspozycji,
- tereny, na których prowadzona jest bądź była działalność wywołująca degradację należy poddać rekultywacji,
- wszelkie działania zmierzające do zmiany sposobu zagospodarowania terenu powinny nie niszczyć naturalnej rzeźby terenu i form geologicznych, w tym głównie:
 - drobnych form zagłębień bezodpływowych związane z nierównomierną akumulacją lodowca, wypełnione wodą bądź zarośnięte roślinnością torfowiskową,
 - wydmy i wałów wydmy o wysokościach od kilku do kilkunastu metrów i nachyleniach zboczy oraz pól piasków przewianych,
 - stoków o nachyleniach powyżej 10% (krawędzi erozyjnych doliny Orzyca)

W zakresie lokalizacji inwestycji:

- powinno się dążyć do ograniczenia inwestycji uciążliwych dla środowiska, z wyłączeniem realizacji niezbędnych urządzeń komunikacyjnych, infrastruktury technicznej oraz urządzeń służących ochronie środowiska, pod warunkiem zastosowania rozwiązań i technologii bezpiecznych dla środowiska przyrodniczego.

Uwarunkowania:

- produkcję rolną należy intensyfikować na gruntach o średniej i dobrej jakości (klasy IIIa, IIIb i IV) a gleby słabsze mogą być wyłączone z użytkowania rolniczego oraz mogą być zalesiane,
- warunki hydrogeologiczne gminy należą do poprawnych. Zasoby wód podziemnych są wystarczające,
- stan sanitarny wód powierzchniowych wymaga poprawy, dlatego kanalizacja sołectw powinna stać się jednym z priorytetowych zadań gminy,
- z uwagi na duże znaczenie dla ochrony bioróżnorodności środowisk marginalnych w krajobrazie rolniczym (tj. oczek wodnych, zadrzewień i zakrzewień) należy dążyć do ich zachowania, a w miarę możliwości powiększania ich areału, gdyż często stanowią one lokalne korytarze ekologiczne,
- do rozwoju funkcji turystycznych najbardziej predysponowane są tereny w dolinie Omulwi oraz duże kompleksy leśne w południowej i centralnej części gminy. Jednak rozwój tej funkcji musi następować w harmonii z celami ochrony obszarów Natura 2000,
- wobec perspektywnego dalszego rozwoju funkcji turystyczno - rekreacyjnej w dolinie Orzyca i Narwi należy propagować rozwój gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych.

Turystyczną atrakcyjność gminy podniosłoby natomiast stworzenie sieci dróg rowerowych.

5. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

5.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Na terenie gminy Szekłów występują następujące typy gleb:

- brunatne i płowe wytworzone z glin zalegających na łąkach lub utworach pyłowych,
- biellicowe, rdzawe z niewielkimi fragmentami brunatnych wyługowanych, powstałe z piasków słabogliniastych, gliniastych i luźnych,
- mady rzeczne wytworzone z piasków i glin lekkich.

Gleby brunatne i płowe są korzystne dla rozwoju rolnictwa, dość łatwe do uprawy, posiadają dobre warunki wilgotnościowe, są żyzne. Najczęściej należą do klasy bonitacyjnej III, kompleksu pszennego dobrego i żytniego bardzo dobrego. W Gminie Szekłów występują głównie w północno-wschodniej części. Miejscami wykazują cechy gleb wyługowanych, należą do klasy IV, charakteryzują się gorszymi warunkami powietrzno-wilgotnościowymi oraz pokarmowymi, aby uzyskać dobre plony wymagają wysokiej kultury uprawy.

Gleby rdzawe wyróżnia słabe uwilgotnienie i kwaśny odczyn. Z punktu widzenia rolniczego są to słabe gleby, wymagające silnego nawożenia obornikiem, nawozami mineralnymi i zielonymi. Gleby te

występują głównie w północno-wschodniej części gminy.

Gleby biellicowe są zbyt przepuszczalne i za suche dla potrzeb rozwoju rolnictwa, są również ubogie w składniki pokarmowe dla roślin oraz silnie kwaśne. Zalicza się je do kompleksu żytniego najslabszego. Występują obok gleb rdzawych w północnej części gminy.

Mady rzeczne (lekkie i bardzo lekkie) są glebami silnie przepuszczalnymi. Występują wzdłuż koryta Narwi i Orzyca. Dla potrzeb rolnictwa użytkowane są najczęściej jako pastwiska lub łąki. Zalicza się je do kompleksu 2z i 3z (średni lub słaby i bardzo słaby kompleks użytków zielonych). W dolinie rzeki Orzyc miejscami występują mady lepszej jakości – średnie i ciężkie. Charakteryzują się korzystnymi warunkami wodnymi i znaczną zasobnością w składniki odżywcze.

W Gminie Szekłów gleby o najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju rolnictwa (III klasa bonitacyjna) są rozproszone. Występują prawie w całej gminie oprócz części wschodniej.

Największą powierzchnię użytków rolnych zajmują gleby klasy bonitacyjnej IV, charakteryzujące się średnią przydatnością dla rozwoju rolnictwa. Zalicza się do nich gleby kompleksu żytniego dobrego, rzadziej żytniego słabego. Plony na glebach klasy IV są na ogół średnie, uzależnione od ilości i rozkładu opadów atmosferycznych. Na podłożu cięższym i w sprzyjających warunkach pogodowych, a także przy dobrej kulturze uprawy mogą dać wysokie plony pszenicy, buraków cukrowych i koniczyny czerwonej. Na podłożu piaszczystym uzyskać można z kolei wysokie plony żyta, ziemniaków, a nawet jęczmienia, pszenicy i owsa.

Rolnictwo jest i pozostanie w najbliższych latach wiodącą funkcją w gospodarce gminy. Jednocześnie sektor ten będzie wymagał daleko idącej modernizacji i przekształceń, związanych m.in. z konkurencją na wspólnym rynku europejskim. Wydaje się, iż z jednej strony niezbędne będzie tworzenie dużych, specjalistycznych gospodarstw oraz zawiązywanie przez rolników grup producenckich, z drugiej strony gospodarstwa mniejsze powinny ukierunkować swoją produkcję na wytwarzanie żywności metodami ekologicznymi, wspierając ją działalnością agroturystyczną.

5.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.

Na obszarze Gminy Szekłów największe kompleksy lasów znajdują się w południowych jej partiach. Lasy ogółem w Gminie Szekłów zajmują 24,8% ogólnej powierzchni, co przy średniej wojewódzkiej 23,3% kwalifikuje ją do gmin o dużej lesistości.

Lasy na terenie gminy Szekłów tworzą zwarte kompleksy i są stosunkowo różnorodne. Z tych względów stanowią dużą atrakcję turystyczną. Korzystne dla rozwoju turystyki pieszej i rowerowej są lasy znajdujące się w południowej i wschodniej części gminy łączące się z lasami położonymi na północ od gminy. Stanowią one duży kompleks leśny, położony na wysoczyźnie, skarpie i w dolinie Narwi, o zróżnicowanym siedlisku i składzie gatunkowym.

Najkorzystniejsze dla rozwoju turystyki są bory świeże mieszane oraz występujące w ich otoczeniu lasy mieszane w wieku powyżej 40 lat. Zbiorowiska te charakteryzują się dużą odpornością na deptanie, a przebywanie na ich terenie jest korzystne dla zdrowia ludzi ze względu na duże stężenie fitoncydów i ujemną jonizację powietrza.

Nieco gorsze walory turystyczne posiadają lasy typu świeżego ze względu na duże zacienienie, wilgotność oraz jonizację dodatnią.

Niekorzystne dla przebywania ludzi są zbiorowiska położone na siedliskach wilgotnych – bory wilgotne, olsy i łęgi. Są to tereny atrakcyjne pod względem fizjonomii jednak długie przebywanie na ich terenie jest mniej korzystne dla zdrowia ludzi. Jest to również zbiorowisko mało odporne na antropopresję o dużych wartościach biocenotycznych. Z tych dwóch względów – konieczności ochrony oraz niekorzystnych uwarunkowań turystycznych poruszanie na ich terenie powinno odbywać się jedynie po wyznaczonych drogach.

Dla utrzymania dotychczasowego stanu upraw leśnych oraz dążenia do ich poprawy konieczne jest:

- prowadzenie właściwej pielęgnacji lasu, która ma na celu utrzymanie właściwego zwarcia, tworzenie dolnych warstw i wzbogacenie składu drzewostanu, a tym samym poprawę warunków glebowych i mikroklimatycznych;
- tworzenie drzewostanów wielopiętrowych;
- na siedliskach żyzniejszych niższe piętra winny budować gatunki drzew o znaczeniu fitomelioracyjnym: świerk, jodła, olsza
- na siedliskach ubogich, gdzie wskutek niedoboru związków pokarmowych lub wody gatunki drzewiaste mają niewielkie szanse na wytworzenie dolnego piętra drzewostanu – należy tworzyć warstwę podszytową, również wielogatunkową.

6. Wielkość i jakość zasobów wodnych.

Cały obszar gminy położony jest w zlewni rzeki Narew, która przebiega wzdłuż południowo - wschodniej granicy gminy.

Zasoby wód powierzchniowych to przede wszystkim rzeka Narew oraz rzeka Orzyc będąca prawobrzeżnym dopływem Narwi i biegnącą przez środkową część gminy. Gmina nie posiada większych zasobów wód stojących, które stanowią jedynie małe oczka wodne i starorzecza w dolinie Orzyca oraz Narwi. Obszar gminy odwadniany jest przez szereg cieków będących dopływami Narwi, Orzyca oraz rzeki Pełta biegnącej poza granicami gminy.

Wyjątkowe walory rzek: Narwi i Orzyca sprzyjają rozwojowi turystyki na terenie gminy. Ograniczeniem jednak w pełnym wykorzystaniu posiadanych walorów, jest stan czystości rzek (należą do wód pozaklasowych). Główne źródła zanieczyszczeń tych rzek znajdują się poza granicami gminy, jednak w celu ograniczenia spływu zanieczyszczeń z terenu gminy nie należy lokalizować w ich pobliżu dużych gospodarstw hodowlanych czy wysypisk odpadów.

W znacznej części doliny Narwi występuje zagrożenie powodziowe. Zasięg powodziowy obejmuje miejscowości: Stary Strachocin, część Nowego Strachocina i część południową miejscowości Przeradowo. Wysoki stan wód gruntowych na terenie tarasu zalewowego Narwi oraz w dolinie Orzyca ogranicza w znacznym stopniu użytkowanie terenów dolinnych. Ze względu na duże wahania wody (od 0 do 2 m p.p.t. w zależności od pory roku) i możliwość wiosennych podtopień, tereny dolin nie powinny być przeznaczone na cele zabudowy mieszkaniowej.

Na terenie wysoczyzny poziom wody gruntowej nie ogranicza zabudowy, jest on natomiast mniej korzystny dla rolnictwa.

W okresie letnim poziom wody gruntowej znacznie opada. W środkowej części gminy, na wysoczyźnie lodowcowej istnieje deficyt wody. Z tego względu istnieje konieczność zachowania nielicznych na terenie wysoczyzny oczek wodnych oraz terenów podmokłych jako naturalnych zbiorników wody, a także obiektów kształtujących warunki biocenotyczne i klimatyczne. Konieczne też jest zachowanie i wprowadzenie nowych lasów i zadrzewień w celu zapobiegania nadmiernemu osuszaniu terenu.

Pierwszy poziom wodonośny jest zanieczyszczony i nie nadaje się do zaopatrzenia ludności w wodę. Wodę zasilającą wodociąg gminny należy pobierać z poziomu drugiego.

Na terenie gminy nie stwierdzono występowania udokumentowanych GZWP, stwierdzono natomiast występowanie nieudokumentowanego GZWP nr 215A - Subniecka Warszawska w utworach trzeciorzędowych.

W obrębie gminy ma miejsce różnorodne legalne i nielegalne zanieczyszczanie wód gruntowych poprzez:

- obszarowe zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego
- nieoczyszczone ścieki sanitarno-bytowo-gospodarcze przedostające się do wód gruntowych

głównie z: nieszczelnych szamb, studni kopanych zamienionych na szamba, nieszczelnych i niewłaściwie użytkowanych gnojowni

- zanieczyszczenia pochodzące z dzikich wysypisk śmieci lokalizowanych w zagłębieniach terenowych, oczkach wodnych i nieużytkowanych studniach kopanych

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie dokonuje corocznego monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Celem monitoringu jest:

- dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód,
- śledzenie zmian,
- sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną(RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o rozporządzenie MG MiZS r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 2019, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- dobry stan chemiczny
- słaby stan chemiczny

Na zlecenie WIOŚ wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie. Wyznaczone zostały klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych oraz oceniono stan jednolitych części wód podziemnych. Najbliższa lokalizacja punktu badawczego wód podziemnych w sieci krajowej PIG w stosunku do Gminy Szelków została zlokalizowana w Makowie Mazowieckim oraz w Różanie. Najnowsze badania w tych punktach zostały przeprowadzone w 2017 roku.

Tabela 7. Zestawienie punktów badawczych wód podziemnych w sieci krajowej PIG w latach 2007-2017.

Nr otworu	Miejscowość	Stratygrafia	JCW P	Klasa wód w 2007r.	Klasa wód w 2010r.	Klasa wód w 2012r.	Klasa wód w 2017r.
1687	Maków Mazowiecki	Q*	50	III	III	III	III
1699	Różan	Q*	50	II	III	II	II

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.wios.warszawa.pl (Q* - Czwartorzęd)

7. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym kulturowego.

Przeprowadzona analiza gminy pozwala określić walory przyrodnicze poszczególnych obszarów oraz nadać im rangę ważności. Ochrona przyrody nie polega tylko na zachowaniu najcenniejszych jej fragmentów w rezerwach przyrody i parkach narodowych. Należy dążyć do takich zmian w sposobach gospodarowania, które pozwolą utrzymać środowisko na dużych obszarach zamieszkałych przez człowieka wykorzystywanych gospodarczo.

Działania gminy na rzecz ochrony przyrody powinny koncentrować się na stworzeniu programu ochrony przyrody uwzględniającego ochronę, wzmocnienie i powiększenie obszarów o wysokiej stabilności ekologicznej, odbudowanie naturalnej retencji oraz wzmocnienie populacji gatunków zagrożonych.

Przy rozwijaniu funkcji turystyczno – rekreacyjnej, system terenów chronionych może znacznie podnieść atrakcyjność turystyczną gminy. Sieć taka oznacza również zabezpieczenie i wzmocnienie lokalnego potencjału biologicznego oraz praktyczną ochronę jego bioróżnorodności.

Na podstawie analizy poszczególnych elementów składających się na potencjał przyrodniczy gminy Szekłów określono przydatność funkcjonalno-przestrzenną poszczególnych jej obszarów. Za kryterium nadrzędne przyjęto ochronę walorów przyrodniczych gminy poprzez racjonalne gospodarowanie jej zasobami.

Przeprowadzona ocena uwarunkowań przyrodniczych gminy Szekłów pozwala stwierdzić, że:

- Najwyższe walory przyrodnicze i krajobrazowe koncentrują się w dolinie rzeki Orzyc oraz Narwi. Obszar w dolinie Narwi został włączony do Natury 2000.
- Podwyższone walory przyrodnicze posiadają również kompleksy leśne zlokalizowane w południowej i wschodniej części gminy.

Wysokim walorom przyrodniczym tych terenów towarzyszą najczęściej również wysokie walory rekreacyjne. Na terenach tych funkcję dominującą powinna pełnić funkcja ochronna ekosystemów przy uzupełniającej rolniczej i turystyczno -rekreacyjnych.

Pozostała część gminy wykazuje przeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe, dlatego wiodącą funkcją na tych terenach powinna być funkcja rolnicza oraz gospodarcza.

W zagospodarowaniu przestrzennym gminy należy uwzględnić działania omówione w pkt. 4.2.4. Wskazania wynikające z uwarunkowań przyrodniczych. Wymogi ochrony krajobrazu kulturowego zostały zawarte w rozdziale 8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

8. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

8.1. Rys historyczny.

Początki osadnictwa na terenie gminy Szekłów sięgają czasów bardzo odległych. Ślady osadnictwa z ze starszej epoki kamienia (Mezolitu) znaleziono podczas badań archeologicznych m. in. w Smrocku Kolonii i Rostkach; młodszą epokę kamienia (Neolit) reprezentują znaleziska w Przeradowie, a epokę brązu – znaleziska m.in. w Ciepielewie, Przeradowie, Smrocku Kolonii i Nowym Szekowie.

Ciągłość osadnictwa na tym terenie przewija się poprzez okres wpływów rzymskich, całe średniowiecze aż po okres nowożytny. Świadczy o tym materiał ceramiczny (m.in. urna z przystawkami oraz bogate wyposażenie grobu pochodzące z osadnictwa z okresu rzymskiego - II w. n.e.) znaleziony w trakcie badań na terenie cmentarzysk w Magnuszewie Małym i Przeradowie oraz osady w Przeradowie, a także znaleziska ze stanowisk archeologicznych w Magnuszewie Dużym, Pomaskach Wielkich, Smrocku Kolonii, Nowym Szekowie i Zakliczewie.

Niezwykle cennymi odkryciami są: cmentarzysko z II w. n.e. z unikalnymi znaleziskami (urna z

przystawkami) w Magnuszewie Małym oraz kompleks osadniczy i cmentarzysko szkieletowe z X-XIII w. odkryte na terenie miejscowości Bazar.

Ślady osadnictwa z okresu wczesnośredniowiecznego z X-XII/XIII w. w postaci kompleksu osadniczego i cmentarzyska szkieletowego stwierdzono na terenie Osiedla Bazar koło Makowa Mazowieckiego.

Kolejnym etapem rozwoju osadnictwa mazowieckiego jest okres średniowiecza i schyłkowej jego fazy, co wiąże się ze świadomą polityką książąt mazowieckich na terenach północnego Mazowsza, nastawioną na przeciwstawianie się ekspansywnym dążeniom Zakonu Krzyżackiego. Trwały pokój obejmujący prawie trzy kolejne stulecia (do połowy XVII w.) spowodował ponowny rozwój osadnictwa związanego ze szlakami handlowymi, z których główny na tym terenie przebiegał wzdłuż Narwi przez Pułtusk, Różan, Ostrołękę, Łomżę, Wiznę, Tykocin, Knyszyn do Grodna i Wilna, przebiegając przez obszar obecnego Starego Szelkowa. Ślady osadnictwa z tego okresu odnaleziono m.in. w Starym i Nowym Szelkowie, Chylinach, Magnuszewie Dużym, Smrocku Dworze i Kolonii, Rostkach i Zakliczewie.

Tereny leśne stosunkowo długo broniły się przed ekspansją osadnictwa. Uległy ostatecznie wytrzebieniu w miarę ekspansji rolnictwa, którego intensywniejszy rozwój nastąpił zwłaszcza od XVII wieku. Tezę tę wspierają liczne znaleziska archeologiczne potwierdzające osadnictwo z okresu nowożytnego w północno-zachodniej części gminy w okolicach Makowa Mazowieckiego oraz wzdłuż biegu rzeki Orzyc aż po dolinę Narwi.

Miejscowość Szelków wzmiankowana jest już w 1247 r. Wzmianka ta dotyczy dóbr biskupów płockich. W XIX wieku Szelków stanowił punkt etapowy na drodze gubernialnej z Warszawy w kierunku Prus o czym świadczy pochodząca z tego okresu drogomistrzówka. W zapiskach z XIX w. Szelków pojawia się jako wieś i folwark leżący przy szosie warszawsko-kownieńskiej. Administracyjnie miejscowość należała wówczas do gminy Smrock. Posiadała kościół parafialny murowany i "stację" pocztową. W 1827 r. Szelków liczył sobie 16 domostw i 123 mieszkańców. Natomiast zapis z 1867 r. informuje, że miejscowość rozciągnięta była na 870 morgów.

Na przełomie XVII i XVIII wieku na terenie obecnej gminy Szelków znane było sanktuarium św. Rozalii na terenie leśnictwa Magnuszew z kaplicą z 1709 r., Początki kultu na magnuszewskim uroczysku nie są dokładnie znane. "Protokół Wizytacyjny Dziekański" z 1781r. wzmiankuje m. in. o odpuszczeniu nadanym w 1773r. przez Stolicę Apostolską w dzień św. Rozalii dokonywanym w kaplicy wystawionej w 1709r., przy której mieszkał pustelnik Kacper. Była to jednonawowa kaplica drewniana, modrzewiowa, o konstrukcji wieńcowej, przykryta wysokim, gontowym dachem opadającym nisko na sionki i zakrystie, z niewielką krytą gontem sygnaturką na kalenicy. Podłoga była ceglana. Niewielkie okna usytuowane wysoko nad posadzką. Wewnątrz były trzy ołtarze. W ołtarzu głównym o charakterze pseudoromańskim usytuowany był zachowany do dziś obraz św. Rozalii z XVIII w. Po wkroczeniu wojsk radzieckich w 1944r. kaplica została rozebrana na opał do kuchni polowej. Pozostało jedynie 8 „węglowych kamieni”. Około 1946 r. z 2 baraków o wymiarach 10 x 10 i materiałów budowlanych zgromadzonych na budowę szkoły – wzniesiono na dawnym miejscu nową, drewnianą kaplicę, która przetrwała do początku lat 90 XX wieku, kiedy to została rozebrana w związku z budową nowej, obszernej murowanej kaplicy, gdzie corocznie 4 września odbywają się tradycyjne odpusty

Tereny, na których leży Gmina Szelków od początków naszej państwowości były własnością książąt mazowieckich. W 1526 r. z chwilą wcielenia Mazowsza do Korony stały się własnością królów polskich wchodząc aż do rozbiorów w skład ziemi różańskiej zwanej niekiedy ziemią makowską.

Dnia 30.12.1793 roku, po reformie administracyjnej Sejmu Grodzieńskiego, do Ziemi Różańskiej zgłosił akces powiat przasnyski. Tak powiększona Ziemia istniała do końca 1798 roku, gdy pruski zaborca utworzył własne powiaty (kreisy). Wówczas to pierwotny obszar Ziemi Różańskiej został wcielony do nowego powiatu pułtuskiego. Po roku 1795 ziemie te znalazły się w obrębie powiatu przasnyskiego w departamencie płockim, a od roku 1815 weszły do obwodu przasnyskiego w województwie płockim, przemianowanym w 1837 roku na gubernię. W latach 1918-1975 wchodziły – jako powiat przasnyski w skład województwa warszawskiego.

8.2. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne oraz zabytki archeologiczne.

8.2.1. Rejestr zabytków.

Wpis obiektu do rejestru zabytków to jedna z ustawowych form prawnej ochrony zabytków. Właściciele obiektów wpisanych do rejestru zyskują określone przywileje mają jednak także obowiązki związane z opieką nad posiadany zabytkiem.

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków:

Na obszarze Gminy Szelków znajdują się trzy obiekty wpisane do rejestru zabytków. Zlokalizowane są one w miejscowościach: Stary Szelków, Nowy Szelków oraz Magnuszew Mały.

Tabela 8. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

CHRONOLOGIA	FUNKCJA	NR REJSESTRU	DATA WPISU	MIEJSCOWOŚĆ
XIXw.	najstarsza część cmentarza rzym.-kat.	A-537	24.01.1986	Stary Szelków
poł. XIXw.	dwór drewniany wraz parkiem dworskim (dz. nr ewid. 31/1, 31/2, 31/3)	A-580	18.08.1986	Nowy Szelków
XIXw.	park	A-523	18.09.1984	Magnuszew Mały

8.2.2. Stanowiska archeologiczne.

Na terenie gminy Szelków znajduje się 100 stanowisk archeologicznych, w skupieniach w miejscowościach: Bazar, Chrzanowo, Chyliny, Ciepielewo, Orzyc, Laski, Magnuszew Duży, Magnuszew Mały, Makowica, Pomaski Małe, Pomaski Wielkie, Przeradowo, Rostki, Smrock-Dwór Smrock-Kolonia, Stary Strachocin, Stary Szelków, Nowy Szelków oraz Zakliczewo.

Tabela 9. Wykaz stanowisk archeologicznych.

L.p.	Miejscowość	Obszar AZP	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na obszarze	Opis stanowiska
1.	Bazar	43-67	1	3	osada, XII-XIII w. nr rejestru zabytków 877/292 z dn. 30.11.1970r.
2.	Bazar PGR	43-67	2	9	osada, XIV-XVIII w.
3.	Bazar PGR	43-67	3	10	osada, XIV-XVII w.
4.	Chrzanowo	44-67	2	23	osada, średniowiecze, nowożytność
5.	Chyliny Nadrzeczne	44-67	3	36	osada, k.polska, średniow.
6.	Chyliny Nadrzeczne	44-67	4	37	osada, k.polska, średniow. nowożytna
7.	Ciepielewo	44-68	6	30	osada, k.polska, nowożyt.
8.	Ciepielewo	44-67	7	16	osada, k.polska, PŚ/NOW
9.	Ciepielewo	44-67	8	17	osada, k.polska, PŚ/NOW
10.	Ciepielewo	44-68	3	23	osada, k.łużycka, IV-V EB
11.	Ciepielewo	44-68	1	21	osada, kult.łużycka, NOW
12.	Ciepielewo	44-68	2	22	osada, k.przeworska, OWR
13.	Ciepielewo	44-68	5	29	osada, k.polska, nowożyt.
14.	Ciepielewo	44-68	4	24	osada, k.przeworska, OWR
15.	Ciepielewo Nowiny	44-67	1	13	śląd osad., k.polska, nowożyt.
16.	Ciepielewo Nowiny	44-67	3	15	śląd osad., k.polska, nowożyt.

17.	Góry	44-67	1	1	ślad osad., k.polska, nowożyt.
18.	Kolonia Orzyc	44-68	1	32	osada, k.polska, nowożyt.
19.	Laski	45-68	2	25	osada, kult.polska, nowożyt.
20.	Laski	45-68	1	24	osada, kult.polska, nowożyt.
21.	Magnuszew Duży	44-68	1	28	ślad osadn., średniowiecze
22.	Magnuszew Duży	44-68	5	38	ślad osad., k.polska, średn. nowożyt.
23.	Magnuszew Duży	44-68	4	37	osada, k.polska, wcz.śred.-śred. nowożyt.
24.	Magnuszew Duży	44-68	2	35	osada, okr.lat./okr.wpł.rzym. nowożyt.
25.	Magnuszew Duży	44-68	3	36	osada, k.polska, średniow. nowożyt.
26.	Magnuszew Mały	45-68	4	15	cmentarzysko, k.przewor., OWR, nowożyt.
27.	Magnuszew Mały	45-68	3	14	osada, okres lateński
28.	Magnuszew Mały	45-68	2	11	osada, średniowiecze, nowożyt.
29.	Magnuszew Mały	45-68	1	1	ślad osad., k.polska, nowożyt.
30.	Makowica	43-67	4	44	osada, XVI-XVII w.
31.	Makowica	43-67	2	11	osada, XVI-XIX w.
32.	Makowica	43-67	3	12	nieokreślona, XIV-XVI w.
33.	Makowica	43-67	1	5	cmentarzysko, KAK, neolit
34.	Młociny	45-68	1	2	ślad osad., k.polska, nowożyt.
35.	Orzyc	44-68	5	33	ślad osad., k.polska, NOW
36.	Orzyc	44-68	4	31	ślad osad., k.polska, nowożyt.
37.	Orzyc	44-68	2	26	osada, PŚ-NOW, XIV-XV w.
38.	Orzyc	44-68	1	25	ślad osad., pźn.średniow. okres lateński
39.	Orzyc	44-68	3	27	osada, k.polska, nowożyt.
40.	Podgórze	44-67	1	2	ślad osad., k.polska, NOW
41.	Pomaski Doły	44-67	1	3	ślad osad., k.polska, nowożyt.
42.	Pomaski Kolonia	44-67	1	4	ślad osad., nowożyt.
43.	Pomaski Kolonia	44-67	2	8	ślad osad., k.polska, nowożyt.
44.	Pomaski Kolonia	44-67	3	5	osada, k.polska, nowożyt.
45.	Pomaski Wielkie	44-67	2	7	ślad osad., k.polska, NOW
46.	Pomaski Wielkie	44-67	1	6	osada, k.polska, nowożyt. LT/OWR
47.	Przeradowo	45-68	1	12	ślad osadn., nowożyt.
48.	Przeradowo	45-68	3	16	osada, wcz.średniowiecze, XV-XVI wiek
49.	Przeradowo	45-68	2	13	osada, okres lateński
50.	Przeradowo	45-68	4	19	osada, epoka brązu
51.	Przeradowo	45-68	5	28	osada, kult.polska, nowożyt.
52.	Przeradowo	45-68	6	32	cmentarzysko, MOPR-OR, pźn.okr.rzym.
53.	Przeradowo-Gresin	45-68	1	10	obozowisko, ep.kam.-mezolit
54.	Przeradowo-Taborzy	45-68	4	27	ślad osadnictwa, neolit
55.	Przeradowo-Taborzy	45-68	3	20	osada, k.grzebyk.-dołkowa, N.
56.	Przeradowo-Taborzy	45-68	1	17	ślad osadnictwa, ep.brązu

57.	Przeradowo-Tabory	45-68	2	18	obozowisko, neolit, cmentarzysko, ep.brązu
58.	Rostki-Strózne	44-68	3	20	osada, kult.polska, NOW
59.	Rostki-Strózne	44-68	2	10	osada, k.polska, średniow.
60.	Rostki-Strózne	44-68	1	9	śląd osadnictwa, mezolit/?/
61.	Smrock-Dwór	44-68	1	1	śląd osad., k.polska, śred. nowożyt.
62.	Smrock-Dwór	44-68	2	2	śląd osad., k.polska, średniow. nowożyt.
63.	Smrock-Kolonia	44-68	6	13	śląd osad., k.łużycka, IV-V EB, średniow., osada, kult.polska, NOW
64.	Smrock-Kolonia	44-68	1	5	śląd osad., k.polska, nowożyt.
65.	Smrock-Kolonia	44-68	1	3	osada, k.polska, średniow. nowożyt. LT/OWR
66.	Smrock-Kolonia	44-68	5	12	osada, kult.polska, NOW
67.	Smrock-Kolonia	44-68	4	11	osada, k.polska, średniow. nowożyt.
68.	Smrock-Kolonia	44-68	2	4	osada, k.polska, nowożyt. EK/Mez. ?/
69.	Strachocin	45-68	1	3	śląd osad., k.polska, nowożyt.
70.	Strachocin Nowy	45-68	1	4	osada, k.polska, pźn.średniow.
71.	Szelków	44-68	9	41	osada, k.przeworska, OWR
72.	Szelków Nowy	44-68	3	8	śląd osad., starożytność, nowożyt.
73.	Szelków Nowy	44-68	5	19	osada, kult.polska, NOW
74.	Szelków Nowy	44-68	2	7	osada, k.łużycka, ep.brązu, nowożyt.
75.	Szelków Nowy	44-68	10	42	osada, k.polska, średniow.
76.	Szelków Nowy	44-68	7	39	śląd osad., starożytność, nowożyt.
77.	Szelków Nowy	44-68	1	6	śląd osad., k.polska, średniow.
78.	Szelków Nowy	44-68	4	18	osada, kult.polska, NOW
79.	Szelków Nowy	44-68	6	34	osada, LT/OWR
80.	Szelków Nowy	44-68	8	40	osada, k.polska, pźn.średn.
81.	Szelków Stary	44-68	1	14	śląd osad., k.polska, średn. nowożyt.
82.	Szelków Stary	44-68	2	15	osada, kult.polska, NOW
83.	Szelków Stary	44-68	3	16	osada, kult.polska, NOW
84.	Szelków Stary	44-68	4	17	osada, kult.polska, średn. NOW
85.	Zagórze	45-68	3	7	osada, kult.polska, PŚ/NOW
86.	Zagórze	45-68	4	8	śląd osadnictwa, LT/OWR
87.	Zagórze	45-68	2	6	osada, k.polska, nowożyt.
88.	Zagórze	45-68	1	5	śląd osad., k.polska, nowożyt.
89.	Zagórze	45-68	5	9	osada, ep.kamienia, kult.polska, PŚ/NOW
90.	Zakliczewo	44-67	7	31	osada, okres lateński
91.	Zakliczewo	44-67	1	12	śląd osad., k.polska, nowożyt.
92.	Zakliczewo	44-67	10-11	35	osada, średniowiecze
93.	Zakliczewo	44-67	10	34	osada, nowożytna
94.	Zakliczewo	44-67	8	32	osada, nowożytna
95.	Zakliczewo	44-67	6	30	osada, k.przeworska, LT/OWR
96.	Zakliczewo	44-67	4	19	śląd osad., k.polska, średniow. nowożyt.

97.	Zakliczewo	44-67	9	33	osada, nowożytna
98.	Zakliczewo	44-67	2	18	osada, k.polska, nowożyt.
99.	Zakliczewo	44-67	4	20	osada, k.polska, nowożyt.
100.	Zakliczewo	44-67	2	14	ślad osad., k.polska, nowożyt.

8.2.3 Zabytki nieruchome ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Tabela 10. Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w WEZ

L.p.	Miejscowość	Obiekt/zespół	adres	Rejestr zabytków
1.	Ciepielewo	park dworski	Ciepielewo, 06-220 Nowy Szelków	
2	Dzierżanowo	dwór murowany	Dzierżanowo Kolonia, 06-200 Maków Mazowiecki	
3.	Magnuszew Mały	park dworski	Magnuszew Mały, 06-220 Szelków Nowy	A-523, 10.09.1984
4.	Szelków	najstarsza część cmentarza parafialnego	06-220 Szelków	A-537, 24.01.1986
5.	Szelków	mogiła zbiorowa z 1920r.	06-220 Szelków	
6.	Szelków	drogomistrzówka	Szelków 37, 06-220 Szelków	
7.	Szelków	budynek Urzędu Gminy	Szelków 35, 06-220 Szelków	
8.	Szelków	przedszkole	Szelków, 06-220 Szelków	
9.	Szelków Nowy	założenie dworsko-parkowe w obrębie działek nr 31/1, 31/2, 31/3	Szelków Nowy 28, 06-220 Szelków	A-580, 15.11.1990
10.	Szelków Nowy	a) dwór b) park dworski	Szelków Nowy 28, 06-220 Szelków	A-580, 18.08.1986

8.2.4 Zabytki nieruchome ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 11. Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w GEZ

L.p.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Czas powstania
1.	Dzierżanowo	d. dwór	Dzierżanowo	II poł. XIX w.
2.	Dzierżanowo	spichlerz	Dzierżanowo	II poł. XIX w.
3.	Magnuszew Mały	krzyż drewniany	Magnuszew Mały	pocz. XX w.
4.	Magnuszew Mały	dom drewniany	Magnuszew Mały 11	1915 r.
5.	Magnuszew Mały	dom drewniany	Magnuszew Mały 52	okres międzywojenny
6.	Magnuszew Mały	dom drewniany	Magnuszew Mały 8	ok. 1939 r.

7.	Magnuszew Mały	dom drewniany	Magnuszew Mały 9	okres międzywojenny
8.	Magnuszew Mały	dom drewniany	Magnuszew Mały 38	1908-11 r.
9.	Orzyc	dom drewniany	Orzyc 8	1945 r.
10.	Przeradowo	dom drewniany	Przeradowo 2	okres międzywojenny
11.	Przeradowo	dom murowany	Przeradowo 9	1931 r.
12.	Przeradowo	dom drewniany	Przeradowo 30	ok. 1905 r.
13.	Przeradowo	dom murowany	Przeradowo 31	1930 r.
14.	Przeradowo	dom drewniany	Przeradowo 36	okres międzywojenny
15.	Przeradowo	Kapliczka przy drodze, murowana	Przeradowo	1850 r.
16.	Strachocin Nowy	dom drewniany	Strachocin Nowy 6	okres międzywojenny
17.	Strachocin Nowy	dom drewniany	Strachocin Nowy 33	okres międzywojenny
18.	Strachocin Stary	dom drewniany	Strachocin Stary 1	okres międzywojenny
19.	Strachocin Stary	dom drewniany	Strachocin Stary 5	1928 -30 r.
20.	Strachocin Stary	stodoła drewniana	Styrachocin Stary 5	1928 -30 r.
21.	Strachocin Stary	dom drewniany	Strachocin Stary 7	okres międzywojenny
22.	Strachocin Stary	dom drewniany	Strachocin Stary 8	1935 r.
23.	Strachocin Stary	dom drewniany	Strachocin Stary 10	1935 r.
24.	Szelków Nowy	dwór drewniany	Szelków Nowy	k. XIX w.
25.	Szelków	Urząd Stanu Cywilnego /d. zajazd/, murowany	Szelków	ok. 1800 r.
26.	Szeków	dom murowany	Szelków 34	pocz. XX w.
27.	Szelków	dom murowany /d.oficyna zajazdu/	Szelków 36	ok. 1800, XIX, XX

8.2.5. Dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym definiuje pojęcie dóbr kultury współczesnej. Są to „niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.”

Dla potrzeb „Studium” dokonano próby zdefiniowania potencjalnego gminnego spisu dóbr kultury współczesnej. Przyjęto jako wymóg dla włączenia obiektu lub zespołu obiektów do zbioru dóbr kultury współczesnej spełnianie przez niego następujących kryteriów:

1. nowatorstwo w zakresie rozwiązań architektonicznych, urbanistycznych i technicznych;
2. tworzenie wartości przestrzennej samodzielnie lub poprzez współistnienie z innymi obiektami lub tworzenie warunków dla dalszego wartościowego rozwoju miejsca lokalizacji;
3. budowanie „tradycji miejsca” – funkcjonowanie jako obiekt szczególny, rozpoznawalny, dostrzegalny przez społeczeństwo;
4. wartość służąca budowaniu korzystnego wizerunku Gminy – dbającej o zabytki i środowisko;
5. wartość artystyczna i historyczna;
6. uznanie, wyróżnienia, nagrody.

Przyjmując w/w kryteria, przyjmuje się, że na terenie Gminy Szelków do obiektów lub zespołów obiektów będących dobrami kultury współczesnej można zaliczyć najstarszą część cmentarza w Szelkowie, park w Magnuszewie Małym, dwa zespoły parkowo-dworskie w Ciepielewie i Nowym Szelkowie, jeden zespół dworski w Dzierżanowie, oraz strefę ochrony ekspozycji dla Sanktuarium św. Rozalii koło leśniczówki Magnuszew z ochroną układu przestrzennego zgrupowań pomników przyrody.

Tabela 12. Wykaz obiektów lub zespołów obiektów będących dobrami kultury współczesnej.

MIEJSCOWOŚĆ	RODZAJ	OPIS
Stary Szelków	cmentarz	<p>Na cmentarzu parafialnym w Starym Szelkowie, w najstarszej jego części wpisanej do rejestru zabytków pod numerem 219 zachował się grobowiec rodziny Zielińskich z 1877r., w którym spoczywają m.in. zwłoki Stefana Zielińskiego zm. W 1861r. – pomnik murowany otynkowany z płaskorzeźbami w blendach ścian bocznych, zwieńczony bogato rzeźbionym gzymsem z girlandami. W sąsiedztwie znajduje się grobowiec Zuzanny z Lasockich Przechowskiej z końca XIX w. (data zniszczona) – pomnik murowany otynkowany z dobrze zachowaną płaskorzeźbą w elewacji frontowej, zwieńczony gzymsem i sterczyną oraz grobowiec Kazimierza Gościńskiego zm. w 1873r.</p> <p>Ponadto na cmentarzu znajduje się symboliczny grób poświęcony „Żołnierzom poległym w obronie ojczyzny w latach 1920 – 1946”, w którym w dniu 11 listopada 1992r. złożono prochy dwóch żołnierzy Wojska Polskiego: sapers Jana Nowaka i st. sapers Kazimierza Sochy poległych na terenie gminy Szelków w dniu 20 października 1946r. Na grobie z czterema krzyżami, dwa z nich poświęcone są żołnierzom nieznanym.</p> <p>Nieopodal znajduje się także grób partyzanta z okresu II wojny światowej Władysława Kamińskiego ps. Władek, kuriera wojskowego Okręgu II NSZ poległego w walce z okupantem niemieckim koło Gostkowa w dniu 20 września 1943r.</p>
Magnuszew Mały	park	Park dworski z XIX w. o pow. 3,6 ha. z ruinami dworu, na terenie dawnego PGR-u, wpisany do rejestru zabytków
Ciepielewo	zespół parkowo-dworski	Dwór usytuowany został w północno - zachodniej części

		parku w niewielkiej odległości od rzeki Orzyc, na skarpie opadającej na północ i wschód w kierunku nurtu, a od południa w kierunku erozyjnego zagłębienia, ciągnącego się przez teren parku na północny wschód aż do rzeki. Stoi, więc na małym wzniesieniu otoczony podkową dolinki. W środku tej podkowy na przedłużeniu wzniesienia od wschodniej strony budynku znajdowała się aleja parkowa, z której zachowały się dwie 170 - letnie lipy. Te drzewa są resztkami pierwszych zadrzewień, ich wiek wskazuje na to, iż pierwotne założenie parkowe pochodzi z czasów budowy dworu.
Nowy Szelków	Zespół parkowo-dworski	Dwór drewniany, parterowy, wybudowany w pierwszej połowie XIXw. wpisany do rejestru zabytków, zamieszkały
Dzierżanowo	Zespół dworski	Dwór wybudowany pod koniec XIX wieku. Pod koniec lat 20-tych XXw. majątek był w posiadaniu Władysława Radziłowskiego i liczył 67 hektarów. Obecnie dwór jest opuszczony i niezagospodarowany. Pozostaje w stanie zabezpieczonej ruiny. Dwór murowany z cegły, otynkowany i malowany na biało. Posadowiony na planie prostokąta, o regularnej bryle, parterowy, z piętrową częścią środkową. Obie części nakryte osobnymi dachami z prostopadłym układem kalenic. Mieszkalne poddasze. Połacie dachowe z symetrycznie rozmieszczonymi lukarnami pokryte dachówką ceramiczną. Elewacja frontowa 7 osiowa z 3 osiową, piętrową częścią środkową zwieńczoną trójkątnym szczytem. Na osi środkowej w poziomie piętra umieszczono żeliwny balkonik. Wystrój architektoniczny ograniczony do profilowanych gzymsów między kondygnacyjnych i opasek okiennych. Całość pozbawiona jest wyraźnych cech stylowych.
Kaptury	zgrupowanie pomników przyrody	W południowej części sołectwa Kaptury zlokalizowany jest obszerny kompleks leśny z leśniczówką Magnuszew. W sąsiedztwie leśniczówki istnieje uroczysko z dużą ilością dębów uznanych za pomniki przyrody – wokół sanktuarium św. Rozalii. Według wierzeń, których początki trudne są do datowania, św. Rozalia (1130-1160) pochodząca z cesarskiego rodu Karola Wielkiego przybyła rzekomo z Palermo na Sycylii i tu na Magnuszewskim uroczysku porośniętym wiekowymi dębami, wśród leśnego pustkowiecia wiodła życie pokutnicze chroniąc miejscową ludność od zarazy. Przybyła tu ze św. Rochem, który pozostawiwszy ją powędrował do niedalekiego Sadykierza koło Obyrtego i tam pozostał. Po tym zdarzeniu miał pozostać kamień, który był rzekomo do czasu II wojny światowej, a na którym to według legendy św. Rozalia po przybyciu prawdopodobnie oparła stopę, pozostawiając na nim odcisk.
Dzierżanowo	cmentarz z I i II wojny światowej	Teren pochówku żołnierzy niemieckich z I i II Wojny Światowej. Na terenie zieleni parkowej znajdują się cztery

		nagrobki z krzyżem drewnianymi oraz tablicą informacyjną "Cmentarz wojenny 1915r. 1945r."
--	--	--

8.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy oraz krajobrazu kulturowego gminy została wykonana w oparciu o wizje lokalne w terenie, przegląd dostępnej literatury oraz dokumentów gminnych, dokumentacji konserwatorskiej znajdującej się w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków Delegatura w Ostrołęce oraz informacji uzyskanych w gminie oraz Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami.

Zgodnie m.in. z PPOnZ zostały określone silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dotyczące zasobu zabytkowego, warunków dla realizacji działań w zakresie inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac budowlanych w odniesieniu do nieruchomości zabytkowych, jak również upowszechniania i promowania dziedzictwa materialnego i niematerialnego dla rozwoju gminy.

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE I WEWNĘTRZNE MAJĄCE WPŁYW NA DZIEDZICTWO KULTUROWE W GMINIE SZEŁKÓW	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> występowanie na terenie powiatu cennych obiektów zabytkowych, np. kościoły, dworki, pomniki, możliwość inwestowania w bazę turystyczno-noclegową, istnienie na terenie gminy placówek oświatowych, występowanie terenów atrakcyjnych dla rozwoju turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> zły, a czasami nawet bardzo zły stan techniczny niektórych obiektów zabytkowych, brak archeologicznych i historyczno, architektonicznych programów badawczych, niewystępowanie placówek muzealnych i naukowo-badawczych, niewystarczająca informacja turystyczna, przemieszczanie się ludności, głównie chodzi o młodych ludzi, którzy opuszczają miejsce zamieszkania z uwagi na niewystarczający i mało atrakcyjny rynek pracy, brak możliwości korzystania z oferty edukacyjno-kulturalnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ożywienie zdegradowanych obszarów z terenu powiatu makowskiego, odbudowa obiektów zabytkowych, uwzględnianie zagadnień z zakresu ochrony zabytków w planowaniu przestrzennym, zmiana świadomości społecznej w wyniku rozwoju edukacyjnej funkcji środowiska kulturowego, budowa ścieżek edukacyjnych, ustawienie 	<ul style="list-style-type: none"> niszczenie zabytków, zagrożenia pożarowe – związane z wyładowaniami atmosferycznymi, podpaleniami, wolne tempo odnowy zdegradowanych obiektów zabytkowych, wzrost kosztów renowacji i konserwacji obiektów zabytkowych, niedostatek środków publicznych na

<p>tablic informacyjnych przy zabytkach,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● finansowanie ze środków powiatowych prac konserwatorskich, ● możliwości pozyskiwania środków finansowych dla regionalnych programów ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, ● udostępnianie obiektów atrakcyjnych turystycznie. 	<p>rewitalizację,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● brak potencjalnych inwestorów, ● brak dostatecznego oznakowania zabytków, ● brak udostępniania obiektów zabytkowych dla turystyki, ● katastrofy budowlane związane z coraz liczniejszym pojawianiem się takich zjawisk atmosferycznych takich jak huraganów i innych groźnych sił natury, ● akty kradzieży i wandalizmu, ● niewłaściwie prowadzone pod względem konserwatorskim remonty i modernizacje obiektów zabytkowych oraz budowa nowych niezgodnych z lokalną tradycją.
---	---

Synteza elementów przyrody i widocznych efektów działalności człowieka jest architekturą krajobrazu, czyli formą, która obok treści składa się na krajobraz kulturowy.

Ochrona tego krajobrazu to pełna ochrona obiektu zabytkowego wraz jego otoczeniem i walorami przyrodniczymi, roślinnością i warunkami socjologicznymi. Polega ona na ochronie najcenniejszych obiektów, zespołów, obszarów i świadomym ich przekształcaniu w taki sposób, by tworząc nowe wartości, unikać deformacji istniejącego, historycznie ukształtowanego dziedzictwa. Chronić należy więc nie tylko obiekty architektury, kapliczki i figury przydrożne, również krajobraz ukształtowany ludzką ręką. Ochrony wymaga również dziedzictwo niematerialne - przejawy kultury odziedziczone po przodkach i przekazywane kolejnym pokoleniom.

Procesy osadnicze i rozwój przestrzenny gminy znacząco wpłynęły na stan zachowania i występowanie niektórych rodzajów obiektów i zespołów zabytkowych na terenie gminy Szelków. Do obszarów o najwyższych wartościach krajobrazowych należą, zarówno obszary o krajobrazie gminnym, jak i otwartym.

8.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

Na dzień sporządzania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szelków”, Sejmik Województwa nie uchwalił audytu krajobrazowego dla województwa mazowieckiego.

9. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia.

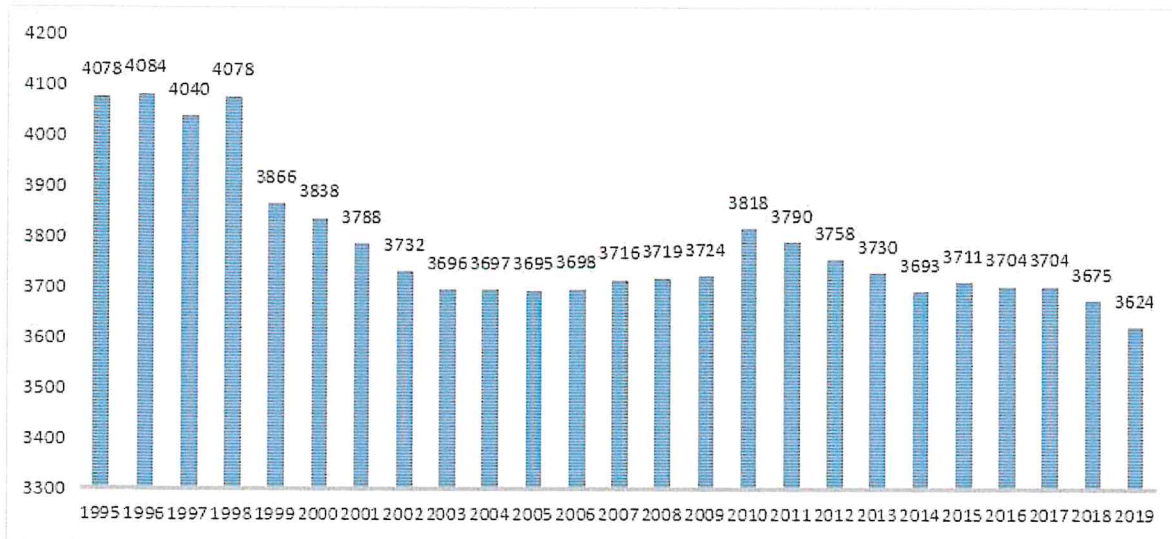
9.1. Struktura społeczna gminy.

9.1.1. Demografia.

Gminę Szelków zamieszkuje obecnie 3624 mieszkańców (dane GUS na dzień 31.12.2019r.), co daje 8% liczby ludności zamieszkującej powiat makowski. Pod względem wielkości zaludnienia Gmina Szelków należy do jednej z najmniejszych i najmniej zaludnionych.

Poddając analizie strukturę demograficzną na przestrzeni 10 lat można zauważyć niewielki (ok. 2%) spadek liczby mieszkańców gminy.

Ryc.1 Liczba ludności 1995-2019

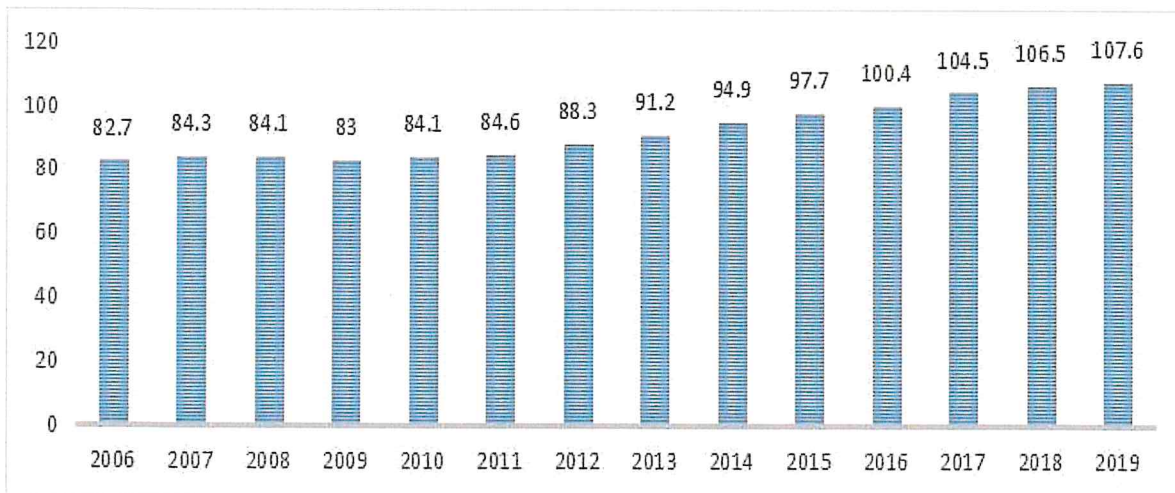

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pod względem demograficznym gmina należy do obszarów o spadającym rozwoju demograficznym, gdzie zauważalne są negatywne zjawiska demograficznych. Struktura wieku wg płci jest względnie zrównoważona - na 100 mężczyzn przypadają 93 kobiety.

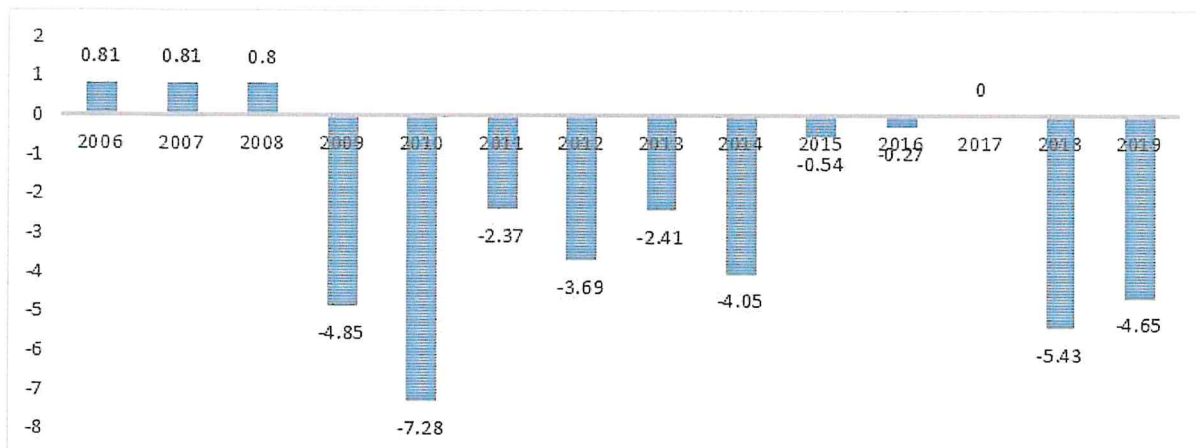
Obciążenie demograficzne:

Ryc.2 Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006-2019 (stan na 31 XII).

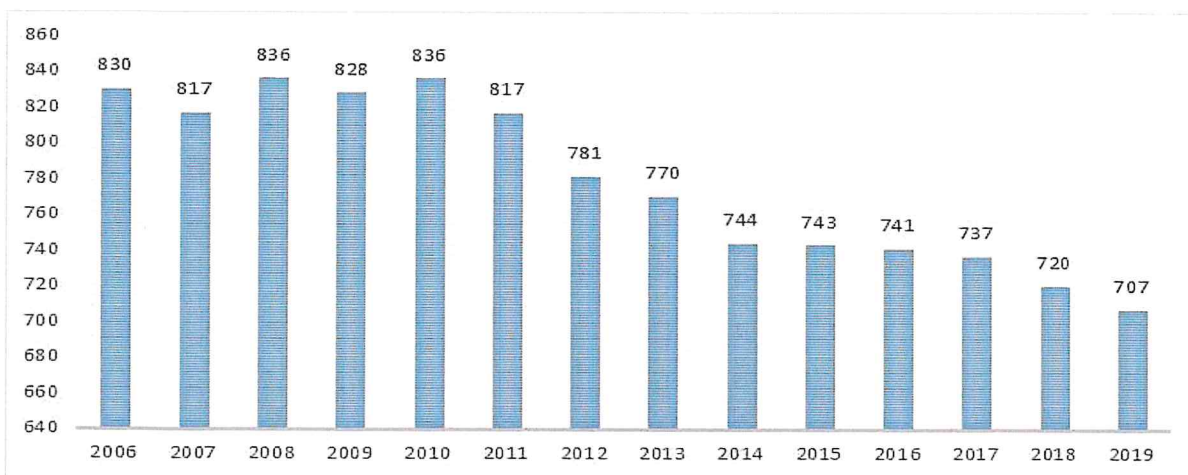
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.3 Przyrost naturalny na 1000 ludności.

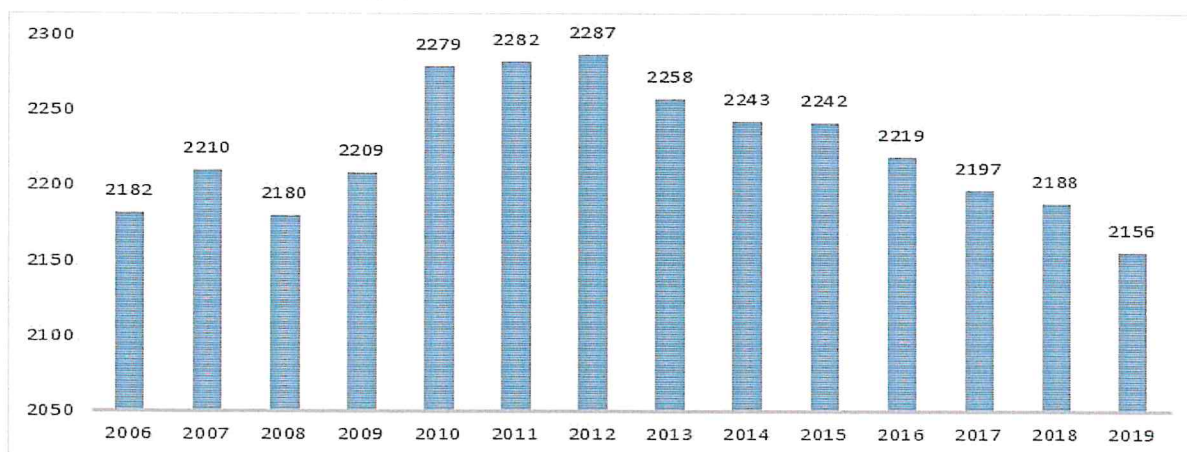
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej).

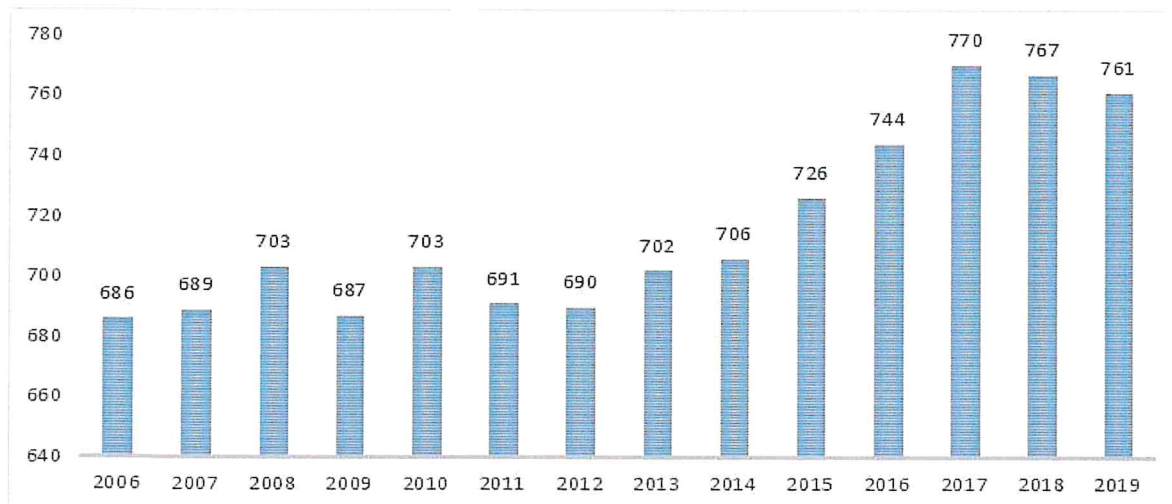
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.5 Ludność w wieku produkcyjnym.

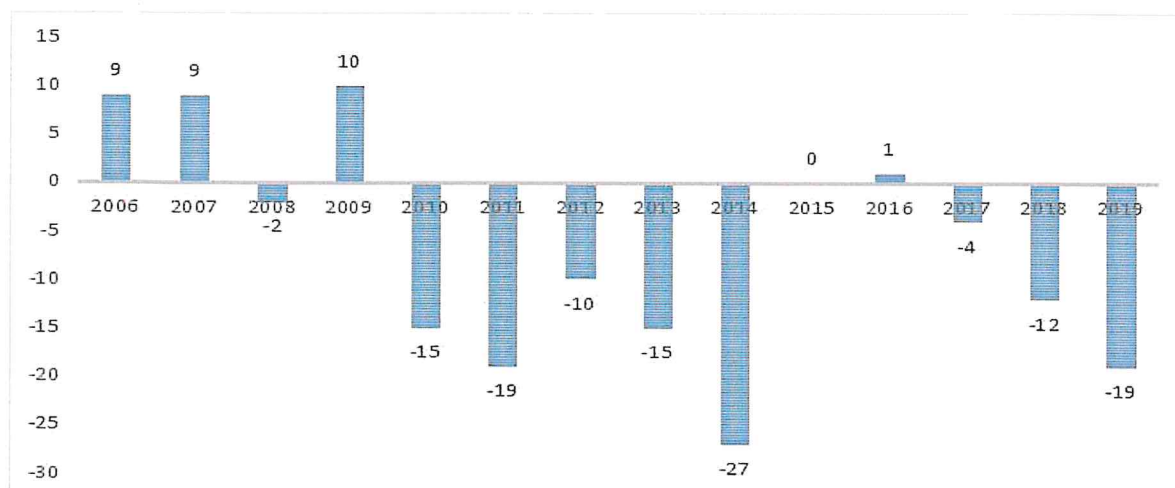
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.6 Ludność w wieku poprodukcyjnym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.7 Saldo migracji ogółem..

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na podstawie powyższych danych można zauważyć wyraźny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, co jest wynikiem mniejszej dzietności mieszkańców (od 2009 widoczny ujemny przyrost naturalny). wynika to bezpośrednio ze starzenia się mieszkańców. Ludność w wieku produkcyjnym po mocnym wzroście w latach 2009-2012 obecnie systematycznie spada.

W 2019 roku przyrost naturalny wyniósł -4,65, ujemne saldo migracji wskazuje również na spadającą tendencję osiedlania się na terenach wiejskich. Można przypuszczać, że w najbliższych latach przyrost naturalny oraz saldo migracji będą nadal utrzymywać się na ujemnym poziomie. W ubiegłym roku zanotowano natomiast największy rokroczny spadek liczby mieszkańców. Na chwilę obecną brak jest jakichkolwiek pozytywnych zmian w strukturze demograficznej gminy.

Tabela 13. Zestawienie liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy.

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców w poszczególnych latach		
		2010	2014	2019
1.	Bazar	266	248	226
2.	Chrzanowo	85	81	80
3.	Chyliny	146	148	133
4.	Ciepielewo	216	201	195
5.	Dzierzanowo	280	266	265
6.	Głódki	77	78	77
7.	Grzanka	72	74	69
8.	Kaptury	102	94	91
9.	Laski	143	128	117
10.	Magnuszew Duży	220	211	196
11.	Magnuszew Mały	230	230	220
12.	Makowica	251	251	304
13.	Nowy Strachocin	210	197	169
14.	Nowy Szelków	165	155	145
15.	Orzyc	170	184	173
16.	Pomaski Małe	48	48	44
17.	Pomaski Wielkie	106	102	89
18.	Przeradowo	228	205	200
19.	Rostki	59	58	55
20.	Smrock-Dwór	131	126	142
21.	Smrock-Kolonia	115	110	115
22.	Stary Strachocin	63	61	57
23.	Stary Szelków	254	265	257
24.	Zakliczewo	288	281	261

Źródło: dane UG

Liczba mieszkańców wsi gminnych w oscyluje w granicach od 44 do 304 osób. Należy zwrócić uwagę, że aż w 16 miejscowościach sukcesywnie ubywa mieszkańców, natomiast w pozostałych 8 miejscowościach rośnie lub utrzymuje się na wyrównanym poziomie.

Do wsi rozwojowych gdzie widać wyraźny wzrost liczby mieszkańców można zaliczyć sołectwo Makowica.

Liczba osób zamieszkujących poszczególne tereny obrazuje warunki ekofizjograficzne oraz warunki rozwoju urbanistycznego gminy. Duża liczba mieszkańców zajmujących dany teren m. in. związana jest z występowaniem dobrych warunków fizjograficznych oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturą. Tworząc nowe miejsca pracy, wzmacniając zaplecze socjalne, stwarzając możliwość produkcji i wykonywania usług oraz przede wszystkim wzmacniając funkcje rolniczą gminy, można uzyskać zmniejszenie ruchów migracyjnych ludności oraz zwiększenie jakości życia, co spowodowałoby wzrost przyrostu ludności. Skutkiem czego byłby wzrost gospodarczy gminy oraz jej rozwój. Należy stosować rozwiązania przestrzenne, pozwalające na podniesienie standardu życia w gminie, zarówno ekonomicznego jak i przestrzennego, aby oprócz wstrzymania fali migracyjnej zachęcić migrantów spoza obszaru gminy do osiedlania się w gminie. W tym celu należy kreować harmonię i ład przestrzenny, co może przyczynić się do promowania gminy jako obszaru o wysokich walorach estetycznych oraz środowiskowych.

9.1.2. Rynek pracy.

W strukturze zatrudnienia na terenie gminy dominuje rolnictwo. W gminie Działalność gospodarczą prowadzona jest w branżach: handel, przemysł, transport, gastronomia, hotelarstwo, agroturystyka a głównymi zakładami zatrudniającymi największą liczbę osób są: GrillImpex w Starym Szelkowie. Pozostałe firmy to niewielkie przedsiębiorstwa zlokalizowane w Starym Szelkowie i Nowym Szelkowie oraz rozproszone po całym terenie gminy (m.in.: Drzwi i Okna Pawłowski, Gospoda Pazibroda, Pensjonat Bobrowy Dwór, sklepy GS, sklepy zaopatrzenia rolniczego, firmy świadczące usługi transportowe, stolarskie itp.).

Większość mieszkańców gminy utrzymuje się z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Głównym sposobem użytkowania gruntów jest uprawa zbóż i warzyw. Działalność rolnicza na terenie Gminy Szelków jest w znacznym stopniu wyspecjalizowana.

Zgodnie z Powszechnym spisem rolnym przeprowadzonym w 2010r, na terenie gminy Szelków zlokalizowanych było 629 gospodarstw rolnych. Najwięcej gospodarstw rolnych posiada areał 5-10 ha (164).

Zgodnie z informacją o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON sytuacja na obszarze gminy na koniec 2019r. kształtowała się następująco: 241 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą, zarejestrowanych było 12 spółek handlowych, 1 spółka z udziałem kapitału zagranicznego, 10 spółek cywilnych, 1 spółdzielnia i 13 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych oraz 6 podmiotów w sektorze publicznym. W 2019 roku 241 osób prowadziło działalność gospodarczą wobec 237 w roku 2016 i 213 w roku 2014.

Podział na sekcje wg PKD 2007 kształtował się następująco:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A) - 15 podmiotów;
- przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) - 26 podmiotów;
- budownictwo (sekcja F) - 51 podmiotów;
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) - 51 podmiotów;
- transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) - 21 podmioty;
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) - 10 podmioty;

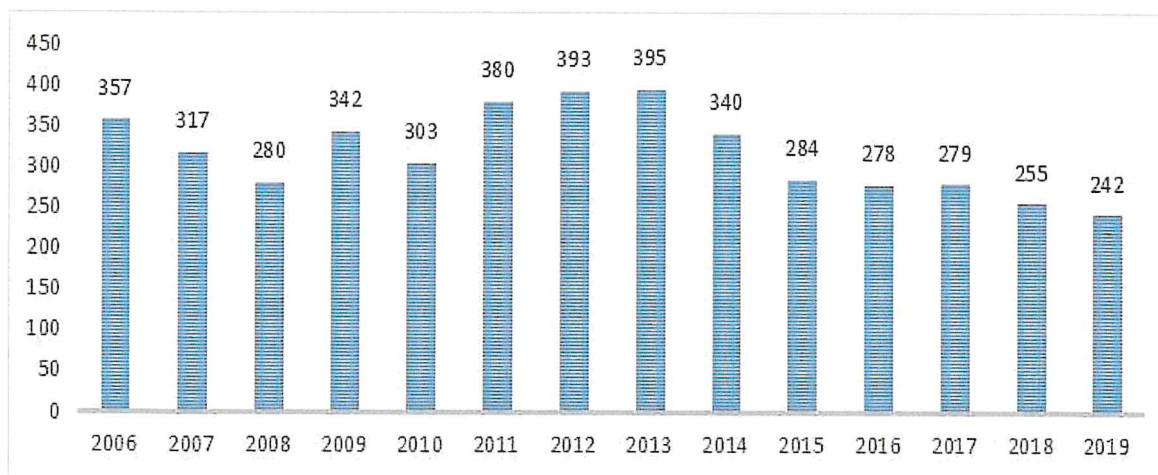
- informacja i komunikacja (sekcja J) - 2 podmioty;
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) - 8 podmioty;
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) - 11 podmioty;
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N) - 14 podmioty;
- edukacja (sekcja P) - 4 podmioty;
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q) - 17 podmioty;
- pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników w tym na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne (sekcja S.T.U) - 7 podmioty.

Na podstawie danych archiwalnych widać wyraźny spadek w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) z 27 do 13. Wzrost ilości podmiotów prowadzących działalność w sekcji F (budownictwo), gdzie jeszcze w 2014 roku było ich 36, w 2017 roku - 44, natomiast w 2020 roku 51.

Na terenie gminy Szelków w 2019 roku z ogólnej liczby 291 podmiotów gospodarczych 280 podmiotów zatrudniało do 9 pracowników, natomiast od 10 do 49 pracowników było to 11 podmiotów.

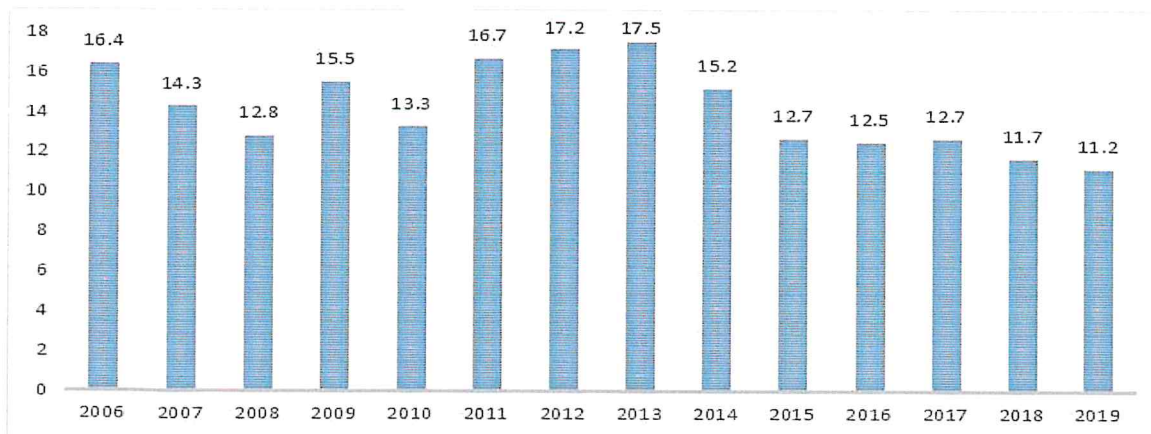
Z analizy powyższych danych wynika, że gmina Szelków ma dogodne uwarunkowania związane pracą i zatrudnieniem w sektorze budownictwa, rolnictwa i leśnictwa, przetwórstwa, handlu hurtowego i detalicznego, natomiast ilość podmiotów z roku na rok systematycznie rośnie co przekłada się na spadające bezrobocie. Jest to zgodne z polityką przestrzenną gminy i należy dążyć do rozwoju gminy w tych kierunkach.

Ryc.8 Bezrobocie rejestrowane (osoby).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.9 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

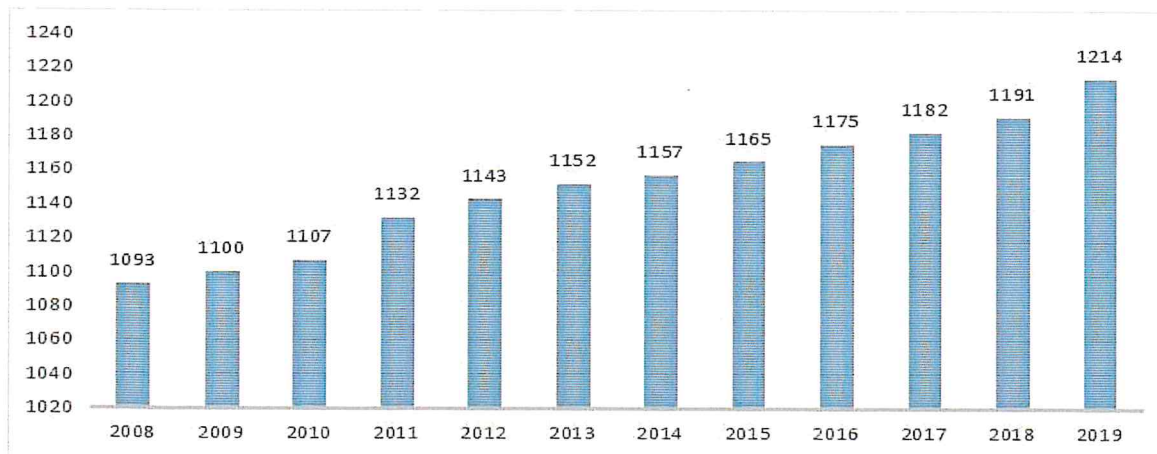
W roku 2019 bezrobocie w gminie wynosiło 11,2% w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, odpowiednio 12,3% w przypadku kobiet i 10,0% w przypadku mężczyzn (łącznie 242 osoby). Było więc wyraźnie wyższe niż w całym powiecie, w którym wyniosło 10,6% i znacznie wyższe niż w woj. mazowieckim (3,9%).

Zauważalny spadek bezrobocia spowodowany jest prawdopodobnie lepszą koniunkturą oraz wprowadzeniu nowych programów wspomagających samozatrudnienie, które stają się coraz powszechniejsze. Należy jednak zwrócić uwagę że są to wyłącznie dane statystyczne, nie biorące pod uwagę bezrobotnych nie zarejestrowanych.

9.1.3. Warunki mieszkaniowe.

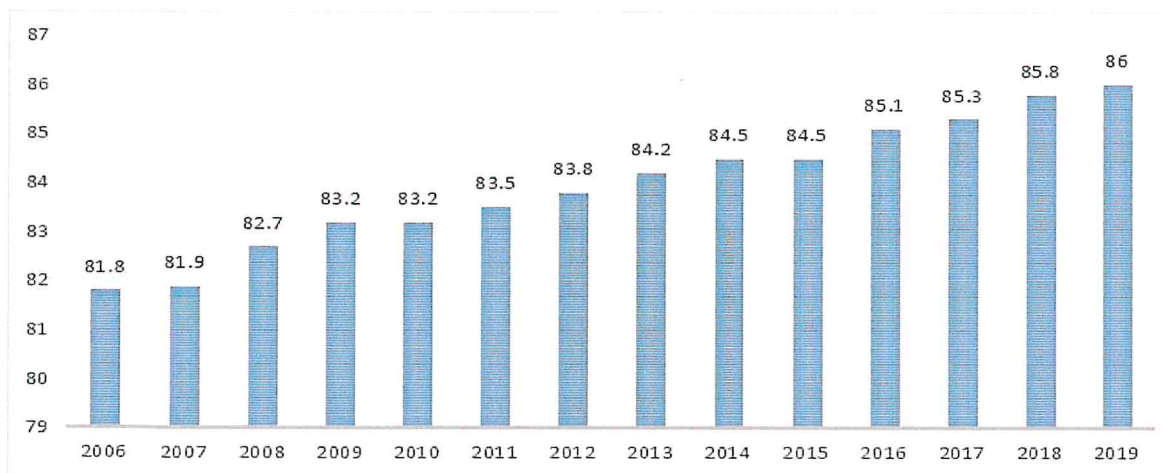
Główną formą własności mieszkań w gminie jest własność prywatna. Na terenie gminy w 2019 roku zlokalizowanych było 1214 budynków mieszkalnych, w roku 2008 było ich natomiast 1093. Widoczny jest więc wyraźny trend wzrostowy. Spowodowane jest to koniunkturą na rynku nieruchomości, w tym: niższymi cenami gruntów w gminie niż w Makowie Mazowieckim oraz migracją na tereny nad Narwią i Orzycem przy czym niekoniecznie związaną ze zmianą zameldowania.

Ryc.10 Budynki mieszkalne w gminie.

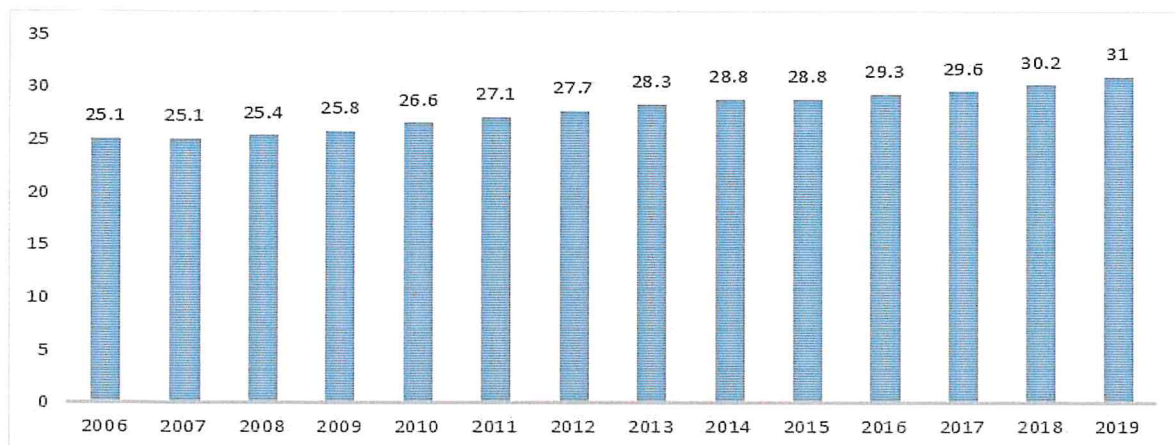
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.11 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań.

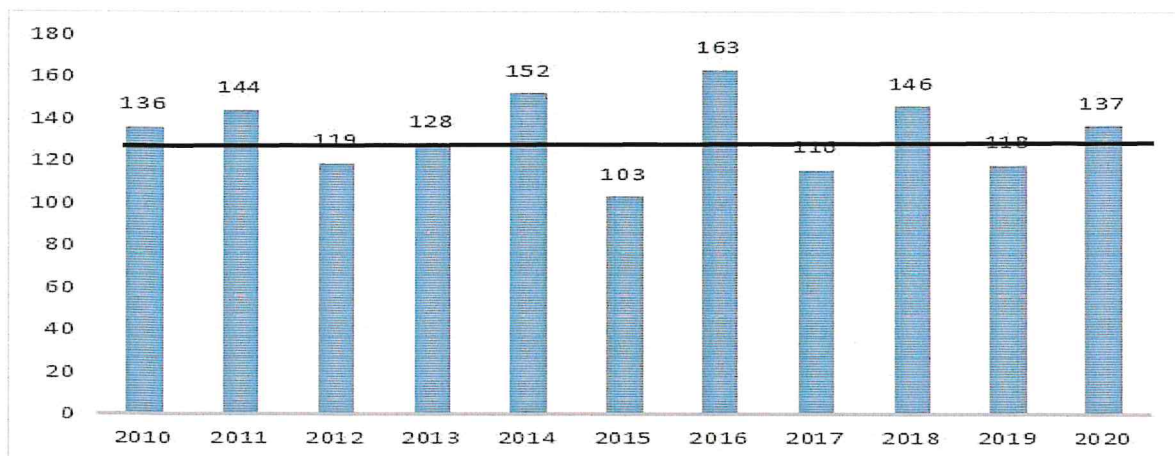
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.12 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.13 Powierzchnia mieszkań w latach 2010-2020 [m²]

Zgodnie z powyższymi tabelami, pomimo spadającej liczby ludności w celu zaspokojenia swoich potrzeb, inwestorzy zwiększali ilość oraz powierzchnię budynków mieszkalnych, co ma odzwierciedlenie w przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w przeliczeniu na osobę.

Wyposażenie budynków mieszkalnych w media w 2018 roku:

- Sieć elektroenergetyczna – 99,5%;
- Sieć wodociągowa – 98,3%;
- Sieć kanalizacyjna – 1,9%;
- Sieć gazowa – 0,08%.

9.1.4. Struktura usługowa.

Miejscowość Stary Szelków stanowi główny ośrodek usługowy gminy. Znajdują się tu sklepy, punkty usługowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Parafia Rzymsko-Katolicka, Urząd Pocztowy, Spółdzielnia Kótek Rolniczych, Ośrodek Zdrowia, apteka, siedziba Urzędu Gminy oraz Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu.

Pozostałe miejscowości mają w swojej strukturze usługi podstawowe, przeważnie w formie sklepu spożywczo-przemysłowego.

Oświata

Gmina Szelków oferuje pełen pakiet usług oświaty podstawowej, jak również przedszkolnej. W skład gminnego systemu oświaty wchodzi:

- Przedszkole w Starym Szelkowie.
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Starym Szelkowie.

Tabela 14. Edukacja - wskaźniki.

EDUKACJA	2012/13	2015/16	2018/19
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1	1
w tym przedszkola	1	1	1
Miejsca w przedszkolach	61	71	77
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	88	72	77
w tym w przedszkolach	61	72	77
Szkoły podstawowe	1	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	180	175	205
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	88	94	28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zgodnie z powyższą tabelą liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego oraz liczba uczniów w latach 2012 - 2019 uległa dość znacznej zmianie. W roku 2012 w Gminie Szelków do przedszkoli uczęszczało 88 dzieci natomiast w 2018 roku było to tylko 77 dzieci. Wzrosła natomiast ilość uczniów w szkołach podstawowych z 180 w 2012 roku do 205 w 2018 roku, jest to jednak wynikiem reformy edukacyjnej gdyż zauważalny jest znaczący tym razem spadek uczniów w szkołach gimnazjalnych do których w 2012 roku uczęszczało 88 uczniów natomiast w 2018 roku było to jedynie 28 uczniów.

Opieka medyczna

Usługi medyczne dla mieszkańców gminy świadczy:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej- Przychodnia Lekarza Rodzinnego- Filia w Szelkowie Ambulatoryjne Świadczenie Zdrowotne-3;
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska B.B. w Starym Szelkowie.

Podstawowa opieka zdrowotna uzupełniona jest przez prywatną poradnię stomatologiczną w Starym Szelkowie.

Kultura

Organizatorami imprez cyklicznych na terenie gminy jest głównie Gminne Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu w Starym Szelkowie oraz współorganizatorzy czyli Urząd Gminy w Szelkowie. Lokalnymi ogniskami kulturalnymi są również szkoła, klub seniora Stokrotka oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. Na terenie gminy znajduje się 5 takich jednostek:

- OSP w Starym Szelkowie, Stary Szelków 36C, 06-220 Stary Szelków;
- OSP w Nowym Strachocinie, Nowy Strachocin 21A, 06-220 Stary Szelków;
- OSP w Magnuszewie Małym, Magnuszew Mały 25, 06-220 Stary Szelków;
- OSP w Pomaskach Wielkich, Pomaski Wielkie 5, 06-200 Maków Mazowiecki;
- OSP w Przeradowie, Przeradowo 23, 06-220 Stary Szelków.

Religia

Większość mieszkańców Gminy Szelków jest wyznania katolickiego; skupieni są w kościołach dekanatu różańskiego:

- Parafia św. Szymona i Judy Tadeusza Apostołów w Szelkowie.

Na terenie Gminy Szelków znajduje się jeden czynny cmentarz:

- w Starym Szelkowie – cmentarz rzymskokatolicki.

Struktura usługowa gminy jest dość dobrze rozwinięta i zaspokaja lokalne potrzeby mieszkańców.

Turystyka i rekreacja

Gmina Szelków należy do miejsc atrakcyjnych pod względem turystyki i rekreacji z powodu

szczególnych walorów przyrodniczych opisanych w powyższych rozdziałach. Rozwój gospodarczy obszaru przebiega zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju, a tym samym zasoby środowiska naturalnego stanowią cenny element wpływający na rozwój regionu i jego funkcji agroturystycznej oraz turystyczno - rekreacyjnej. Charakter gminy świadczy o dużym udziale gospodarstw rolnych w lokalnej gospodarce. W zakresie rozwoju przedsiębiorczości dominującym sektorem są drobni przedsiębiorcy, których działalność nie wpływa negatywnie na stan środowiska naturalnego.

Na terenie gminy Szelków działa Gminne Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu, gdzie organizowane są różnego rodzaju zajęcia, spotkania i warsztaty. Na terenie gminy działa również: teatr „Cioci Heni”, klub seniora „STOKROTKA”, Stowarzyszenie na rzecz edukacji dzieci i młodzieży „Maciuś”, Koło Gospodyń Wiejskich w Smrocku-Dworze oraz Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Lokalnego „Ciepielewiacy”. Gmina Szelków posiada zaplecze infrastruktury sportowej w postaci kilku boisk, w przy szkole podstawowej w Starym Szelkowie, Przeradowie, Chylinach, Makowicy oraz w Nowym Strachocinie.

Na terenie gminy istnieje także prywatna baza noclegowa z zapleczem gastronomicznym oraz kilka gospodarstw agroturystycznych.

Oprócz rekreacji zorganizowanej na terenie gminy Szelków funkcjonuje turystyka niezorganizowana. Rozwijana jest głównie w rejonach wsi bezpośrednio sąsiadujące z rzeką Orzyca, która jest miejscem gdzie organizowane są liczne spływy kajakowe.

Do szans rozwojowych funkcji turystycznej na terenie gminy można zaliczyć:

- dostępność komunikacyjną i dobrą sieć dróg;
- walory środowiska naturalnego - doliny rzek Narwi i Orzyca, występowanie obszarów chronionych;
- bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki kajakowej;
- dobre warunki do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i konnej;
- dobre warunki do rozwoju agroturystyki;
- atrakcyjne położenie komunikacyjne w centrum Polski;
- dostępność zewnętrznych środków finansowych Unii Europejskiej i krajowych wspierających rozwój obszarów wiejskich;
- rosnące zainteresowanie agroturystyką i turystyką aktywną.

Usługi komercyjne, zabudowa produkcyjna, składy i magazyny

Wiodącą funkcją gminy Szelków jest rolnictwo. Dominacja tej funkcji wynika z uwarunkowań przyrodniczych, glebowych, z tradycji gospodarki rolnej i potencjału gospodarstw rolnych. Obok funkcji wiodącej wykształciła się, aczkolwiek w stopniu niewielkim, funkcja uzupełniająca - rekreacja. Rozwój tej funkcji wiąże się ściśle z doliną rzeki Narwi oraz Orzyca - terenami o najbardziej atrakcyjnych cechach środowiska i jednocześnie o najniższym potencjale rolniczym.

W samej jednostce gminnej poza obsługą ludności i rolnictwa w małym stopniu wykształciła się funkcja uzupełniająca tj. usługi i przemysł. Pod względem formy, zabudowa usługowa i produkcyjna przyjmuje różne formy i zlokalizowana jest głównie w sąsiedztwie drogi krajowej nr 61 w miejscowości Stary Szelków.

Znajdujące się na terenie gminy Szelków podmioty gospodarcze ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z miastem Maków Mazowiecki, które graniczy bezpośrednio z gminą Szelków oferują jedynie podstawowy pakiet usług komercyjnych.

Zgodnie z danym GUS, w 2019r. zarejestrowanych było 291 podmiotów gospodarczych. Na podstawie

analizy stanu istniejącego przeważającą gałęzią usług komercyjnych dominującą na terenie gminy jest budownictwo, handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych.

Wybrane największe firmy usługowe, produkcyjne, składy i magazyny zlokalizowane na terenie gminy Szelków.

- Urząd Gminy Szelków;
- GrillImpex Sp.k.;
- Drzwi i Okna Pawłowski;
- Gospoda Pazibroda;
- Pensjonat Bobrowy Dwór.

9.2. Rolnictwo.

Podstawową funkcją terenów wiejskich jest produkcja rolna stanowiąca o rozwoju techniczno-gospodarczym gminy. Na terenie gminy użytki rolne stanowią ponad 71% całego obszaru gminy i charakteryzują się wysokim poziomem bonitacji (przeważają gleby klas IV i V). W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne (stanowią ok. 78,5% użytków rolnych). Natomiast podstawową funkcją gminy jest rolnictwo oparte na uprawie zbóż, ziemniaków, rzepaku i kukurydzy.

Średnia wielkość gospodarstw rolnych stale rośnie i wynosiła w 2019r. 8,30 ha, (w województwie mazowieckim wielkość ta wynosi 8,55 ha w 2014 r.) z przewagą gospodarstw powyżej 7-15ha, co przyczynia się do wysokiej efektywności produkcji rolniczej.

W 2019r, na terenie gminy Szelków zlokalizowanych było 1060 gospodarstw rolnych. Najwięcej gospodarstw rolnych posiada areal w przedziale 7-15ha (269). Dane statystyczne wskazują, że na terenie gminy znajdują się w przeważającej mierze średnie (pow. 5ha) i duże (powyżej 15ha) gospodarstwa. W powierzchni zasiewów dominuje natomiast uprawa zbóż (4200 ha) oraz uprawa ziemniaków (227 ha), rzepaku (206 ha) oraz kukurydzy.

Struktura użytkowania terenów rolniczych.

Tabela 15. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych.

L.p	Wielkość gospodarstwa	Liczba gospodarstw
1.	Gospodarstwa do 1ha włącznie	55
2.	Gospodarstwa o pow. 1 - 5ha	462
4.	Gospodarstwa o pow. 5 - 10ha	207
6.	Gospodarstwa o pow. 10 - 15ha	172
7.	Gospodarstwa o pow. 15 i więcej ha	164

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 16. Gospodarstwa indywidualne z uprawą wg rodzaju.

L.p	Użytkowanie gruntów	ilość
1.	Pod zasiewami	538
2.	Ugorowane	43
3.	Uprawy trwałe	48
4.	Sady	47
5.	Ogrody przydomowe	10
6.	Łąki trwałe	396

7.	Pastwiska trwałe	109
8.	Pozostałe użytki rolne	93
9.	Lasy i grunty leśne	426
10.	Pozostałe grunty	566

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 17. Ilość, powierzchnia i użytkowanie gruntów.

	j.m.	1996	2002	2010
Gospodarstwa	-	780	686	629
Powierzchnia i użytkowanie gruntów	ha	8894	8713	8111
Użytki rolne	ha	7715	7454	6782
Grunty orne	ha	6241	6242	5469
Grunty orne odłogi i ugory	ha	127	297	74
Sady pod uprawą drzew owocowych	ha	107	9	89
łąki	ha	978	904	904
pastwiska	ha	387	298	175
Lasy i grunty leśne	ha	2619	997	946

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analizując powyższe dane statystyczne, można zaobserwować wyraźny spadek ilości gospodarstw oraz gruntów orných będących w odłogach i ugorach. Jest to cechą pozytywną, oznaczającą konsolidację gruntów, spadek gospodarstw z małym arealem gruntowym a wzrost gospodarstw z dużą ilością użytków rolnych. Należy dążyć do podtrzymania tej tendencji.

Dane statystyczne potwierdzają, że Gmina Szelków jest gminą typowo rolniczą. Mały stopień urbanizacji terenów świadczy o typowo rolniczym charakterze gminy.

Uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącego:

1. Wyspecjalizowane gospodarstwa rolne;
2. Możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki;
3. Możliwość rozwoju i promocji lokalnych produktów spożywczych.

10. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Udokumentowane zagrożenie powodziowe występujące w dolinie rzek Narew oraz Orzyc. Zostało ono wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZGW. Zgodnie z ww. opracowaniem obszarem szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie 1% są tereny wzdłuż w/w rzek. Dla rzeki Narew oraz Orzyc w granicach gminy Szelków opracowano także granice obszarów na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%).

Na terenie gminy występują również obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych. Są one zlokalizowane wzdłuż rzeki Orzyc i stanowią je obszary stoków i krawędzi skarp doliny Orzyca. Na terenie gminy stwierdzono występowanie takich zjawisk praktycznie wzdłuż całej granicy terenu zalewowego. Zasięg obszarów osuwiskowych występujących na terenie gminy przedstawiono na załącznikach graficznych do Studium. Został on określony na podstawie: „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej” dla rzeki Orzyc opracowanego na zlecenie Dyrektora RZGW w Warszawie.

Na podstawie danych Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej na terenie gminy Szelków zlokalizowane są dwa osuwiska w miejscowości Smrock-Dwór, stanowią je dwa fragmenty skarpy rzeki Orzyc. Są to osuwiska nr 78251 KRO - zsuw (0.109 ha) oraz 78271 KRO - zsuw (0.219 ha). Obszar tych dwóch osuwisk został oznaczony jako teren zagrożony nr 9638 KRTZ. Powyższe obszary zostały oznaczone w części graficznej Studium.

Na obszarze gminy nie ma zakładów zaliczonych do zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z kryteriami ilościowo-jakościowymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej:

1. W budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno-usługowych i mieszkalnych – należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia;
2. W rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa;
3. Bez względu na typ zabudowy należy zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/ dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić najwyżej 800 m;
4. Istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych;
5. Oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemniania i wygaszenia;
6. Należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m;
7. Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna uniemożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi.
8. Wszelkie projektowane na obszarze gminy obiekty o wysokości równej i większej od 50 m.n.p.t. oraz każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę należy zgłaszać do Sił Powietrznych RP;
9. Należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej.

11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy.

11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

Analizy ekonomiczne

Zgodnie z „Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2014 – 2021”, gmina planuje w roku 2020 przeznaczenie części pieniędzy na wydatki związane z zadaniami inwestycyjnymi. W 2020 roku deficyt

budżetowy zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z kredytów. Zgodnie z danymi GUS w gminie obserwuje się rosnące dochody i wydatki budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy:

Tabela 18. Zestawienie dochodów i wydatków w latach 2016-2019.

rok	2016	2017	2018	2019
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3797	4164	5048	4936
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3592	4116	5234	5025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analizy środowiskowe

W celu określenia potrzeb i możliwości rozwojowych gminy Szelków w kontekście strefy przyrodniczej, w oparciu o dostępne dokumenty, określono stan środowiska na terenie gminy.

Zgodnie z analizą zdiagnozowano oraz zinterpretowano silne i słabe strony oraz zagrożenia dla gminy Szelków (pod względem środowiskowym).

Silne strony:

- nieskażone środowisko (obszary Natura 2000);
- zwodociągowanie 98,3 % budynków w gminie;
- możliwość rozwoju agroturystyki (zwłaszcza w rejonie doliny Orzyc oraz Narew);
- dobrze rozwinięte rolnictwo.

Słabe strony:

- bardzo słabo rozwinięta gazyfikacji wsi (0,08% budynków).

Zagrożenia środowiska:

- bardzo słabo rozwinięty system kanalizacji (1,9% budynków głównie w sąsiedztwie Makowa Mazowieckiego - osiedle Bazar) i oczyszczania ścieków na obszarze wiejskim;
- nielegalne wysypiska śmieci (składowanie odpadów w lasach i wyrobiskach).

Biorąc pod uwagę warunki przyrodnicze, występowanie obszarów prawnie chronionych oraz obecne zainwestowanie terenów a także stopień zaawansowania rolnictwa, na terenie gminy nie występują potencjalne konflikty między rozwojem funkcji rolniczych i inwestycyjnych a wymogami przepisów odrębnych w zakresie ochrony środowiska.

Należy dążyć do sukcesywnego skanalizowania obszarów wiejskich oraz promować zakładanie certyfikowanych przydomowych oczyszczalni ścieków. Cechą bardzo pozytywną jest bardzo wysoki procent zwodociągowania gminy jednak nie korelujący ze skanalizowaniem wsi. W budżecie gminy przewiduje się nieznaczne wydatki inwestycyjne związanych gospodarką komunalną oraz ochroną środowiska (1,4% wydatków), oraz dość znaczne nakłady finansowe na przebudowę dróg (18,2%

wydatków).

Analizy społeczne

W kontekście strefy społecznej Gmina Szelków ma następujące silne i słabe strony:

Silnymi stronami gminy jest pod względem społecznym:

- nieskażone środowisko,
- bezpieczeństwo mieszkańców,
- zagospodarowane centrum,
- możliwość rozwoju agroturystyki.

Słabymi stronami gminy jest pod względem społecznym:

- brak miejsc pracy,
- słaba sieć handlowa,
- bardzo słabo rozwinięta gazyfikacja wsi.
- bardzo słabo rozwinięta skanalizowanie wsi.

Szansami dla gminy jest pod względem społecznym:

- podniesienie poziomu infrastruktury,
- dalszy rozwój rolnictwa,
- zbudowanie dobrej sieci drogowej,
- rozwój agroturystyki,
- alternatywne źródła energii.

Rada Gminy podejmuje rokrocznie uchwały w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii”.

Gmina posiada przyjęty Uchwałą Nr XXIV/115/2016 Rady Gminy w Szelkowie z dnia 28 grudnia 2016r. „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szelków na lata 2017-2022” oraz Uchwałą Nr XVIII/137/20 Rady Gminy Szelków z dnia 30 września 2020r. „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szelków na lata 2020-2022”.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szelków na lata 2020-2022 ma na celu zapobieganie dysfunkcji rodziny, poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę i dzieci, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Szczególnie istotne dla realizacji założonego celu jest współpraca i koordynacja działań wszystkich instytucji i podmiotów na terenie gminy Szelków, które w swoich zadaniach mają pracę na rzecz dziecka i rodziny.

Z analizy danych GUS wynika że w roku 2013 aż 12,1% mieszkańców korzystało z różnych form pomocy społecznej, natomiast w 2018 roku było to już tylko 8,2% ogółu mieszkańców i z roku na rok obserwowana jest malejąca ilość rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

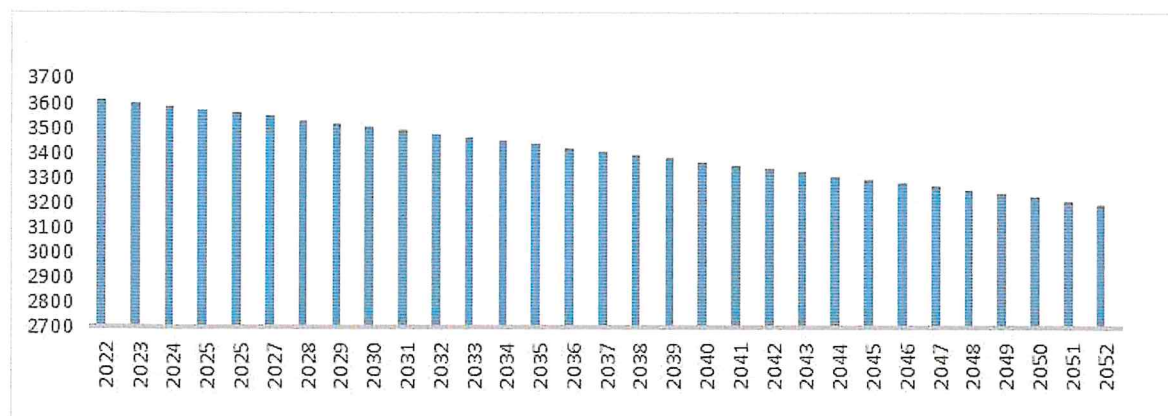
Wszystkie powyższe działania mają za zadanie poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzrost ładu na terenie gminy. W związku z powyższymi programami oraz nie wymienionymi wyżej, należy wprowadzać na terenie gminy działania związane z aktywizacją mieszkańców w życiu społecznym oraz kulturalnym.

Uchwały budżetowe Gminy Szelków przewidują realizację szeregu zadań związanych z pomocą społeczną, świadczeniami społecznymi oraz wychowawczymi.

11.2. Prognoza demograficzna

Zgodnie z prognozą demograficzną opracowaną przez GUS dla gminy Szelków, w gminie będzie postępował kryzys demograficzny. Na podstawie tych danych przyjmuje się, że w 2030 roku gmina Szelków będzie liczyła 3506 mieszkańców. Prognozuje się, że w kolejnych latach spadek liczby ludności będzie postępował równomiernie, co spowoduje zmniejszenie liczby ludności w gminie Szelków w roku 2052 do 3198 mieszkańców. Prognozę zmian liczby ludności prezentuje Ryc. 14.

Ryc.14 Prognoza demograficzna na lata 2022-2052:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb lokalnego społeczeństwa należy do zadań własnych gminy. Rozwój infrastruktury technicznej jest jedną z kategorii, która jest zadaniem własnym gminy. Zadania własne z zakresu infrastruktury technicznej można podzielić na następujące kategorie:

- wodociągi oraz zaopatrzenie w wodę,
- kanalizacja, oczyszczania ścieków komunalnych,
- odbiór odpadów komunalnych,
- likwidacja wysypisk odpadów
- zaopatrzenie w gaz,
- zaopatrzenie w energię,

- budowa i utrzymanie dróg gminnych,
- edukacja wynikająca z ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z powyższym, gmina realizuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców, odpowiadając tym samym za zapewnienie jakości oraz warunków życia lokalnemu społeczeństwu.

Gminy mają możliwość następujących źródeł finansowania inwestycji infrastrukturalnych:

- dochody własne gminy,
- subwencje,
- dotacje celowe,
- dotacje celowe z funduszy celowych,
- kredyty i pożyczki,
- obligacje komunalne,
- środki ze źródeł pozabudżetowych na zadania własne,
- źródła finansowania ze środków zewnętrznych.

Dochody własne powiększone o subwencje to podstawowe źródła pozyskiwania przez gminy środków pieniężnych. Dochody własne są kształtowane poprzez władze gminy. Wysokość wpływów z tytułu subwencji zależy od czynników, na które gmina nie ma wpływu, w związku z czym może utrudnić projektowanie inwestycji w dłuższym okresie.

W myśl ustawy o finansach publicznych, gminy mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe m.in. na finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach budżetowych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej, zapisane w dokumentach planistycznych nie są możliwe do zrealizowania w ciągu jednego roku, dlatego też powinny być rozważane w perspektywie dłuższej niż jeden rok oraz ujmowane w kolejnych „Wieloletnich Prognozach Finansowych Gminy Szekłów”.

W budżecie gminy na rok 2020 przewidziano pulę pieniędzy przeznaczoną na transport i łączność, oraz publiczne drogi gminne. Są to kwoty pozwalające na utrzymanie stanu istniejącego, remonty bieżące oraz inwestycje o lokalnym zasięgu, m.in.:

- Przebudowa drogi gminnej wraz z budową chodnika w miejscowości Magnuszew Duży;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Nowy Szekłów nr dz. 53, 77, 112;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Laski nr dz. 33, 48;
- Remont mostu (przepustu drogowego) na działce nr 20/59 w miejscowości Bazar wraz z drogami dojazdowymi;
- Budowa chodnika w drodze gminnej wraz z budową kanalizacji deszczowej, zjazdami w miejscowości Orzyc;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Zakliczewo, dz. ew. nr 112, 163/3, 165/5, 167;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Magnuszew Mały, dz. ew. nr 21, 42 i 43;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Smrock-Dwór, dz. ew. nr 83;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Chyliny, dz. ew. nr 151/2;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Ciepielewo, dz. ewid. nr 84, 85;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Orzyc, dz. ew. nr 143;

- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Głódki, dz. ew. nr 47/11;
- Remont drogi gminnej w miejscowości Rostki, dz. ew. nr 218;
- Remont drogi gminnej w miejscowości Smrock-Kolonia, dz. ew. nr 79;
- Remont drogi gminnej w miejscowości Pomaski Małe, dz. ew. nr 3;
- Remont drogi gminnej w miejscowości Pomaski Wielkie, dz. ew. nr 36;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Smrock-Dwór dz. ew. nr 16;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Laski, dz. ew. nr 63;
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Makowica (nr dz. ewid. 116);
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kaptury (nr dz. ew. 39), Rostki (nr dz. ew. 327).

W budżecie nie przewiduje się wydatków na budowę nowych dróg na terenach poza istniejącymi jednostkami osadniczymi lub terenami je łączącymi.

Uchwała Budżetowa Gminy Szekłów na rok 2020 przewiduje także finansowanie infrastruktury wodociągowej i sanitacyjnej wsi. Są to kwoty pozwalające na remont m.in.: kanalizacji popłużecznej sieci wodociągowej w Magnuszewie Dużym, budowę wodociągu w miejscowości Magnuszew Duży i Makowica, budowę odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Bazar. W budżecie nie przewiduje się wydatków na budowę nowych sieci na terenach poza istniejącymi jednostkami osadniczymi lub terenami je łączącymi.

Cechą pozytywną jest, że ponad 96% mieszkańców (98,3% budynków mieszkalnych) ma dostęp do sieci wodociągowej. Negatywną cechą jest natomiast fakt, iż jedynie 8,7% ma dostęp do sieci kanalizacyjnej oraz 0,1% do sieci gazowej, co zostało przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 19. Ludność – w % ogółu ludności – korzystająca z instalacji.

rok	2012	2014	2016	2018
wodociągowej	57,2	96,0	96,0	96,1
kanalizacyjnej	8,5	8,5	8,6	8,6
gazowej	0,1	0,1	0,1	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Uchwała Budżetowa Gminy Szekłów na rok 2020, przewiduje także finansowanie szkół podstawowych oraz innych podmiotów związanych z oświatą i wychowaniem. Gmina finansuje także wydatki związane z ochroną zdrowia, pomocy społecznej, w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz kultury fizycznej.

Przewidziane wydatki budżetu na rok 2020 przekraczają o 21% dochody. Deficyt będzie finansowany przychodami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów i pożyczek.

W związku z powyższymi analizami, a także na podstawie analizy ekonomicznej, środowiskowej i społecznej, należy przyjąć, że gmina bez pozyskania środków zewnętrznych nie jest w stanie, w sposób efektywny, finansować wykonanie nowej sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej dla nowej zabudowy poza terenami w jednostkach osadniczych i będącymi w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy oraz istniejących ciągów komunikacyjnych.

W związku z czym lokalizację nowej zabudowy postuluje się uwarunkować rozwojem istniejącej infrastruktury w istniejącej zabudowie. Należy w tym celu dążyć do uzupełniania zabudową działek budowlanych pomiędzy istniejącą już zabudową w ramach jednostki osadniczej.

11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę opracowano w oparciu o art. 10 ust. 5-7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 poz. 741 z późn. zm.). Nakaz jego wykonania został nałożony z dniem wejścia w życie tj. 18 listopada 2015r. ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 poz. 485). Szczegółowy zakres i zasady sporządzania bilansu określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w gminie kolejno przedstawia zapotrzebowanie na nową zabudowę na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy itd., a także szacuje chłonność tych terenów, w tym obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz pozostałych obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Następnie porównuje maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę z wynikiem szacunkowej chłonności terenów położonych w gminie w zwartej strukturze oraz w obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Wynik analizy generuje dalsze działania samorządu gminy na płaszczyźnie m.in. opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i przesądza czy powinno się wyznaczać nowe tereny inwestycyjne, a jeśli tak to dla jakich funkcji.

11.4.1. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę zostało opracowane z wykorzystaniem algorytmów uwzględniających prognozy demograficzne. Wartości zostały wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy. Przy szacowaniu zapotrzebowania na zabudowę o funkcjach niemieszkalnych wzięto również pod uwagę dane dotyczące liczby i powierzchni użytkowej nowych budynków oddanych do użytkowania w latach 2010-2020, a więc faktyczny trend inwestycyjny. Zapotrzebowanie określono dla 30 letniej perspektywy.

W przeprowadzonej analizie uwzględniono podstawowy podział na funkcje zabudowy, uwzględniając zapotrzebowania na funkcje charakterystyczne dla gminy. W ten sposób wyszczególniono podział na: zabudowę mieszkaniową, zabudowę usługową, zabudowę produkcyjno magazynową oraz zabudowę letniskową.

Tabela 20. Przyrost powierzchni użytkowej nowych budynków usługowych oraz produkcyjno magazynowych w latach 2010-2020 [m²]

lata	zabudowa usługowa (m ²)	Ilość budynków oddanych do użytkowania (szt)	zabudowa produkcyjno magazynowa (m ²)	Ilość budynków oddanych do użytkowania (szt)	zabudowa letniskowa (m ²)	Ilość budynków oddanych do użytkowania (szt)
2010	346	2	-	-	192	2
2011	254	2	1400	1	269	3
2012	288	1	940	1	387	4
2013	-	-	940	1	31	1
2014	590	1	-	-	163	2
2015	-	-	-	-	107	2
2016	39	1	-	-	789	9
2017	164	1	-	-	480	7
2018	-	-	-	-	391	5
2019	-	-	-	-	46	1
2020	-	-	-	-	-	-
SUMA:	1681	8	3280	3	2855	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 21. Przyrost mieszkań i ich powierzchnia użytkowa (lata 2010-2020)

Lata	Mieszkania oddane do użytku [szt.]	Pow. użytkowa [m ²]	Średnia pow. użytkowa [m ²]
2010	7	951	136
2011	12	1728	144
2012	12	1423	119
2013	12	1532	128
2014	8	1216	152
2015	11	1128	103
2016	10	1634	163
2017	8	932	116
2018	11	1602	146
2019	11	1301	118
2020	11	1508	137
SUMA:	113	14955	Suma 1462 średnia 133

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W zależności od funkcji zabudowy do wyliczenia maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę w perspektywie 30 letniej wykorzystano poniższe algorytmy.

Zapotrzebowanie na zabudowę o funkcji mieszkaniowej	Zapotrzebowanie na zabudowę o funkcji niemieszkalnej
<p>Algorytm:</p> $P = (L_B * 30 * L_p / L_a) * P_B$ <p>Gdzie,</p> <p>P – zapotrzebowanie na nową zabudowę [m²]</p> <p>L_B – średnia liczba budynków powstających w ciągu roku *</p> <p>30 – liczba lat - perspektywa</p> <p>L_p – prognozowana liczba mieszkańców w perspektywie 30 letniej</p> <p>L_a – aktualna liczba mieszkańców</p> <p>P_B – średnia powierzchnia użytkowa nowego budynku [m²]*</p> <p>* średnia na podstawie danych GUS z lat 2010-2020,</p> <p>Wyliczenie zapotrzebowania na powierzchnię użytkową:</p> <p>Dla zabudowy mieszkaniowej</p> $P = (10,27 * 30 * 3198 / 3632) * 133 = \underline{36080 \text{ m}^2}$	<p>Algorytm:</p> $P = (L_B * 30 * L_p / L_a) * P_B$ <p>Gdzie,</p> <p>P – zapotrzebowanie na nową zabudowę [m²]</p> <p>L_B – średnia liczba budynków powstających w ciągu roku *</p> <p>30 – liczba lat - perspektywa</p> <p>L_p – prognozowana liczba mieszkańców w perspektywie 30 letniej</p> <p>L_a – aktualna liczba mieszkańców</p> <p>P_B – średnia powierzchnia użytkowa nowego budynku [m²]*</p> <p>* średnia na podstawie danych GUS z lat 2010-2020,</p> <p>Wyliczenie zapotrzebowania na powierzchnię użytkową:</p> <p>Dla zabudowy usługowej</p> $P = (0,73 * 30 * 3198 / 3632) * 210 = \underline{4049 \text{ m}^2}$ <p>Dla zabudowy produkcyjno - magazynowej</p> $P = (0,27 * 30 * 3198 / 3632) * 1093 = \underline{7795 \text{ m}^2}$ <p>Dla zabudowy lotniskowej</p> $P = (3,27 * 30 * 3198 / 3632) * 79 = \underline{6824 \text{ m}^2}$

Prognozując zapotrzebowanie na nową zabudowę, wzięto pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażoną możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30% (zgodnie z art. 10 ust 7 ustawy o p.z.p.).

Tabela 22. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w podziale na funkcje po zwiększeniu zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30% [m²]

Zabudowa mieszkaniowa [m ²]	Zabudowa usługowa [m ²]	Zabudowa produkcyjno - magazynowa [m ²]	Zabudowa letniskowa [m ²]
46904	5263	10133	8871

11.4.2. Chłonność obszarów

Na potrzeby Studium, zgodnie z art.10 ust. 5 ustawy o p.z.p. przeprowadzono szacowanie chłonności obszarów położonych na terenie gminy o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, oraz w innych obszarach przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

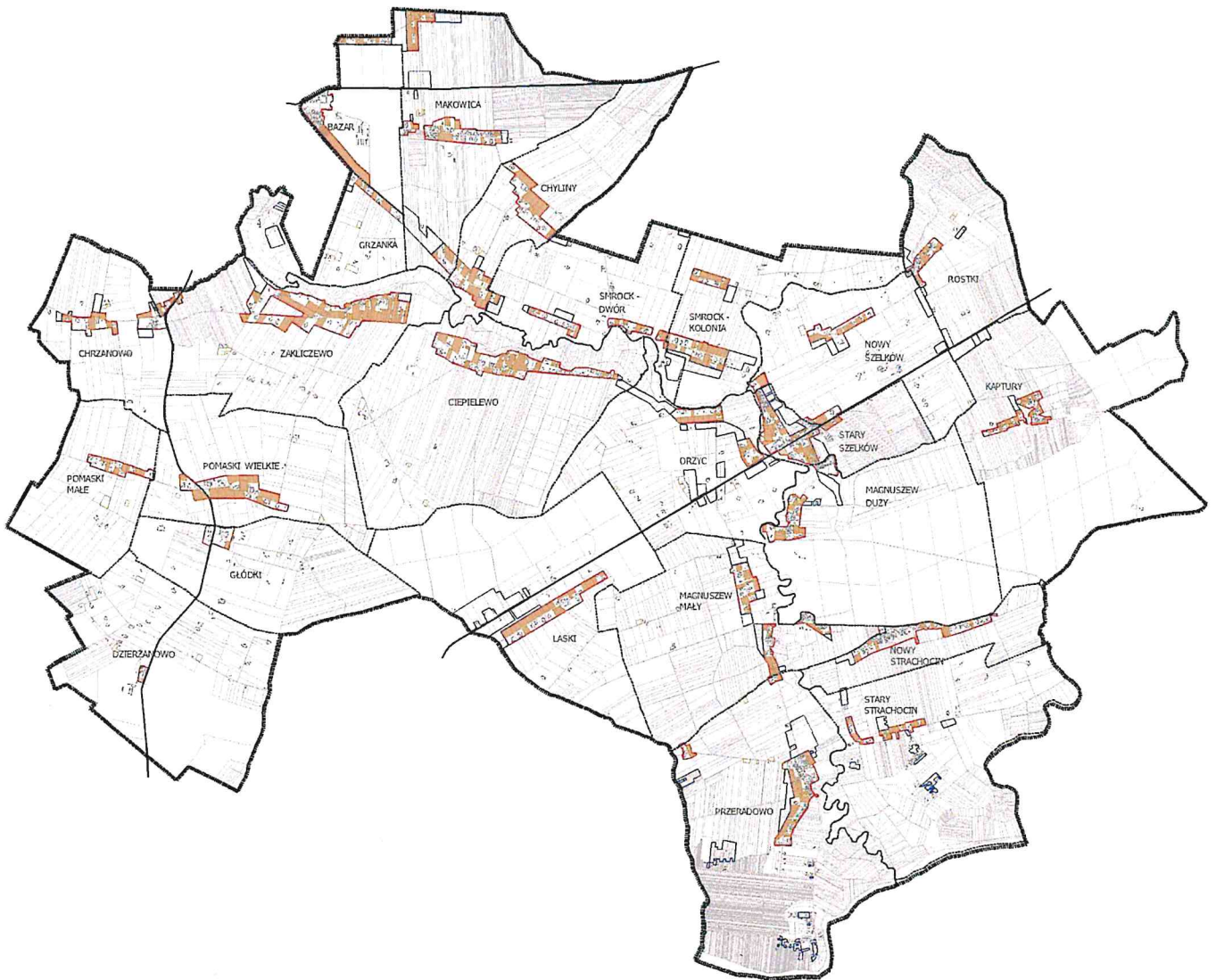
W celu oszacowania chłonności przeanalizowano:

- obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej, rozumiane jako wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkiwany przez ludzi, w podziale na funkcje zabudowy – **zwane dalej obszarami 'A'**.
- obszary przeznaczone w planach miejscowych pod zabudowę, inne niż obszary 'A', w podziale na funkcje zabudowy – **zwane dalej obszarami 'B'**

Do oszacowania chłonności obszarów 'A' wzięto pod uwagę istniejące zainwestowanie na terenach poszczególnych sołectw. W tym celu wyodrębniono centra sołectw posiadające zwartą zabudowę, jak również inne obszary o wykształconej i zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej.

Szacowanie chłonności przeprowadzono osobno dla każdego sołectwa.

Ryc.15 Rozmieszczenie potencjalnych terenów zabudowy na terenie gminy Szelków

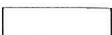

- Obszary zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej
- Obszary niezabudowane, w obszarach zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej
- Obszary niezabudowane, poza obszarami zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej przeznaczone pod zabudowę w planach miejscowych
- Granica gminy Szelków

Tabela 23. Powierzchnie niezabudowane w obszarach 'A' i 'B' z podziałem na sołectwa

LP	Nazwa sołectwa	Powierzchnie niezabudowane w obszarach 'A' [ha]					Powierzchnie niezabudowane w obszarach 'B' [ha]				
		Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa mieszkaniowa w strefie zabudowy zagrodowej	Zabudowa usługowa	Zabudowa produkcyjno-magazynowa	Zabudowa leśniskowa	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa mieszkaniowa w strefie zabudowy zagrodowej	Zabudowa usługowa	Zabudowa produkcyjno-magazynowa	Zabudowa leśniskowa
1	Bazar	10,78	-	1,18	-	-	-	-	-	-	-
2	Chrzanowo	8,94	-	2,83	-	-	5,81	0,48	-	-	-
3	Chyliny	22,95	-	-	-	-	1,31	0,82	-	-	-
4	Ciepielewo	16,55	-	-	-	-	2,10	-	-	-	-
5	Dzierżanowo	-	-	-	-	-	-	3,55	-	-	-
6	Głódki	0,64	-	-	-	-	-	0,82	-	-	-
7	Grzanka	3,02	-	-	-	-	6,37	4,32	-	-	-
8	Kaptury	5,76	-	-	-	-	1,47	-	-	1,14	-
9	Laski	14,85	-	-	-	-	28,94	-	0,88	-	-
10	Magnuszew Duży	6,06	-	-	-	-	6,41	-	-	-	-
11	Magnuszew Mały	11,51	-	-	-	-	14,49	0,43	-	-	-
12	Makowica	19,82	-	2,51	-	-	41,29	0,46	0,57	1,46	-
13	Nowy Strachocin	4,88	-	-	-	-	2,68	-	-	-	-
14	Nowy Szelków	6,35	-	1,21	-	-	7,70	1,85	1,86	-	-

15	Orzyc	8,48	-	-	-	-	25,02	5,58	1,80	5,33	-
16	Pomaski Małe	4,12	-	-	-	-	-	2,01	-	-	-
17	Pomaski Wielkie	17,07	-	-	-	-	-	1,19	-	-	-
18	Przeradowo	10,95	-	-	-	-	19,48	1,85	-	-	13,53
19	Rostki	3,52	-	-	-	-	3,25	0,68	-	1,15	-
20	Smrock-Dwór	4,98	-	-	-	-	16,91	-	-	-	-
21	Smrock-Kolonia	16,67	-	-	-	-	17,88	1,07	-	-	-
22	Stary Strachocin	4,92	-	-	-	-	3,62	1,53	-	-	8,06
23	Stary Szeków	17,40	-	-	-	-	12,64	0,16	-	-	-
24	Zakliczewo	36,96	-	-	-	-	7,20	4,66	-	-	-
RAZEM:		257,18	-	7,73	-	-	224,57	31,46	5,11	9,08	21,59

Tabela 24. Założenia do szacowania chłonności terenów:

	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna [m ²]	Zabudowa mieszkaniowa w strefie zabudowy zagrodowej [m ²]	Zabudowa usługowa [m ²]	Zabudowa produkcyjno magazynowa [m ²]	Zabudowa letniskowa [m ²]
średnia pow. działki budowlanej *	2900	4500	5000	7500	1000
średnia pow. użytkowa nowego budynku **	133	133	210	1093	79

Źródło:

* dane UG Szeków

** dane BDL GUS

chłonność obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostki osadniczej	chłonność obszarów poza zwartą strukturą funkcjonalno - przestrzenną objętych planami miejscowymi
<p>Algorytm: $PU_A = (P_{nz} / P_{\text{SPD}}) * PU_{\text{SR}}$</p> <p>Gdzie, PU_A – chłonność obszarów - pow. użytkowa zabudowy w podziale na funkcje zabudowy P_{nz} – powierzchnia niezabudowana P_{SPD} – średnia powierzchnia działki budowlanej PU_{SR} – średnia powierzchnia użytkowa nowego budynku</p> <p>Wyliczenie zapotrzebowania na powierzchnię użytkową: Dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w strefie zabudowy jednorodzinnej $PU_A = (2571800/2900)*133 = \underline{117948 \text{ m}^2}$</p> <p>Dla zabudowy usługowej $PU_B = (77300/5000)*210 = \underline{3246 \text{ m}^2}$</p>	<p>Algorytm: $PU_B = (P_{nz} / P_{\text{SPD}}) * PU_{\text{SR}}$</p> <p>Gdzie, PU_B – chłonność obszarów - pow. użytkowa zabudowy w podziale na funkcje zabudowy P_{nz} – powierzchnia niezabudowana P_{SPD} – średnia powierzchnia działki budowlanej PU_{SR} – średnia powierzchnia użytkowa nowego budynku</p> <p>Wyliczenie zapotrzebowania na powierzchnię użytkową: Dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej $PU_B = (2245700/2900)*133 = \underline{102992 \text{ m}^2}$</p> <p>Dla zabudowy mieszkaniowej w ramach zabudowy zagrodowej $PU_B = (314600/4500)*133 = \underline{9298 \text{ m}^2}$</p> <p>Dla zabudowy usługowej $PU_B = (51100/5000)*210 = \underline{2146 \text{ m}^2}$</p> <p>Dla zabudowy produkcyjno - magazynowej $PU_B = (90800/7500)*1093 = \underline{13232 \text{ m}^2}$</p> <p>Dla zabudowy letniskowej $PU_B = (215900/1000)*79 = \underline{17056 \text{ m}^2}$</p>

Tabela 25. Chłonności obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Funkcje zabudowy	pow. terenów niezabudowanych [m ²]	chłonność terenów [m ²]
mieszkaniowa w strefie zabudowy jednorodzinnej	2571800	117948
usługowa	59800	3246

Zródło: opracowanie własne

Tabela 26. Chłonności obszarów poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną objętych MPZP

Funkcje zabudowy	pow. terenów niezabudowanych [m ²]	PU zabudowy [m ²]
mieszkaniowa jednorodzinna	2245700	99516
mieszkaniowa w ramach zabudowy zagrodowej	314600	9298
usługowa	42300	2146
produkcyjno -magazynowa	79400 + 735626	13232
letniskowa	215900	17056

Zródło: opracowanie własne

Tabela 27. Łączna chłonność obszarów wskazanych do zainwestowania w podziale na funkcje zabudowy

Zabudowa mieszkaniowa [m ²]	Zabudowa usługowa [m ²]	Zabudowa produkcyjno - magazynowa [m ²]	Zabudowa letniskowa [m ²]
226762	5392	13232	17056

11.4.3 Wynik bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę

Na podstawie obliczonego maksymalnego zapotrzebowania oraz chłonności opracowano bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, w podziale na funkcje zabudowy.

Tabela 28. Bilans obszarów przeznaczonych pod zabudowę

Funkcje zabudowy	Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę [m ²]	Chłonność obszarów [m ²]	Wynik bilansu [m ²]
mieszkaniowa	46904	226762	- 179858
usługowa	5263	5392	-129
produkcyjno - magazynowa	10133	13232	- 3099
letniskowa	8871	17056	- 8185

WNIOSKI:

Dla wszystkich funkcji zabudowy chłonność obszarów przewyższa maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, co skutkuje brakiem możliwości wyznaczenia nowych terenów funkcjonalnych poza granicami terenów o zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej oraz poza obszarami przeznaczonymi pod tą funkcję w obowiązujących planach miejscowych.

12. Stan prawny gruntów.

Stan prawny gruntów na terenie Gminy Szelków jest niezbyt zróżnicowany: dominującym właścicielem są podmioty prywatne. Jednak to analiza gruntów, będących własnością podmiotów publicznych, jest najważniejsza z punktu widzenia działań rozwojowych, które mogą być podejmowane na terenie Gminy. Majątek gminy stanowią grunty pod drogami, obiektami użyteczności publicznej i administracyjnej. Skarb Państwa jest podmiotem dominującym (oprócz osób fizycznych) właścicielem gruntów.

Na terenie gminy Szelków Skarb Państwa jest właścicielem 1.408,3976 ha gruntów (wg stanu na 31.12.2019 roku), czyli prawie 13% ogólnej powierzchni gminy, z czego na grunty leśne stanowiące własność Lasów Państwowych przypada 1.408,3976 ha. Powierzchnia gruntów pod drogami wynosi 134,4673 ha. Powierzchnia gruntów komunalnych wg prawnych form użytkowania i tworząca gminny zasób nieruchomości wynosiła w 2019 roku 146,6173 ha.

13. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

13.1. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Na terenie gminy występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych. Są one zlokalizowane wzdłuż rzeki Orzyc i stanowią je obszary stoków i krawędzi skarp doliny Orzyca. Na terenie gminy stwierdzono występowanie takich zjawisk praktycznie wzdłuż całej granicy terenu zalewowego. Zasięg obszarów osuwiskowych występujących na terenie gminy przedstawiono na załącznikach graficznych do Studium. Został on określony na podstawie: „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej” dla rzeki Orzyc opracowanego na zlecenie Dyrektora RZGW w Warszawie.

Na podstawie danych Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej na terenie gminy Szelków zlokalizowane są dwa osuwiska w miejscowości Smrock-Dwór, stanowią je dwa fragmenty skarpy rzeki Orzyc. Są to osuwiska nr 78251 KRO - zsuw (0.109 ha) oraz 78271 KRO - zsuw (0.219 ha). Obszar tych dwóch osuwisk został oznaczony jako teren zagrożony nr 9638 KRTZ. Powyższe obszary zostały oznaczone w części graficznej Studium.

13.2. Występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na terenie gminy Szelków nie występują udokumentowane złoża kopalin, zasoby wód podziemnych oraz udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

14. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Na obszarze gminy nie występują tereny górnicze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.

15. Stan systemów infrastruktury technicznej.

15.1. Transport.

15.1.1. Komunikacja samochodowa.

Gmina ma dogodne położenie komunikacyjne. Przez jej teren przebiegają trzy drogi o znaczeniu nadrzędnym i są to drogi krajowe nr 57, 60 oraz 61, stanowiących połączenia międzyregionalne i międzynarodowe (z Obwodem Kaliningradzkim, Litwą i Białorusią).

Ważne powiązania z drogami krajowymi stanowią drogi powiatowe, stanowiące wraz z drogami krajowymi szkielet układu drogowego. Na sieć dróg powiatowych na terenie gminy składa się 8 dróg powiatowych o łącznej długości 38,584 km.

System drogowy na terenie gminy funkcjonuje w oparciu o układy dróg publicznych, powiatowych i gminnych oraz dróg wewnętrznych. Te pierwsze mają znaczenie nadrzędne i stanowią szkielet układu drogowego, natomiast drogi wewnętrzne występują marginalnie i nie wprowadzają ważniejszych powiązań. Funkcjonują najczęściej jako dojazd do jednej, dwóch działek (najczęściej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). Drogi wewnętrzne stanowią często załączek powstania nowych dróg publicznych.

Publiczny układ komunikacyjny zapewnia powiązania nie tylko wewnątrz gminne ale i komunikuje gminę zewnętrze, stanowiąc element systemu komunikacyjnego wyższego rzędu.

Połączenia między miejscowościami gminy tworzą sieć dróg gminnych i powiatowych o łącznej długości 165,223 km, z czego około 78,516 km to drogi utwardzone, o nawierzchni bitumicznej i zwirowej.

Podstawowym elementem systemu drogowego są drogi gminne, najczęściej klasyfikowane jako drogi dojazdowe „D” lub drogi lokalne „L”.

Na tych drogach najczęściej wykluczony jest transport ciężki, ze względu na podbudowę drogi oraz jej parametry. Stanowią najczęściej dojazd do zabudowy.

Tabela 29. Zestawienie dróg gminnych.

Nowy numer drogi	Stary numer drogi	Lokalizacja drogi nazwa drogi / miasto
211001W	2834001	dr.powiatowa nr 2118W-Smrock Dwór-Rostki Stróżne
211002W	2834002	dr.powiatowa nr 2118W-Stary Szegków-Rostki
211003W	2834003	dr.krajowa nr 61-Rostki
211004W	2834004	dr.krajowa nr 61-Kaptury
211006W	2834006	dr.gminna(Orzycz-Zakliczewo nr 211029W)-Zakliczewo
211007W	2834007	Ciepielewo-Laski
211008W	2834008	dr.krajowa nr 61-Orzyc-dr.gminna(Orzyc-Zakliczewo nr 211029W)
211010W	2834010	Pomaski Wielkie(wieś)-gr.gminy
211011W	2834011	Dzierżanowo-Pomaski Małe
211012W	2834012	Boby-Dzierżanowo-Szwelice
211013W	2834013	dr.krajowa nr57-Pomaski Głódki

211014W	2834014	dr.krajowa nr61-Laski
211015W	2834015	Przeradowo-Gnojno
211016W	2834016	Przeradowo-Wygoda
211017W	2834017	dr.powiatowa(Sielc Nowy-Szelków)-Magnuszew Duży
211018W	2834018	dr.krajowa nr61-Szelków Stary-dr.powiatowa nr2118W
211019W	2834019	Szelków Nowy-Wąski Las
211020W	2834020	dr.powiatowa(Strachocin Nowy-Szelków)-Starchocin
211021W	2834021	Pomaski Wielkie-Laski
211022W	2834022	Ciepielewo-Kolonia Laski
211023W	2834023	Zakliczewo-Kolonia-Pomaski Wielkie
211024W	2834024	dr.powiatowa(Starocin Nowy-Sielc)-Starocin Nowy
211025W	2834025	Ciepielewo-Orzyc
211026W	2834026	Magnuszew Mały-Gnojno
211027W	2834027	Magnuszew Mały-Kolonia
211028W	2834028	Szelków Nowy-Magnuszew Mały
211031W	2834014a	dr.gminna nr 211014W-dr.krajowa nr61
211032W	bn.	droga w m. Laski od drogi gminnej nr 211014W do granicy z Gminą Pułtusk
211033W	bn.	droga w miejscowości Magnuszew Duży od drogi powiatowej nr 2123W
211034W	bn.	droga w miejscowości Nowy Szelków od drogi krajowej nr 61 do drogi gminnej nr 211002W

Źródło: dane UG

15.1.2. Komunikacja szynowa.

Na terenie gminy nie ma istniejących oraz projektowanych linii kolejowych. W tzw. nowej perspektywie finansowania UE na lata 2021- 2027 oraz w dalszym horyzoncie realizacji, czyli po roku 2027 znalazła się budowa linii Serock- Przasnysz, biegnącej przez Maków Mazowiecki i Pułtusk. Jej przebieg nie jest jeszcze ustalony, na chwilę obecną jest jedynie ogólna koncepcja linii kolejowej, która może przebiegać przez teren gminy Szelków.

15.1.3. Komunikacja piesza i rowerowa.

W nieznaczonej części obszaru gminy, zwłaszcza w centrach miejscowości, wzdłuż dróg gminnych i powiatowych znajdują się chodniki. Układ ten wymaga uzupełnienia, szczególnie na terenach o dużym zagęszczeniu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy usługowej.

Na terenie gminy nie zostały wyznaczone ścieżki rowerowe. Taki stan nie zabezpiecza potrzeb mieszkańców i wymaga zmiany, zwłaszcza w terenach zurbanizowanych oraz w sąsiedztwie szkół.

15.1.4. Komunikacja publiczna.

W autobusowej obsłudze pasażerskiej priorytet stanowią linie PKS oraz linie prywatne. Linie autobusowe stanowią podstawę komunikacji pasażerskiej, co czyni z przewoźników atrakcyjnego partnera dla mieszkańców gminy. Na chwilę obecną nie są planowane nowe inwestycje w rozbudowę taboru oraz sieci komunikacji publicznej.

15.2. Gospodarka wodno – ściekowa.

15.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Jednym z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, wyznaczającym standard zamieszkania na danym terenie, a jednocześnie będącym warunkiem prawidłowego rozwoju społeczno - gospodarczego jest dostęp mieszkańców do wody bieżącej z sieci wodociągowej.

Stwierdzone zasoby wód podziemnych pokrywają w całości zapotrzebowanie na wodę gminy Szelków. Cały obszar gminy objęty jest obsługą wodociągów sieciowych bazujących na wysokowydajnych ujęciach wody zlokalizowanym w Makowie Mazowieckim.

Miejskie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Makowie Mazowieckim jako podmiot powołany przez Miasto Maków Mazowiecki do wykonywania jej ustawowych zadań, zaopatruje w wodę pitną teren miasta Maków Mazowiecki. Ponadto w wodę pitną zaopatrywane są wszystkie miejscowości położone na terenie gminy Szelków.

Jedynym źródłem surowca do produkcji wody pitnej jest woda ujmowana z ujęć podziemnych. Pobór i uzdatnianie wody odbywa się w stacjach wodociągowych.

Gmina Szelków zaopatrywana jest w wodę z dwóch stacji wodociągowych:

1. Stacji Wodociągowej „Przemysłowa” (SW „P”) - obiekt położony przy ul. Przemysłowej 6,
2. Stacji Wodociągowej „Grzanka” (SW „G”) - obiekt położony przy ulicy Leśnej 38 (Osiedle Grzanka),

SW „P” (Przemysłowa)

Ujęcie obsługujące SW składa się z 5 aktualnie eksploatowanych studzien wierconych ujmujących zasoby IV-rzędowe. Wydajność eksploatacyjna unormowana prawnie: $Q_e = 190,0$ m³/h. Zasoby dyspozycyjne dobowe (Q_d obliczone dla czasu pracy ujęcia 24 godz./dobę), wynoszą 4560,0 m³/d, zaś wydajność dyspozycyjna pompowni II stopnia (6 pomp), $Q_p = 420,0$ m³/h. Stacja wyposażona jest w trzy zbiorniki wyrównawcze o pojemności całkowitej: $V_c = 1313,0$ m³ oraz czynnej: $V_{cz} = 1046,0$ m³. Stacja ta pełni i pełnić będzie podstawowe źródło zaopatrywania w wodę pitną Makowa Mazowieckiego oraz obsługiwanych miejscowości z gmin Szelków i Karniewo. Obiekt przewidziany do przebudowy i modernizacji w latach 2018 – 2021.

SW „G” (Grzanka)

Ujęcie obsługujące SW składa się z 2 aktualnie eksploatowanych studzien wierconych ujmujących zasoby IV-rzędowe. Wydajność eksploatacyjna unormowana prawnie: $Q_e = 70,0$ m³/h. Zasoby dyspozycyjne dobowe (Q_d obliczone dla czasu pracy ujęcia 24 godz./dobę), wynoszą 864,0 m³/d, zaś wydajność dyspozycyjna pompowni II stopnia (3 pompy), $Q_p = 75,0$ m³/h. Stacja wyposażona w dwa zbiorniki wyrównawcze o pojemności całkowitej: $V_c = 372,0$ m³ oraz czynnej: $V_{cz} = 278,0$ m³. Stacja po gruntownym remoncie i modernizacji. Obiekt docelowo zaopatrywać będzie w wodę pitną wschodnią część Makowa Mazowieckiego tj. osiedla Grzanka i POM. Nadto będzie pełnić funkcję uzupełniającą w stosunku do SW Przemysłowa.

Stacja Uzdatniania Wody pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody, z wykorzystaniem dwóch zbiorników wyrównawczych o pojemności 100 m³ każdy. W stacji SUW woda kierowana jest

do aeratora, gdzie następuje mieszanie z powietrzem, a następnie na filtry odzależniające i odmanganiające. Po uzdatnieniu woda jest dezynfekowana podchlorynem sodu i odprowadzana przewodem wyjściowym do zbiornika wyrównawczego, a następnie poprzez zestaw hydroforowy do sieci rozdzielczej. Pobór wody jest opomiarowany, a ilość pobieranej wody rejestrowana

Stopień zwodociągowania gminy (98,3% budynków) jest dużo wyższy od jego skanalizowania (1,9% budynków - osiedle Grzanka). Wyprzedzanie budowy wodociągów w stosunku do budowy kanalizacji sanitarnej jest niekorzystne z ekologicznego punktu widzenia. Zwiększa się, bowiem i ułatwia dostęp do czystej, bieżącej wody przy braku możliwości unieszkodliwiania powstających w zwiększonej ilości ścieków komunalnych.

Na terenie gminy Szeków eksploatacja sieci wodociągowej zajmuje się Referat Gospodarki Gruntami, Gospodarki Komunalnej, Zamówień Publicznych i Inwestycji, w Urzędzie Gminy w Szekowie. Przedmiotem działania Referatu jest m.in: zaopatrzenie w wodę, utrzymanie w ruchu ciągłym urządzeń wodociągowych tj. sieci i obiektów oraz wykonywanie remontów tych obiektów, zwieranie umów i pobieranie należności oraz budowa i modernizacja przyłączy wodociągowych.

Tabela 30. Sieć wodociągowa na obszarze gminy Szeków.

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	157,2	157,3	157,3	157,3
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	13,7	13,7	13,7	13,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	992	1007	1009	1017
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	83,5	104,2	127,6	135,7
ludność korzystająca z sieci wodociągu	osoba	3557	3559	3531	brak danych

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Szeków wyróżnia się pod względem procentowego udziału ludności korzystających z systemu wodociągowego. W gminie współczynnik ten wynosi 98,3%, natomiast w powiecie 85,6%. Gmina planuje sukcesywne przyłączanie nowo oddawanych budynków do sieci wodociągowej.

15.2.2. Kanalizacja sanitarna.

Na terenie gminy Szeków brak jest systemu kanalizacji sanitarnej, za wyjątkiem osiedle Bazar (23 przyłącza z których korzysta 210 osób) podłączonego do miejskiej sieci kanalizacyjnej Makowa Mazowieckiego.

Tabela 31. Sieć sanitarna na obszarze Gminy Szekłów.

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	1,45	1,45	1,45	1,45
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	0,0	0,0	0,0	0,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	23	23	23	23
ścieki odprowadzone	dam3	4,5	4,5	4,5	4,5
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	210	210	210	brak danych

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Szekłów wybudowała 69 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1075szt. zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych na działkach prywatnych właścicieli. Na chwilę obecną gmina nie planuje budowy sieci kanalizacji sanitarnej, w związku z powyższym nowo oddawane budynki powinny być wyposażone w szamba bądź oczyszczalnie ścieków zgodnie z ustaleniami obowiązujących planów miejscowych.

15.2.3. Kanalizacja deszczowa, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.

Na terenie gminy Szekłów brak jest kanalizacji deszczowej i na chwilę obecną brak jest planów jej budowy. Z terenów gminy wody opadowe i roztopowe odprowadzane są powierzchniowo, do gruntu lub do rowów odwadniających.

15.3. Elektroenergetyka.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy odbywa się i będzie się odbywać z planowanej, budowanej, przebudowywanej, remontowanej lub istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej na podstawie przepisów odrębnych. Gmina Szekłów nie posiadając na swym terenie źródła energii elektrycznej SN 15kV zasilana jest w podstawowym układzie pracy linii SN z obsługiwanej przez rejon Energetyczny Ostrołęka stacji GPZ 110/15kV Maków Mazowiecki, która zasila pracujące w tej gminie stacje 15/0,4kV. Są to urządzenia (stacje trafo 15/0,4 kV wraz z zasilającymi je liniami SN 15kV, linie niskiego napięcia 0,4kV), których zadaniem jest zaopatrzenie w energię elektryczną niskiego napięcia odbiorców poszczególnych wsi. W Gminie Szekłów urządzenia lokalne to niemal wyłącznie promieniowo zasilane sieci napowietrzne.

Sieć dystrybucyjna średniego napięcia na terenie gminy wykonana jest jako napowietrzno – kablowa i doprowadza energię elektryczną do stacji transformatorowych 15/0,4 kV wewnątrzowych bądź słupowych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców. Indywidualni odbiorcy są powiązani ze stacjami transformatorowymi liniami napowietrznymi bądź kablowymi niskiego napięcia 0,4/0,23kV.

Obciążenie stacji kształtuje się na poziomie poniżej maksimum. Co oznacza, że posiadają rezerwy mocy przy założeniu umiarkowanego tempa rozwoju gminy i standardowych przerw w zasilaniu.

Stan techniczny sieci jest zadowalający. Gęstość stacji trafo 15/0,4 kV jest dostateczna. Sieć jest sukcesywnie modernizowana, między innymi poprzez kablowanie istniejących linii napowietrznych średniego napięcia i dobudowę nowych stacji transformatorowych SN/nn. Równolegle jest modernizowana sieć zasilająca niskiego napięcia. Przepustowość w sieci średniego napięcia oraz

rezerwy w źródłach zasilania zapewniają pokrycie potrzeb nowych odbiorców.

Należy zachować lokalizację istniejącej sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej oraz uwzględnić wynikające z jej istnienia obostrzenia w zagospodarowaniu terenu.

** Sieć dystrybucyjna energii elektrycznej jest to sieć elektroenergetyczna wysokich, średnich i niskich napięć, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny operator systemu dystrybucyjnego (OSD). Natomiast poprzez sieć elektroenergetyczną należy rozumieć zespół połączonych wzajemnie linii i stacji elektroenergetycznych przeznaczonych do przesyłania i rozdzielania energii elektrycznej. Do sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej OSD nie należy kwalifikować linii i stacji elektroenergetycznych niebędących własnością OSD.*

15.3.1. Energetyka odnawialna.

Gmina zgodnie ze „Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego” położona jest w obszarze o dość wysokim średniorocznym całkowitym promieniowaniu słonecznym ≈ 1000 (kWh/m²) oraz w bardzo korzystnej strefie możliwości pozyskania energii wiatrowej. Cała gmina objęta jest również strefą występowania wód geotermalnych jednak o zbyt niskiej temperaturze dlatego realne możliwości wykorzystania wód geotermalnych są nieopłacalne.

W obecnej chwili na terenie gminy oprócz małych instalacji fotowoltaicznych montowanych na dachach budynków wykorzystywane jest również energia wodna. W miejscowości Smrock - Dwór na rzece Orzyc zlokalizowana jest elektrownia wodna o mocy zainstalowanej 100 kVA (uruchomiona w lipcu 2002 r.).

15.4. Gazownictwo.

Na terenie gminy Szelków brak jest sieci gazu ziemnego, za wyjątkiem tranzytowego gazociąg wysokiego ciśnienia DN700/MO 8,4. Gmina nie posiada koncepcji gazyfikacji swojego terenu. W kolejnych latach nie jest planowana rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy.

Mieszkańcy gminy mogą korzystać z gazu propan-butan, dystrybuowanego w butlach.

Do sieci gazowej na terenie gminy Szelków podłączonych jest jedynie 3 mieszkańców którzy mieszkają w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Maków Mazowiecki i korzystają z miejskiej infrastruktury gazowej.

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się z indywidualnych kotłowni, brak jest centralnego systemu grzewczego obsługującego poszczególne miejscowości. Domy mieszkalne posiadają kotłownie indywidualne, w większości opalane są węglem i drewnem.

15.5. Ciepłownictwo.

Na terenie gminy Szelków zaopatrzenie w ciepło realizowane jest:

- z lokalnych kotłowni w zabudowie usługowej, użyteczności publicznej bądź przemysłowej;
- z ogrzewnictwa indywidualnego w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej.

Do ogrzewania mieszkań w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej najczęściej wykorzystywane są kotły na paliwo stałe (węgiel, koks, miał oraz biomasę).

W eksploatacji znajduje się pięć kotłowni nadzorowanych przez Urząd Gminy:

1. Dzienny Klub Seniora w Nowym Strachocinie, Nowy Strachocin 21, 06-220 Stary Szelków - piec węglowy;
2. Strażnica w Starym Szelkowie, Stary Szelków 36, 06-220 Stary Szelków - piec węglowy;

3. Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Starym Szelkowie, Stary Szelków 35A, 06-220 Stary Szelków – piec węglowy;
4. Urząd Gminy w Szelkowie, Stary Szelków 39, 06-220 Stary Szelków – kotły olejowe;
5. Ośrodek Zdrowia, Stary Szelków 53, 06-220 Stary Szelków- gaz.

15.6. Telekomunikacja.

Gmina należy do ostrołęckiej strefy numeracyjnej. W ramach strefy zamyka się ruch telefoniczny strefowy, a ruch telefoniczny pomiędzy abonentami różnych stref kierowany jest poprzez sieć międzymiastową. Na terenie gminy działają wszyscy operatorzy telefonii komórkowej w tym: Orange, Play, Plus, T-mobile oraz liczni operatorzy wirtualni.

Na terenie gminy dostępność do telekomunikacji jest powszechna. Na terenie gminy sieć telekomunikacyjna rozprowadzona jest do wszystkich miejscowości, umożliwiając w chwili obecnej pełne pokrycie zapotrzebowania mieszkańców na przyłącza telefoniczne.

W zakresie telefonii komórkowej, na terenie gminy zlokalizowanych są cztery maszty stacji bazowych GSM: w Makowicy maszt Plus (dz. nr 430), w Nowym Szelkowie maszt Play (dz. nr 93), w w Nowym Szelkowie maszt Plus (dz. nr 36), w w Orzycu maszt T-mobile (dz. nr 81).

Dostęp do internetu realizowany jest w oparciu o dostawców prywatnych. W chwili obecnej nie jest on wystarczający jednak oferta dostępu do internetu bez limitu danych jest oferowana również przez operatorów telefonii komórkowej. Należy dążyć do 100% dostępu do internetu dla obszaru całej gminy. Powszechny dostęp jest jednym z ważniejszych uwarunkowań dla rozwoju społecznego oraz gospodarczego gminy.

15.7. Gospodarka odpadami.

Efektom działalności gospodarczej i bytowej człowieka są odpady przemysłowe i komunalne. Główną metodą zagospodarowania odpadów jest ich składowanie na wysypiskach. Na terenie gminy brak jest składowiska odpadów komunalnych. Odzysk odpadów w całości bądź w ich części stanowi pierwszy i najważniejszy, po unikaniu ich powstawania element systemu gospodarki odpadami. Głównymi wytwórcami odpadów komunalnych są mieszkańcy gminy. Ich ilość jest uzależniona od liczby mieszkańców oraz poziomu życia na danym terenie. Wzrost stopy życiowej mieszkańców powoduje zwiększenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wpływa na zmianę ich składu.

Wraz ze zmianą ustawodawstwa w 2013 r. gminy zostały zobowiązane do wprowadzenia nowej gospodarki odpadami i prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Podstawowym celem przepisów jest wprowadzenie w gospodarce odpadami regulacji zapobiegających ich powstawaniu, ograniczających wytwarzanie oraz zmniejszających negatywne oddziaływanie na środowisko powstałych odpadów, m.in. poprzez przygotowanie ich do ponownego użycia i wykorzystania.

Odpady komunalne z terenu gminy odbierane są przez firmę zewnętrzną w trybie przetargowym. Firma odbierająca odpady komunalne, prowadzi również PSZOK zlokalizowany w miejscowości Maków Mazowiecki. PSZOK przyjmuje nieodpłatnie odpady komunalne wytworzone i dostarczone przez mieszkańców gminy Szelków.

Łącznie w 2018 r. z terenu gminy zostało zebranych prawie 781 ton zmieszanych odpadów komunalnych co przekłada się na 215,5kg odpadów na jednego mieszkańca.

16. Wytyczne z planów wyższego rzędu oraz innych opracowań planistycznych w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej.

System komunikacji oraz kształtowanie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych stanowi podstawowy element rozwoju gospodarki kraju. Opracowane dokumenty oraz programy wskazują perspektywę

budowy sieci autostrad, dróg ekspresowych, powiązań kolejowych oraz wzmocnienia pozycji lotnisk.

Na terenie województwa mazowieckiego zauważalna jest intensyfikacja działań zmierzających do poprawy dostępności regionu. Na terenie gminy Szelków przejawia się to poprzez modernizacje dróg krajowych nr 57, 60 i 61, oraz w bezpośrednim sąsiedztwie gminy, w ramach nowej perspektywie finansowania UE na lata 2021- 2027 plany budowy linii kolejowej relacji Serock- Przasnysz, biegnącej przez Maków Mazowiecki i Pułtusk.

Wzmocnienie systemu komunikacyjnego jest uwzględnione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2030, Polityce Transportowej Państwa na lata 2005-2025 oraz w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego wyznacza możliwości rozwoju poprzez stworzenie sprawnego systemu komunikacyjnego. System komunikacyjny województwa mazowieckiego będzie się opierał na komunikacji drogowej, kolejowej oraz lotniczej. Przewiduje się m.in. wzmocnienie systemu powiązań drogowych poprzez przebudowę i modernizację linii kolejowej oraz dróg ekspresowych. Zapewni to dogodne powiązanie komunikacyjne.

Podniesienie rangi kraju warunkowane jest stałym wzrostem jakości usług związanych z infrastrukturą, co wiąże się z rozwojem infrastruktury technicznej: elektroenergetycznej, gazowniczej, dostępność do mediów informacyjnych. Plany i programy rządowe i samorządowe wskazują priorytetowe cele w zakresie wzmocnienia sieci powiązań infrastrukturalnych.

17. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych są następujące:

- utrzymanie i bieżąca konserwacja drogi krajowej nr 57 relacji: Bartoszyce – Szczytno – Przasnysz – Maków Mazowiecki – Pułtusk;
- utrzymanie i bieżąca konserwacja drogi krajowej nr 60 relacji: Łęczyca – Płock – Ciechanów – Maków Mazowiecki – Różan – Ostrów Mazowiecka;
- utrzymanie i bieżąca konserwacja drogi krajowej nr 61 relacji: Warszawa – Pułtusk – Ostrołęka – Augustów.

18. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Bezpośrednią ochronę przed powodzią sprawują właściwe organy administracji rządowej i samorządowej i prowadzi się ją zgodnie z ustawą Prawo wodne z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Zgodnie z w/w ustawą ochronę przed powodzią realizuje się w szczególności przez kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, natomiast w celu zapewnienia ochrony ludności i ich mienia przed powodzią obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym poziom zagrożenia powodziowego uwzględnia się m.in. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w mpzp.

Na terenie gminy Szelków zostały wyznaczone obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wskazane we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, dla których sporządzono mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego. Na mapach przedstawiono m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%. W/w obszary zostały naniesione na rysunku Studium.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne, w tym ustawy Prawo wodne.

CZĘŚĆ II - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SZEŁKÓW

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego (uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę).

Rozwój przestrzenny gminy Szelków należy kształtować następująco:

1. Politykę zagospodarowania gminy należy rozwijać w oparciu o zrównoważony rozwój oraz ład przestrzenny.
2. Zabudowa na terenie gminy powinna być kształtowana w sposób zwarty. Należy stosować politykę związaną z nierozpraszaniem zabudowy mieszkaniowej i wyznaczeniem terenów pod jej perspektywiczny rozwój.
3. W polityce rozwoju mieszkalnictwa należy dążyć do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań zaniedbanych.
4. Na obszarze miejscowości Stary Szelków i Nowy Szelków należy wyznaczyć tereny dla perspektywicznego rozwoju funkcji produkcyjnej i usług.
5. Wzdłuż dróg przebiegających przez zabudowę wsi mogą być lokalizowane usługi.
6. W poszczególnych wsiach dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą i wzbogacającą program przestrzenny lokalizację wg potrzeb: usług podstawowych, usług rzemiosła i wytwórstwa, usług związanych z obsługą rolnictwa, usług publicznych, usług rekreacji w zieleni - w/w funkcja uszczegółowiona być powinna na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
7. Zagospodarowanie terenów wiejskich należy projektować jako obszary zabudowy wielofunkcyjnej.
8. Na obszarze gminy należy promować gospodarstwa związane z produkcją rolną i przetwórstwem.
9. Na obszarze gminy dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodniczych oraz produkcji specjalistycznej zgodnie z przepisami odrębnymi.
10. Należy zapewnić przekształcenia i rozwój środowiska kulturowego w kierunku kształtowania ładu przestrzennego i harmonii ze środowiskiem naturalnym, jako niezbędnego czynnika jakościowego środowiska życia człowieka.
11. W celu rozwoju małych przedsiębiorstw, dopuszcza się lokalizację zabudowy o funkcji usługowej nieuciążliwej na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.
12. Należy dążyć do utrzymania układu ciągów ekologicznych, poprzez ich zakaz zabudowy.
13. Należy podnieść standardy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej i systemu komunikacji.
14. Niezależnie od określonego przeznaczenia, w każdym z terenów wyznaczonych w Studium, uwzględniając przepisy odrębne dopuszcza się lokalizację urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej oraz melioracji.
15. Należy rozwijać sferę związaną z usługami i produkcją rolniczą.
16. Przy planowaniu rozwoju przestrzennego za priorytet uznaje się ochronę terenów o wartościach przyrodniczych, krajobrazowych oraz terenów istotnych dla zachowania bioróżnorodności, w tym ochronę przed niekontrolowaną zabudową oraz użytkowaniem.

17. Należy wzbogacać i racjonalnie wykorzystywać walory systemu przyrodniczego dla rolnictwa.
18. Należy utrzymać i racjonalnie wykorzystywać system przyrodniczy dla potrzeb turystyczno-krajoznawczych, rekreacyjnych i usługowych obiektów środowiska kulturowego.
19. Należy wyznaczyć obszary preferowane do rozwoju funkcji letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji.
20. Należy zapewnić normatywne warunki sanitarne zamieszkiwania ludności w zakresie: jakości wód i powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.
21. Należy dążyć do stworzenia właściwych warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie przemieszczania się ludzi i towarów na terenie gminy, jak też i przemieszczeń zewnętrznych, w tym tranzytu ludzi i towarów przez tereny gminy.
22. Na obszarach najlepszych kompleksów glebowych należy promować rolnictwo.
23. Ze względu na położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Maków Mazowiecki dopuszcza się celem pobudzenia rozwoju miasta i regionu na gruntach rolnych Skarbu Państwa w sołectwie Bazar lokalizowanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę produkcyjno-usługową.

Tabela 32. Główne obszary funkcjonalne wyznaczone na terenie gminy Szekłów oraz ustalenia i wskaźniki dotyczące zagospodarowania uwidocznione są w poniższej tabeli.

Lp.	Oznaczenie terenu	Funkcja terenu, podstawowe ustalenia, wskaźniki dotyczące zagospodarowania
1.	RMM	<p>Tereny zabudowy osadnictwa wiejskiego, w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej; - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; - zabudowy letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji; - dopuszcza się na równych zasadach z zabudową mieszkaniową lokalizowanie zabudowy usług oraz produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości; - dopuszcza się usługi zdrowia, oświaty i kultu religijnego; - dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą: tereny sportu i rekreacji, uprawy szklarniowe, składy i magazyny, garaże, budynki gospodarcze, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej, tereny zieleni publicznej i izolacyjnej, zieleni towarzyszącej; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego budynku; - minimalne wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych 1000m² ; - dopuszcza się możliwość wydzielenia mniejszych działek pod warunkiem, że działki te zostaną przeznaczone na powiększenie sąsiedniej nieruchomości oraz pod warunkiem, iż wielkość powstałych działek po podziale oraz po powiększeniu wyniesie min. 1000m² lub dokonana zostanie regulacja granic między sąsiadującymi nieruchomościami; - maksymalna wysokość zabudowy 10m, z wyłączeniem budynków gospodarczych dla których ustala się maksymalną wysokość do 15m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 40%; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
2.	RM	<p>Tereny zabudowy zagrodowej, w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy zagrodowej; - zabudowy letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji;

		<ul style="list-style-type: none"> - dopuszcza się na równych zasadach z zabudową mieszkaniową lokalizowanie zabudowy usług oraz produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego budynku; - minimalne wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych 1500m² ; - dopuszcza się możliwość wydzielenia mniejszych działek pod warunkiem, że działki te zostaną przeznaczone na powiększenie sąsiedniej nieruchomości oraz pod warunkiem, iż wielkość powstałych działek po podziale oraz po powiększeniu wyniesie min. 1500m² lub dokonana zostanie regulacja granic między sąsiadującymi nieruchomościami; - maksymalna wysokość zabudowy 10m, z wyłączeniem budynków gospodarczych dla których ustala się maksymalną wysokość do 15m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 40%; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
3.	ML	<p>Tereny zabudowy letniskowej, w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabudowy letniskowej, turystycznej o charakterze agroturystyki i rekreacji; - jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się tereny sportu i rekreacji, tereny zieleni publicznej i izolacyjnej; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego budynku; - minimalne wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych 800m² ; - dopuszcza się możliwość wydzielenia mniejszych działek pod warunkiem, że działki te zostaną przeznaczone na powiększenie sąsiedniej nieruchomości oraz pod warunkiem, iż wielkość powstałych działek po podziale oraz po powiększeniu wyniesie min. 800m² lub dokonana zostanie regulacja granic między sąsiadującymi nieruchomościami; - maksymalna wysokość zabudowy 6m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 60%; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
4.	RU	<p>Tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich, w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obiektów produkcyjnych, budynków i budowli rolniczej, składów, magazynów i usług - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - maksymalna wysokość zabudowy 15m; - maksymalna wysokość budowli 20m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 20%; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej wyłącznie w zakresie niezbędnym dla właściwego wykonywania działalności w obiektach o których mowa w tirecie pierwszym i drugim; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii;

		-proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych;
5.	U	<p>Tereny zabudowy usług komercyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - handlu; - rzemiosła; - gastronomii; - turystyki; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 20%; - dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą: lokalizację produkcji i składów, terenów sportu i rekreacji, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej oraz tereny zieleni izolacyjnej, zieleni towarzyszącej; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; - dopuszcza się tylko te przedsięwzięcia, które nie są przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych. - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
6.	UP	<p>Tereny zabudowy usług publicznych :</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauki; - oświaty; - kultury; - zdrowia; - opieki społecznej; - administracji publicznej; - kultu religijnego; - ochotnicza straż pożarna; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 10%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; -dopuszcza się jako funkcję uzupełniającą: tereny sportu i rekreacji, budynki gospodarcze, miejsca do parkowania, parkingi, dojścia i dojazdy, drogi wewnętrzne, wiaty i altany, urządzenia infrastruktury technicznej, tereny zieleni publicznej i izolacyjnej, zieleni towarzyszącej; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;

7.	US	<p>Tereny usług sportu i rekreacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopuszcza się budowę zbiornika wodnego o funkcji rekreacyjno - retencyjnej; - dopuszcza się funkcje związane z obsługą ruchu turystycznego; - jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się usługi handlu i gastronomii; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - maksymalna wysokość zabudowy 12m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 60%; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
8.	UK	<p>Tereny usług sakralnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usługi sakralne - maksymalna wysokość zabudowy 20m; - maksymalna wysokość dzwonnicy 30m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 10%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się lokalizację terenów zieleni publicznej; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
9.	PU	<p>Tereny zabudowy produkcyjno – usługowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dopuszcza się tylko te przedsięwzięcia, które nie są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko i dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko jest obowiązkowe w myśl przepisów o ochronie środowiska; - nie dopuszcza się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; - dopuszcza się funkcję przemysłową, zabudowę usługową; magazyny, składy i infrastrukturę techniczną; - dopuszcza się obiekty i urządzenia obsługi rolniej; - dopuszcza się produkcję specjalistyczną; - standardy i wskaźniki winny być dostosowane do istniejących budynków zlokalizowanych w otoczeniu noworealizowanego / przebudowywanego / nadbudowywanego / rozbudowywanego budynku; - maksymalna wysokość zabudowy 15m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 20%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - dopuszcza się miejsca parkingowe w formie placów parkingowych; - dopuszcza się lokalizację systemów fotowoltaicznych do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych;
10.	KS	<p>Tereny zaplecza obsługi komunikacji samochodowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w tym: stacje paliw, parkingi w formie placów parkingowych, garaże oraz myjnie samochodowe - maksymalna wysokość zabudowy 10m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 30%; - nie ogranicza się wielkości nowo wydzielanych działek budowlanych; - uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
11.	ZC	<p>Tereny cmentarzy i zieleni cmentarnej wraz ze strefami ochrony sanitarnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustala się eksploatację cmentarzy zgodnie z przepisami odrębnymi; - ustala się strefy ochrony sanitarnej wokół cmentarzy o szerokości od 50 do 150m zgodnie z przepisami odrębnymi. Przyjmuje się zasadę, iż w strefie od 50m do 150m może zostać zlokalizowana zabudowa zgodna z ustaleniami studium jeżeli spełnia wymagania

		przepisów odrębnych.
12.	NZC	<p>Tereny nieczynnych cmentarzy i zieleni cmentarnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustala się zachowanie, ochronę i utrzymanie cmentarzy zgodnie z przepisami odrębnymi; - ustala się oznaczenie cmentarza tablicą informacyjną.
13.	OZE	<p>Tereny pod budowę urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustala się ograniczenia do granic strefy OZE ewentualnych oddziaływań wywoływanych przez instalowane urządzenia, co oznacza, że poza granicami stref OZE nie można wyznaczać „stref ochronnych”, o których mowa w przepisach odrębnych; - nie dopuszcza się realizacji urządzeń w formie innej niż jako zespoły ogniw fotowoltaicznych instalowanych, z użyciem niezbędnych konstrukcji wsporczych, na powierzchni terenu ; - nie dopuszcza się realizacji urządzeń, które mogą wywoływać ograniczenia w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów poza granicami strefy OZE. - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
14.	R	<p>Tereny rolne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w tym grunty rolne, łąki, pastwiska, sady, zieleń śródpolna, nieużytki, urządzenia melioracji; - dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej; - lokalizacja zabudowy zagrodowej pod warunkiem zapewnienia dostępu do drogi publicznej oraz zgodnie z przepisami odrębnymi; - lokalizacja zabudowy preferowana – w skupiskach ośrodków wiejskich; - dopuszcza się budowę/rozbudowę/nadbudowę/przebudowę zabudowy w istniejących siedliskach; - maksymalna wysokość zabudowy 10m, z wyłączeniem budynków gospodarczych dla których ustala się maksymalną wysokość do 15m; - minimalny procent terenów biologicznie czynnych 95%; - dopuszcza się lokalizację gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych, ogrodniczych, rybackich;
	R	<ul style="list-style-type: none"> - dopuszcza się zwiększenie zasobów wodnych poprzez budowę obiektów małej retencji (w tym zbiorników wodnych); - dopuszcza się usługi związane z produkcją rolną oraz usługi rzemiosła, sportu i rekreacji; - dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolną oraz budynków gospodarczych; - dopuszcza się lokalizację systemów fotowoltaicznych do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł; - dopuszcza się budowę oraz poszerzenia dróg zgodnie z przepisami odrębnymi; - <u>nie dopuszcza się zmiany użytków zielonych na intensywne uprawy polowe na obszarze Natura 2000</u> - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi; - proporcje między funkcjami oraz uszczegółowienie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu powinno być ustalane w planach miejscowych.
15.		<p>Tereny leśne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powinny pozostać w użytkowaniu leśnym lub pozostawać w formie przyrodniczo aktywnej; - dopuszcza się budowę oraz poszerzenia dróg zgodnie z przepisami odrębnymi; - zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
16.		<p>Tereny wód śródlądowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rzeki, cieki, rowy, istniejące i projektowane zbiorniki wodne; - dopuszcza się zwiększenie zasobów wodnych poprzez budowę obiektów małej retencji (w tym zbiorników wodnych); - dopuszcza się przebudowę istniejącej sieci rowów; - dopuszcza się renaturyzację wód powierzchniowych; - dopuszcza się przeznaczenie zbiorników wodnych na funkcje rekreacyjne w formie kąpieliska z wyłączeniem zbiorników wodnych w obszarze Natura 2000;

		- zagospodarowanie terenu w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami odrębnymi;
--	--	---

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego mogą zawierać bardziej uszczegółowione ustalenia niż zawarte w Studium – zgodne z zasadą ładu przestrzennego, gdy wyniknie to z dokładniejszego rozpoznania zagadnień będących ich przedmiotem.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy.

Ustalenia dotyczące kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów kształtują się następująco:

1. Zagospodarowanie terenów obecnie zurbanizowanych oraz przewidywanych w dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowo - usługowe, powinno uwzględniać podstawowe wartości przestrzenne i architektoniczne gminy.
2. Nowa zabudowa zagrodowa (siedliskowa), obok istniejącej, może być realizowana w ustalonych planem granicach zabudowy zagrodowej. W planach miejscowych należy zapewnić przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy oraz nadmiernemu rozprzestrzenianiu się terenów zurbanizowanych.
3. Dopuszcza się adaptację i realizację liniowych i punktowych obiektów infrastruktury technicznej.
4. Tereny zabudowy mieszkaniowej, mogą być uzupełnione o funkcje usługowe – niewpływające negatywnie na środowisko przyrodnicze.
5. Wskazana funkcja i zasady zagospodarowania określają podstawowy kierunek przeznaczenia terenu, w obrębie każdego wyodrębnionego na rysunku Studium obszaru, oznaczonego symbolem, o którym mowa w tabeli dotyczącej: Funkcji terenu, podstawowych ustaleń, wskaźników dotyczących zagospodarowania.
6. Wszystkie rodzaje obszarów zabudowy oznaczone symbolem literowym (wg tabeli dot. oznaczeń terenów oraz funkcji terenu, podstawowych ustaleń, wskaźników dotyczących zagospodarowania) mogą być uzupełniane funkcjonalnie o miejsca parkingowe, drogi, infrastrukturę techniczną, place publiczne, zieleń w formie urządzonej, urządzenia wodne oraz małą architekturą.
7. Dopuszcza się, poza wyznaczonymi terenami budowlanymi, realizację gospodarstw specjalistycznych.
8. Wzdłuż dróg i ulic zaleca się stosowanie zieleni izolacyjnej oraz szpalerów drzew.
9. Ustalenie zasad i kontrola kolejności zajmowania pod zabudowę poszczególnych terenów - obowiązująca zasada: najpierw uzbrojenie terenu potem zabudowa.
10. Dopuszcza się użytkowanie terenu zgodnie ze stanem istniejącym (możliwość utrzymania istniejącego zagospodarowania terenu).

Kształtując lokalny ład przestrzenno - architektoniczny należy m. in. kierować się zasadami:

1. Harmonizacji zabudowy z krajobrazem i elementami przyrody.
2. Poszanowania lokalnych i regionalnych tradycji architektonicznych, przejawiającego się w wykorzystywaniu najlepszych i charakterystycznych starych form i elementów architektonicznych przy tworzeniu zabudowy spełniającej wymogi współczesnego budownictwa.
3. Nową zabudowę o funkcjach mieszkalnych, usługowych i rzemieślniczych nieuciążliwych

można realizować na terenach wyznaczonych na rys. Studium pod warunkiem zachowania następujących zasad:

- we wsiach o typie „ulicówki” lokalizacja budynków mieszkalnych w 1-szej linii zabudowy (przy ulicy),
 - nawiązanie do charakteru zabudowy wsi tzn. układu kalenicowego lub szczytowego oraz gabarytów zabudowy,
 - w miarę możliwości nawiązywanie do tradycji regionalnego budownictwa.
4. Harmonizacji nowej zabudowy z wartościową zabudową istniejącą.
 5. Eksponowania wartościowych dominant architektonicznych i zachowania cennych osi widokowych.
 6. Kształtowania właściwych proporcji pomiędzy przestrzeniami publicznymi w szerokim znaczeniu a przestrzeniami prywatnymi.
 7. Kształtowania właściwych relacji przestrzennych pomiędzy budynkami, w tym, stosownie do okoliczności, czytelnych linii zabudowy ulic oraz funkcjonalnie rozplanowanych zespołów budynków w ramach posesji.
 8. Kształtowania funkcjonalnych podziałów geodezyjnych.
 9. Racjonalizacji kosztów uzbrojenia terenów inwestycyjnych.

W związku z istniejącymi tendencjami demograficznymi na terenie gminy nie występuje potrzeba ilościowego wzrostu zasobów mieszkaniowych, zapotrzebowanie to często ograniczone będzie jedynie do wymiany zasobów zużytych oraz podnoszenia standardów istniejącej zabudowy.

Główne zadania w zakresie mieszkalnictwa to:

1. Utrzymanie, remont, wymiana i uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej w wolnych przestrzeniach istniejących między zabudową.
2. Rozwój systemów infrastruktury technicznej podnoszącej standard mieszkań i warunków zamieszkiwania ludności.
3. Dokonywanie zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem przeznaczenia terenów w dostosowaniu do Studium.

Tereny wyłączone spod zabudowy:

1. Lasy - tereny objęte całkowitym zakazem zabudowy, za wyjątkiem obszarów wyznaczonych na rysunku Kierunków pod zabudowę oraz zabudowań związanych z gospodarką leśną oraz przepisami odrębnymi.
2. Tereny rolne - wyłącznie z możliwością lokalizacji zabudowy zagrodowej oraz gospodarstw specjalistycznych, hodowlanych i ogrodniczych.
3. Pasy izolacyjne wokół czynnych cmentarzy w odległości 50 m i 150 m zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315).
4. Tereny działań ochronnych do obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi.

Zakaz zabudowy na wskazanych powyżej terenach nie dotyczy obiektów drogowych, elementów infrastruktury technicznej, obiektów hydrotechnicznych lub służących ochronie środowiska bądź zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk.

Każda działalność człowieka ingeruje w środowisko przyrodnicze i zakłóca jego funkcjonowanie. Należy dążyć do tego, by przyroda nie straciła możliwości samoistnej odnowy i nie dopuszczać do zniszczenia zasobów nieodnawialnych. Na całym obszarze gminy należy wprowadzić nakaz ochrony istniejących zadrzewień oraz obowiązek wprowadzenia nowych wszędzie tam, gdzie nie będzie to kolidowało z istniejącymi użytkami rolnymi - zwłaszcza wzdłuż dróg i rowów melioracyjnych oraz w strefach izolacyjnych od obiektów uciążliwych.

Zasady ochrony przyrody i krajobrazu:

- racjonalne gospodarowanie przestrzenią z uwzględnieniem zasady zachowania systemu przyrodniczego w jego naturalnych granicach fizjograficznych;
- w działalności planistycznej doprowadzenie do uzyskania przestrzennej ciągłości systemu przyrodniczego drogą przekształceń i wiązanie „wyspowo” występujących elementów przyrodniczych w jednolity układ;
- podjęcie działań zmierzających do zabezpieczenia i ochrony systemu przyrodniczo kulturowego Gminy Szekłów znajdującej się w paśmie przyrodniczo-kulturowym rzeki Narwi, tworzącym wieloprzestrzenny element krajobrazu - (ze szczególnym uwzględnieniem jego najcenniejszych elementów tj. naturalnych zbiorowisk roślinnych w dolinach rzecznych, dóbr kultury współczesnej wymienionych w tabeli 11 oraz zabytków nieruchomych);
- wszelkie prace związane z nasadzeniami drzew i krzewów w strefie ochrony układu przestrzennego Sanktuarium św. Rozalii powinny być ograniczone do minimum. Nowe nasadzenia powinny dotyczyć wyłącznie ewentualnej wymiany drzew obumarłych tego samego gatunku w stosunku 1:1, z zaleceniem wymiany na duże drzewa soliterowe;
- wszelkie prace pielęgnacyjne w istniejącym drzewostanie w strefie ochrony układu przestrzennego Sanktuarium św. Rozalii oraz na drzewach pomnikowych powinny być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie doświadczenie i referencje w zakresie pielęgnacji drzew pomnikowych;
- kształtowanie i ochronę systemu krajobrazów kulturowych zachowujących tożsamość kulturową i walory tradycyjnego krajobrazu;
- podejmowanie działań prowadzących do likwidacji bądź ograniczenia zagrożeń i degradacji oraz odtwarzania elementów systemu przyrodniczego;
- działania zmierzające do poprawy warunków retencyjnych poprzez wprowadzenie zalesień i zadrzewień wyłącznie poza terenem działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zgodnie z PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi
- zakaz zmiany użytków zielonych na intensywne uprawy polowe na obszarze Natura 2000
- promowanie gospodarki leśnej oraz łąkowo-pastwiskowej na podstawach ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności biocenozy z biotopem;
- rekultywacja wyrobisk i innych gleb zdegradowanych;
- piecza nad gospodarką odpadami poprzez utrzymywanie zorganizowanego systemu usuwania i utylizacji odpadów wraz z likwidacją „dzikich” wysypisk śmieci;

- działania zmierzające do nie pogarszania stanu czystości atmosfery (wykorzystywanie gazu ziemnego na cele grzewcze, oczyszczanie spalin);
- opracowanie i wdrażanie programu ograniczenia uciążliwych zakładów i obiektów (w tym źródeł wytwarzania ciepła);
- rozszerzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa z uaktywnieniem promocji walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych regionu, zwłaszcza u osób zaangażowanych w działalność gospodarczą i młodzieży;
- podjęcie działań w kierunku likwidacji lub ograniczenia: emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery (np. poprzez modernizacje systemu ciepłowniczego), zrzutu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i do gruntu, natężenia hałasu itp.;

Uzdrowiska na obszarze gminy nie występują.

3.1. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione oraz przewidziane do ochrony na podstawie przepisów szczególnych.

3.1.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

1. Obszar NATURA 2000 PLB 140014 Dolina Dolnej Narwi;
2. 53 pomniki przyrody (pojedyncze drzewa lub ich grupy).

Działania na obszarach objętych ochroną należy podporządkować ustaleniom przepisów szczególnych i aktów stanowiących szczególne formy ochrony przyrody.

Opis obszarów Natura 2000 przedstawiono w rozdz. 4.2.2. Wykaz pomników przyrody przedstawiono w rozdz. 4.2.1.

Wyznacza się cały obszar Natura 2000 jako obszar gdzie zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, prowadzenia odwodnień bez zgody odpowiednich organów oraz lokalizacji miejsc eksploatacji surowców naturalnych. Ponadto obszar ten należy pozostawić w użytkowaniu maksymalnie zbliżonym do naturalnego z umożliwieniem naturalnej migracji flory i fauny w tej strefie i z zapewnieniem swobodnego grawitacyjnego przepływu powietrza. Na terenach rolnych dopuszcza się zalesianie obszarów o niższych klasach bonitacyjnych pod warunkiem bezpośredniego sąsiedztwa z terenem leśnym oraz wyłącznie poza terenem działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zgodnie z PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi.

Proekologiczna polityka gminy powinna koncentrować się również na eliminacji wszelkich zagrożeń oraz na działaniach prowadzących do renaturalizacji tych obszarów, gdzie istnieje taka możliwość.

Eliminację zagrożeń można osiągnąć poprzez:

1. zorganizowanie systemu usuwania odpadów,
- 2. zbudowanie systemów kanalizacyjnych w ślad za wodociągami grupowymi.**

3.1.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach, ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochronie przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze podlegają grunty zaliczone do klas III. Ochronie podlegają także grunty leśne.

Należy w miarę możliwości nie przeznaczać gruntów gleb chronionych oraz leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. Na terenie gminy znajdują się obszary występowania gruntów rolnych III klasy bonitacyjnej,

które rozmieszczone są dosyć równomiernie na terenie całej gminy i które w zdecydowanej większości zgodnie z ustaleniami Studium pozostają w dotychczasowym użytkowaniu jako rolnicza przestrzeń produkcyjna, na których obowiązuje zakaz zabudowy. Do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz gruntów leśnych na cele nieleśne przeznacza się przede wszystkim grunty znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zabudowanych w ramach jednostki osadniczej. Obszary te zostały wyznaczone na rysunku Kierunków jako tereny przeznaczone pod zabudowę. Zmiana przeznaczenia tych terenów z rolnych na tereny nierolnicze oraz z leśnych na tereny nieleśne będzie wymagała na etapie sporządzania MPZP uzyskania zgody odpowiednich organów państwowych.

Polityka przestrzenna w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych:

1. Maksymalne zachowanie w użytkowaniu rolniczym najlepszych gleb.
2. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych jako ważnego elementu lokalnego układu powiązań ekologicznych.
3. Zakaz wznoszenia w lasach obiektów budowlanych z wyjątkiem obiektów integralnie związanych z funkcją lasu.
4. Utrzymanie zasięgów lasów istniejących.
5. Dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów.
6. Wprowadzanie nowych zalesień na najslabszych glebach zwłaszcza w sąsiedztwie lasów istniejących wyłącznie poza terenem działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zgodnie z PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi
7. Przystosowanie lasów do funkcji rekreacyjnej.
8. Prowadzenie zgodnie z zasadami proekologicznymi gospodarki leśnej.

3.1.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów prawa wodnego.

Wokół ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych należy ustanowić bezpośrednie strefy ochrony oraz ewentualnie - pośrednią strefę ochrony zgodnie z przepisami odrębnymi. Bezpośrednie strefy ochrony należy przyjąć jako obszar fizycznie wygrodzony i wyłączony z użytkowania innego niż związane z eksploatacją wody. Studium ustala obowiązek, w miarę możliwości, maksymalnej ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych, które powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Ewentualna zmiana przeznaczenia zmeliorowanych gruntów może nastąpić po uzgodnieniu z odpowiednim organem.

Zajmując część terenów, na których występują urządzenia melioracji wodnych szczegółowych (drenowanie, rowy melioracyjne) należy zapewnić sprawne działanie systemów na terenach przyległych, zapobiegając zakłócenia stosunków wodnych, niszczenia lub uszkodzenia urządzeń wodnych. W przypadku przebudowy powyższych urządzeń melioracyjnych wymagane jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Polityka przestrzenna w zakresie ochrony zasobów wodnych:

1. Zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu.
2. Ustalenie warunków ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych.
3. Monitorowanie stanu czystości wód i podejmowanie działań mających doprowadzić do podwyższenia jej jakości.

3.2. Rekreacja i turystyka.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe, umożliwiają rozwój turystyki i wypoczynku, zwłaszcza agroturystyki. Ograniczeniem dla rozwoju turystyki na terenie gminy są przede wszystkim braki w bazie noclegowej. Predyspozycje do rozwoju agroturystyki mają głównie wsie gminy w sąsiedztwie doliny rzek Narew oraz Orzyc, jako dobry sposób na powiększenie parytetu dochodów małych gospodarstw rolnych oraz doinwestowania zasobów mieszkaniowych w niezbędną infrastrukturę. Do rozwoju funkcji turystycznej, jako bazy turystycznej wyznacza się pięć miejscowości: Przeradowo, Stary Strachocin, Nowy Strachocin, Magnuszew Mały, Magnuszew Duży. Dopuszcza się lokalizację funkcji turystycznej w innych miejscowościach atrakcyjnych pod względem turystycznym. Rozwój turystyki i wypoczynku powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Rozwój gminy pod względem turystycznym i wypoczynkowym można osiągnąć poprzez następujące działania kierunkowe:

1. Opracowanie i wytyczenie szlaków turystycznych dla turystyki kwalifikowanej pieszej;
2. Budowa tras i szlaków rowerowych;
3. Promocja walorów turystycznych gminy;
4. Dostęp gospodarstw do niezbędnych mediów;
5. Podniesienie standardów i rozbudowę sieci komunikacyjnej;
6. Podniesienie standardów gospodarstw i dostosowanie ich do przyjmowania gości;
7. Zwiększenie ilości obiektów turystycznych w oparciu o kwatery prywatne, agroturystyczne;
8. Zmianę wyglądu zabudowań pod względem architektonicznym – dostosowanie estetyki do wzorców architektury regionalnej;
9. Zagospodarowanie ogródków przydomowych;
10. Uzupełnienie oferty turystycznej o urządzenia sportu i rekreacji;
11. Wzbogacanie obszarów w urządzenia turystyczne, takie jak: pomosty, miejsca biwakowania ścieżki i trasy spacerowe, konne, widokowe i urządzenia sportowe;
12. Dostosowanie obiektów i tras do całorocznego użytkowania;
13. Stworzenie szlaków atrakcji turystycznych;
14. Promowanie produkcji i promocja produktów regionalnych.

Podstawowymi kierunkami rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze gminy powinny być:

1. Agroturystyka mająca predyspozycje rozwoju w obszarze doliny rzek Narwi oraz Orzyca oraz w rejonie większych kompleksów leśnych w części południowej gminy;
2. Turystyka aktywna poprzez oznakowane szlaki: kajakowe, piesze, rowerowe oraz konne;
3. Wytyczenie i zagospodarowanie pieszych szlaków turystycznych poprzez wyznaczenie miejsc do odpoczynku, oznakowanie atrakcji turystycznych itp.
4. Ruch turystyczny i rekreacyjny należy aktywizować także poza sezonem.

4. Obszary i zasady ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

W zakresie ochrony wartości kulturowych terenu objętego opracowaniem, wyznaczono wartościowe obiekty kubaturowe oraz wartości ekspozycyjne-krajobrazowe, które znajdują się w rejestrze zabytków, wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz w gminnej ewidencji zabytków - zostały one szczegółowo omówione i wymienione w rozdziale 8.2. Zabytki architektoniczne i urbanistyczne

oraz zabytki archeologiczne.

Obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków stanowiące dobra kultury objęte są ustawową ochroną prawną polegającą na zabezpieczeniu przed niszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją, na zapewnieniu im trwałego zachowania, niezbędnej konserwacji, rewaloryzacji lub odbudowy. Priorytetem ochrony walorów dziedzictwa kulturowego powinno być w szczególności dostosowanie form nowej zabudowy do historycznego otoczenia w sposób zachowujący harmonię formalną i funkcjonalną.

W celu ochrony obiektów znajdujących się w Rejestrze Zabytków, Wojewódzkiej i Gminnej Ewidencji Zabytków, ustala się :

1. Utrzymanie obiektów w jak najlepszym stanie technicznym – bez naruszenia ich wartości zabytkowej,
2. Zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące warunków i zakresu ochrony w zależności od potrzeb.

Ochrona dziedzictwa kulturowego gminy wymaga:

1. remontów, modernizacji i odtwarzania obiektów zabytkowych;
2. ochrony zespołów budownictwa drewnianego;
3. ochronie podlegać ma forma zewnętrzna budowli i budynków zabytkowych;
4. umiejętnego zagospodarowania sąsiedztwa obiektów zabytkowych i historycznych układów urbanistycznych;
5. udzielania przez gminę wsparcia dla ewentualnych inwestorów, chcących (w sposób zgodny z zaleceniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) zagospodarować obiekty zabytkowe;
6. kontynuacji rozpoznania archeologicznego na terenie gminy i uwzględniania ich wyników podczas planowania przestrzennego i działalności inwestycyjnej;
7. kształtowanie nowej zabudowy, kreowane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinno ochraniać charakter ulicowych wsi, ich sposób zabudowy oraz ekspozycję przestrzenną poprzez właściwe kształtowanie linii, wysokości i gęstości zabudowy, warunki realizacji ogrodzeń oraz zieleni wiejskiej;
8. wszystkie kapliczki, rzeźby religijne i krzyże przydrożne są dobrem kultury współczesnej - zaleca się ich zachowanie i uwzględnienie przy projektowaniu układów przestrzennych w planach miejscowych oraz tradycyjnych miejsc ich lokalizacji;
9. należy objąć ochroną wartości zabytkowy cmentarz oraz mogiły wojenne z I i II wojny światowej w Starym Szekowie poprzez zachowanie i konserwację zabytków architektury oraz nagrobnej sztuki sakralnej,
10. zachowanie i rewaloryzację historycznych kompozycji - w tym głównie zabytkowych układów zieleni i założeń parkowych;

Ze względu na położenie gminy w paśmie przyrodniczo - kulturowym rzeki Narew i Orzyc oraz w strefie ochrony wartości krajobrazów przyrodniczo-kulturowych pasm rzecznych należy chronić wartości przyrodniczo-kulturowe które koncentrują się w dolinie tych rzek (w tym zwłaszcza drewnianej zabudowy w: Przeradowie, Magnuszewie Małym i Dużym oraz w Starym Strachocinie zgodnie z wykazem zabytków nieruchomych GEZ).

Ponadto należy uwzględniać działania służące poprawie środowiska kulturowego zawartego w „Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami”. W PPOnZ wyznaczono priorytety, kierunki działań oraz zadania. Zostały one sformułowane w perspektywie wieloletniej. W związku z wyznaczonymi celami głównymi, samorząd w kwestii dziedzictwa kulturowego powinien kierować

się głównym priorytetem tj. intensyfikacją ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowej poprawie stanu zabytków nieruchomych.

Celami cząstkowymi powinny być:

- poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w sferze dokumentacji i ochrony zabytków,
- kompleksowa rewaloryzacja zabytków i ich adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i inne cele społeczne,
- zwiększenie roli zabytków w rozwój turystyki i przedsiębiorczości przez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych,
- promocja polskiego dziedzictwa kulturowego w Polsce i za granicą w szczególności za pomocą narzędzi społeczeństwa informacyjnego,
- rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego,
- tworzenie warunków do rozwoju i ochrony dziedzictwa kultury ludowej,
- zabezpieczenie zabytków przed nielegalnym wywozem.

Celami operacyjnymi powinny być:

- zachowanie materialnej i niematerialnej spuścizny historycznej regionu,
- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego wsi i miast historycznych,
- utrwalanie zasobów dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców,
- promocja walorów kulturowych Mazowsza z wykorzystaniem nowoczesnych technologii,
- zwiększanie dostępności obiektów zabytkowych poprzez ich wykorzystanie dla funkcji turystycznych, kulturalnych i edukacyjnych
- kreowanie pasm przyrodniczo- kulturowych.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej powinien dążyć do poziomu w pełni zapewniającego:

- ochronę zdrowia mieszkańców,
- wysoki standard życia mieszkańców,
- stworzenie dobrych warunków do dynamicznego rozwoju gospodarczego gminy.

Wobec wzrastającej mobilności społeczeństwa i gwałtownego zwiększenia obciążenia transportu drogowego związanego przede wszystkim z funkcją rolniczą gminy, kierunki działań w zakresie transportu zmierzać muszą do poprawy jakości infrastruktury, szczególnie w kierunku zapewnienia większego bezpieczeństwa, usprawnienia ruchu, wyeliminowania zbędnych kolizji oraz uciążliwości dla okolicznych mieszkańców. Dla spełnienia zwiększonych wymogów w zakresie komunikacji i transportu, i w związku z tym usunięcia ograniczeń dla rozwoju gminy w tym zakresie należy:

1. Przeprowadzić kompleksowy proces modernizacji i poprawy jakości odcinków dróg gminnych i powiatowych.
2. W celu zapewnienia odpowiedniej segregacji ruchu pojazdów o odmiennych parametrach ruchu,

co przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa, należy opracować i wdrożyć program budowy ścieżek rowerowych na terenie gminy. W pierwszej kolejności ścieżki powinny odciążać najbardziej uczęszczane i niebezpieczne odcinki dróg.

Na obszarze całej gminy dopuszcza się realizację dróg gminnych i wewnętrznych oraz parkingów niewyznaczonych w Studium, zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.1. Zaopatrzenie w wodę.

Należy dążyć do zaopatrzenia w wodę z wodociągów grupowych, zasilanych ze stacji wodociągowych, wszystkich mieszkańców gminy. Studnie mogą stanowić źródło wody dla potrzeb gospodarczych. Zasięgi stref ochrony sanitarnej wokół studni w poszczególnych stacjach wodociągowych powinny być równe wielkościom stref ochrony bezpośredniej, określonych w przepisach odrębnych.

5.2. Odprowadzanie ścieków.

Na terenie gminy Szekłów brak jest systemu kanalizacji sanitarnej, za wyjątkiem osiedle Grzanka (34 przyłącza z których korzysta 318 osób) podłączonego do miejskiej sieci kanalizacyjnej Makowa Mazowieckiego.

Biorąc pod uwagę warunki terenowe oraz rozmieszczenie jednostek osadniczych, konieczna, ze względu na wymogi ochrony środowiska, budowa kanalizacji sanitarnej wymagać będzie poza grawitacyjnymi odcinkami przewodów, stosowania wymuszonego przepływu zbieranych ścieków w kilku odrębnych układach z lokalnymi oczyszczalniami. Należy sukcesywnie rozbudowywać system kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, zwłaszcza że stopień skanalizowania gmina jest bardzo niski.

Ze względu na duże koszty skanalizowania lub brak możliwości technicznej, dopuszcza się indywidualne kanalizowanie posesji do szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Nieczystości ze zbiorników będą wywożone przez służby komunalne lub firmy zewnętrzne do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków w Makowie Mazowieckim.

Dla miejscowej utylizacji ścieków sanitarnych proponuje się budowę małych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Należy lokalizować indywidualne urządzenia do oczyszczania ścieków na terenach zakładów produkcyjnych i usługowych, pod warunkiem że będzie to zgodne z wymogami sanitarnymi i ochrony środowiska oraz zgodne z przepisami odrębnymi.

Na całym obszarze gminy należy wprowadzić zakaz odprowadzania ścieków nieoczyszczonych do cieków wodnych i rowów melioracyjnych oraz wód gruntowych. Zabudowa mieszkaniowa, usługowa i przemysłowa nie objęta siecią kanalizacyjną powinna być wyposażona w szczelne zbiorniki osadowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Należy dążyć do opracowania koncepcji budowy sieci kanalizacyjnej na terenie gminy.

Nie przewiduje się na terenie gminy lokalizacji odrębnej sieci kanalizacji deszczowej. Wody deszczowe są bezpośrednio odprowadzane do gruntu i przydrożnych rowów.

5.3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło.

Na terenie gminy Szekłów brak jest sieci gazu ziemnego za wyjątkiem tranzytowego gazociągu wysokiego ciśnienia DN700/MO 8,4 dla którego wyznaczono strefę ograniczonego użytkowania wynoszącą 12m (po 6m na stronę od osi gazociągu).

Gmina nie posiada koncepcji gazyfikacji swojego terenu. W kolejnych latach nie jest planowana

rozbudowa sieci gazowej na terenie Gminy.

Do sieci gazowej na terenie gminy Szelków podłączonych jest 3 mieszkańców którzy mieszkają w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Maków Mazowiecki i korzystają z miejskiej infrastruktury gazowej.

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się z indywidualnych kotłowni, brak jest centralnego systemu grzewczego obsługującego poszczególne miejscowości. Domy mieszkalne posiadają kotłownie indywidualne, w większości opalane są węglem i drewnem.

Należy dążyć do promowania i wykorzystywania przy modernizacji i budowie nowych budynków odnawialnych źródeł ciepła w tym: biomasy, biogazu, energii wiatru, słońca, wody oraz ziemi.

Do ogrzewania mieszkań w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej najczęściej wykorzystywane są kotły na paliwo stałe (węgiel, koks, miał oraz biomasę).

Zasady zaopatrzenia w gaz:

- warunki techniczne, jakim winny odpowiadać sieci gazowe określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 26.04.2013r. W przypadku zmiany powyższego rozporządzenia warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami;
- w liniach rozgraniczających dróg publicznych i niepublicznych należy rezerwować trasy dla projektowanej sieci gazowej;
- w strefach kontrolowanych nie należy wznosić budynków, urządzeń stałych, składów i magazynów, sadzić drzew i krzewów oraz podejmować działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji;
- linie ogrodzeń powinny przebiegać min. 0,5m od gazociągu ś/c;
- dla urządzeń liniowych uzbrojenia przebiegającego przez tereny działek ustala się konieczność zapewnienia dostępu w celu wykonywania bieżących konserwacji i napraw;
- dla budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego szafka gazowe winny być lokalizowane w linii ogrodzeń (otwierane na zewnątrz ogrodzenia), w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową,
- gazyfikacja będzie możliwa przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznych opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z Przedsiębiorstwem Gazowniczym,

W eksploatacji znajduje się pięć kotłowni nadzorowanych przez Urząd Gminy:

6. Dzienny Dom Seniora w Nowym Strachocinie, Nowy Strachocin 21, 06-220 Stary Szelków- piec węglowy;
7. Strażnica w Starym Szelkowie, Stary Szelków 36, 06-220 Stary Szelków - piec węglowy;
8. Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Starym Szelkowie, Stary Szelków 35A, 06-220 Stary Szelków – piec węglowy;
9. Urząd Gminy w Szelkowie, Stary Szelków 39, 06-220 Stary Szelków – kotły olejowe;
10. Ośrodek Zdrowia, Stary Szelków 53, 06-220 Stary Szelków- gaz.

5.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Należy zapewnić wszystkim mieszkańcom gminy Szelków dostawę energii elektrycznej o dobrych parametrach technicznych, jakościowych i ilościowych, które by całkowicie pokryły zapotrzebowanie na energię elektryczną.

Należy stosować dopuszczalne wskaźniki poziomu pola elektromagnetycznego, zgodnie z

obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi.

Wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej należy uwzględnić pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii.

Wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej należy uwzględnić pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii.

Wyznacza się pasy technologiczne wzdłuż projektowanych i istniejących linii elektroenergetycznych dystrybucyjnych, w poziomie nie mniejsze niż:

- dla linii napowietrznych WN-110kV - 30m (po 15m po każdej ze stron do osi linii);
- dla linii napowietrznych SN - 14m (po 7m po każdej ze stron do osi linii);
- dla linii napowietrznych nn-0,4 kV - 7m (po 3,5m po każdej ze stron do osi linii);
- dla linii kablowych WN- 1,0m (po 0,5m po każdej ze stron od osi linii);
- dla linii kablowych SN i nn-0,4 kV - 0,5m (po 0,25m po każdej ze stron od osi linii).

Utworzenie pasów technologicznych wzdłuż linii nie powoduje wyłączenia terenu z zagospodarowania, jedynie może wprowadzać ewentualne obostrzenia.

W pasie technologicznym linii NN obowiązują następujące obostrzenia:

1. Zakaz realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych nieprzeznaczonych na pobyt ludzi muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii energetycznych.
2. Lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w pobliżu linii elektroenergetycznej powinna uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.
3. Zakazuje się projektowania hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 7m od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego (w świetle koron).
4. Dopuszcza się wykonanie napraw oraz prac remontowych i konserwacyjnych na istniejącej linii.
5. Teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właścicieli linii.
6. W przypadku lokalizacji w sąsiedztwie linii przesyłowych farm wiatrowych, minimalna dopuszczalna odległość turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej, określona jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od osi trasy napowietrznej odcinka linii elektroenergetycznej, powinna wynosić trzykrotność średnicy koła (3xd) zataczanego przez łopatę turbiny wiatrowej.
7. W przypadku lokalizacji turbiny wiatrowej w odległości, liczonej pomiędzy najbardziej skrajnym elementem turbiny wiatrowej (krańcami łopat turbiny) a osią trasy napowietrznej odcinka linii elektroenergetycznej, mniejszej niż pięciokrotność średnicy koła zataczanego przez łopatę turbiny wiatrowej (5xd), należy zapewnić, aby przewody odgromowe wszystkich przęseł linii elektroenergetycznej, które w całości lub częściowo znajdują się w odległości mniejszej niż 5xd od krańców łopat turbiny, były wyposażone w czynną ochronę przeciwdrganiową.

W pasach technologicznych linii WN, SN i nn obowiązuje w szczególności zakaz sadzenia roślinności wysokiej i o rozbudowanym systemie korzeniowym, w tym obowiązuje szerokość pasa wycinki

podstawowej drzew na trasie linii wg przepisów odrębnych.

Przy czym, przewidywane roboty budowlane w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów/toru kabla, mniejszej niż:

- 15m dla linii napowietrznych WN-110 kV;
- 10m dla linii napowietrznych SN;
- 5m dla linii napowietrznych nn-0,4kV;
- 3m dla linii kablowych WN-110 kV;
- 2,5m dla linii kablowych SN, nn.

podlegają uzgodnieniu z OSD, w szczególności dotyczące budowy, przebudowy lub remontu obiektu zagospodarowania.

Pasy technologiczne linii napowietrznych 110 kV uwidocznione są dodatkowo w części graficznej dokumentu. Pasy technologiczne nie są równoznaczne z pasami określanymi na potrzeby ustanawiania służebności przesyłu, które wyznacza się w oparciu o inne przepisy.

W przypadku projektowania zmian zagospodarowania terenu w pasach technologicznych należy dokonywać uzgodnień branżowych z właścicielem tych linii.

Sieci i urządzenia elektroenergetyczne zgodnie z definicją: „Sieć dystrybucyjna energii elektrycznej” są własnością Polskich Sieci Elektroenergetyczne S.A. oraz PGE Dystrybucja S.A.

Dopuszcza się budowę nowej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej oraz przebudowę, remont i utrzymanie istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej, na podstawie przepisów odrębnych.

Umożliwia się budowę nowej oraz rozbudowę, przebudowę i remont istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej dystrybucyjnej z zastosowaniem:

- linii elektroenergetycznej WN, SN i nn wraz z przyłączami w wykonaniu kablowym i/lub napowietrznym,
- stacji elektroenergetycznych 110 kV (w tym stacji 110 kV/SN) i SN (w tym stacji SN/nn) w wykonaniu wewnętrznym i/lub napowietrznym.

Umożliwia się lokalizację infrastruktury technicznej elektroenergetycznej dystrybucyjnej liniowej i elementów energetycznych z nią związanych w pasach drogowych/układach komunikacyjnych tj. terenach ogólnie dostępnych dla prowadzenia sieci oraz poza nimi na terenach innego przeznaczenia zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się prawo do podziału istniejących działek celem wydzielenia terenów dla lokalizacji stacji elektroenergetycznych wraz z możliwością wprowadzania do stacji linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się lokalizację stacji elektroenergetycznych na terenach o innym przeznaczeniu wraz z możliwością wprowadzania do stacji linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zapewnia się swobodny dostęp i dojazd do infrastruktury technicznej elektroenergetycznej, w tym stacji elektroenergetycznych, linii elektroenergetycznych oraz konstrukcji wsporczych (słupów) w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usuwania awarii.

Przy lokalizacji nowych jednostek (turbin) zespołów elektrowni wiatrowych należy zapewnić zachowanie odległości od skrajnych przewodów napowietrznych linii elektroenergetycznych, będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej.

Wyznacza się odległości lokalizacji poszczególnych turbin wiatrowych od istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych dystrybucyjnych, w poziomie nie mniejsze niż:

- 10m od osi linii nn - 0,4 kV jednotorowej do średnicy koła wiatrakowego;

- 12,5m od osi linii SN -15 kV jednotorowej do średnicy koła wiatrakowego;
- 12,5m od osi linii nn -0,4 kV wielotorowej do średnicy koła wiatrakowego;
- 15m od osi linii SN -15 kV wielotorowej do średnicy koła wiatrakowego;
- 2 x średnica koła wiatrakowego od skrajnego przewodu linii o napięciu 110 kV nieposiadającej specjalnych amortyzatorów do tłumienia drgań do średnicy koła wiatrakowego;
- średnica koła wiatrakowego od skrajnego przewodu linii o napięciu 110 kV posiadającej specjalne amortyzatory do tłumienia drgań do średnicy koła wiatrakowego.

Przeznaczenie terenów dla lokalizacji źródeł energii nie jest jednoznaczne z możliwością przyłączenia źródeł do sieci elektroenergetycznej. Rozpatrzenie możliwości przyłączenia źródła do sieci elektroenergetycznej odbywa się zgodnie z przepisami odrębnymi.

Miejscowe plany zagospodarowania poszczególnych terenów powinny przewidywać rezerwację miejsc i terenu dla lokalizacji linii, stacji i przyłączy oraz innych elementów infrastruktury elektroenergetycznej niezbędnych dla zaopatrzenia lokowanych na tych terenach budynków i budowli w energię elektryczną, a także oświetlenia terenu wokół obiektów. Rozwój systemu zaopatrzenia w energię elektryczną ma polegać na odbudowie, przebudowie i modernizacji istniejących linii elektroenergetycznych oraz budowie nowych linii elektroenergetycznych a także na odbudowie, przebudowie, modernizacji i wymianie istniejących stacji rozdzielczych, transformatorowych i transformatorowo-rozdzielczych oraz budowie nowych stacji.

Przyłączanie obiektów do sieci elektroenergetycznej oraz przebudowa urządzeń elektroenergetycznych, powstała w wyniku wystąpienia kolizji planu zagospodarowania działki (w tym również wynikającego ze zmiany przeznaczenia terenu) z istniejącymi urządzeniami elektroenergetycznymi będzie się odbywać w uzgodnieniu i na warunkach określonych przez właściwe przedsiębiorstwo energetyczne na zasadach określonych przez właściciela sieci kosztem i staraniem wnioskodawcy, któremu infrastruktura elektroenergetyczna koliduje.

Dla istniejących i projektowanych linii NN, WN i SN, należy pozostawić odpowiednie korytarze uwzględniające wymagane przepisami odległości od innych obiektów.

Szczegóły techniczne budowy i lokalizacji urządzeń elektroenergetycznych należy uzgadniać na etapie opracowań realizacyjnych z odpowiednimi gestorami.

Należy rozważyć możliwość wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii słonecznej oraz energii wiatrowej.

5.5. Telekomunikacja.

Ustala się następujące kierunki rozwoju telekomunikacji:

- Utrzymanie istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym.
- Lokalizację sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowę infrastruktury światłowodowej.
- Objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej.
- Objęcie terenu całej gminy Szekłów dostępem do sieci internetowej.
- Rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych), stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.
- Dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej w rozumieniu przepisów odrębnych.

5.6. Odpady.

Odpady komunalne z terenu gminy odbierane są przez firmy zewnętrzne w trybie przetargowym. Obecnie firma odbierająca odpady komunalne od mieszkańców prowadzi również PSZOK zlokalizowany w miejscowości Maków Mazowiecki.

W celu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy ustala się :

- obowiązek określenia zasad i sposobów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obejmującego co najmniej frakcje takie jak: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe oraz odpady komunalne ulegające biodegradacji;
- zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania;
- tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych zapewniających łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy;
- wskazanie miejsca zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych.

5.7. Kanalizacja deszczowa, odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.

Na terenie gminy Szelków brak jest kanalizacji deszczowej i na chwilę obecną brak jest planów jej budowy. Z terenów gminy wody opadowe i roztopowe odprowadzane są powierzchniowo, do gruntu lub do rowów odwadniających. W celu spowolnienia odpływu wód ze zlewni i zwiększenia zdolności retencyjnej należy stworzyć warunki retencji korytowej na ciekach i kanałach połączonych z obiektami melioracyjnymi, dzięki której można zwiększyć retencję glebową na gruntach rolnych, co ma ogromne znaczenie, zwłaszcza w okresach suszy rolniczej. Powyższe działania powinny polegać na budowie i odbudowie systemu jazów, zastawek i przepusto-zastawek na kanałach i rowach melioracyjnych.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym za inwestycje celu publicznego uważa się działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Na obszarze gminy inwestycjami celu publicznego w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym są:

1. Budowa i modernizacja dróg gminnych;
2. Budowa i modernizacja linii elektroenergetycznych wysokiego, średniego i niskiego napięcia zlokalizowanych na terenie gminy;
3. Budowa i modernizacja przewodów wodociągowych i ujęć wody na terenie gminy;
4. Budowa urządzeń gospodarki ściekowej na terenie gminy, w tym biologicznych oczyszczalni przydomowych;
5. Inwestycje w system gromadzenia odpadów na terenie gminy;
6. Modernizacja urządzeń melioracji wodnych na terenie gminy;
7. Inwestycje związane z ochroną obiektów zabytkowych na terenie gminy;
8. Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Zgodnie z ustaleniami m.in. „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” na terenie gminy Szelków nie przewiduje się realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

8. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²

Na terenie gminy nie wyznacza się rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m².

9. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości a także obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych:

- ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - obszary przestrzeni publicznej

9.1. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

Na terenie gminy Szelków nie występują obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

9.2. Obszary przestrzeni publicznej.

Na terenie gminy wyznacza się następujące obszary przestrzeni publicznej:

- Bazar osiedle łącznie z dz. 20/115, dz. 1/1;
- Chrzanowo dz. 15, dz. 28/3, 78;
- Chyliny dz. 157/3 i dz. 162/2;
- Ciepielewo dz. 295/2, dz. 295/3, część dz. 293 na wysokości dz. 295/3, dz. 65, 463;
- Dzierżanowo osiedle PGR oraz dz. 81;
- Głódki dz. 22/2;
- Kaptury dz. 264;
- Laski dz. 61 i dz. 65 ;
- Magnuszew Duży osiedle z częścią Starego Szelkowa, dz. 7, dz. 9, 87;
- Magnuszew Mały dz. 130 dz. 284;
- Makowica dz. 408/2, 408/1, 423;
- Nowy Strachocin dz. 188, dz. 189, dz. 1, dz. 2, dz. 4;
- Orzyc dz. 85/2, dz. 141;
- Pomaski Wielkie dz. 6, dz. 12/1;

- Przeradowo dz. 128/1, dz. 139, 226, od dz. 1007/2 do 971/2 (pas nad rzeką);
- Smrock-Dwór dz. 52, 82/2, 85/5, 85/6, 85/7;
- Smrock-Kolonia dz. 74, dz. 126;
- Stary Strachocin dz. 479;
- Stary Szelków centrum - zgodnie z rysunkiem Studium;
- Zakliczewo dz. 292, dz. 133/1, dz. 228, dz. 234/3.

10. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Gmina Szelków na chwilę obecną nie prowadzi żadnej procedury formalno-prawnej dotyczącej opracowywania MPZP. Gmina posiada pełne pokrycie MPZP. Przed podjęciem decyzji o rozpoczęciu ww. procedury proponuje się wykonanie analizy zakresu takiego opracowania. W przypadku konieczności wprowadzenia kilku lub kilkunastu zmian dla obszarów położonych w danym sołectwie proponuje się objęcie miejscowymi planami całe sołectwo. W przypadku pojedynczej zmiany proponuje się objęcie zmianą jedynie dany obszar.

10.1. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

W związku z ochroną gruntów leśnych i ornych dobrych klas bonitacyjnych nie przewiduje się do zmiany przeznaczenia znacznych obszarów gruntów chronionych, za wyjątkiem obszarów przeznaczonych pod zainwestowanie w sołectwie Bazar, zgodnie z pkt 23 str. 98 Studium. Ewentualne zmiany w pozostałych sołectwach dotyczą terenów rolnych oraz leśnych w bliskim sąsiedztwie lub na terenach już zainwestowanych. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia zostały oznaczone na rysunku Kierunków.

11. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Należy zachować rolnictwo jako wiodącą funkcję w gminie. Restrukturyzacja rolnictwa powinna zmierzać w kierunku specjalistycznych gospodarstw rolnych.

Ze względu na wysoką dynamikę przemian na obszarach wiejskich proponuje się wyróżnienie trzech grup gospodarstw:

1. I grupa – gospodarstwa o powierzchni > 5 ha, nastawiona głównie na skoncentrowaną produkcję – powinna to być największa i najbardziej rozwijająca się grupa ze względu na charakter gminy oraz jej uwarunkowania;
2. II grupa – gospodarstwa o powierzchni 2-5 ha, gospodarstwa dwu- i wielozawodowe, o profilu produkcji specjalistycznej oraz działalności pozarolniczej;
3. III grupa – gospodarstwa najmniejsze obszarowo o produkcji rolniczej przeznaczonej na samozaopatrzenie.

Kierunki produkcji rolnej należy dostosować do predyspozycji rolniczej przestrzeni produkcyjnej i do koniunktury na rynku żywnościowym. Równocześnie należy spełnić warunek bezpieczeństwa form i technologii produkcyjnych pod względem ochrony środowiska, zwłaszcza zasobów wodnych gminy.

Wyznacza się następujące kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

1. Należy dążyć do zacieśniania związku przemysłu spożywczego z producentami.
2. Należy przeprowadzić intensyfikację ukształtowanych kierunków produkcji rolniczej a przede wszystkim:
 - w produkcji roślinnej – głównie uprawa zbóż, ziemniaków, rzepaku i rzepiku oraz warzyw gruntowych;
 - w produkcji zwierzęcej - trzoda chlewna, drób, bydło mleczne i mięsne na bazie własnych pasz.
3. Promocja agroturystyki i produkcji zdrowej żywności w gminie.
4. Działania na rzecz:
 - zapewnienia urzędzeń obsługi rolnictwa z zakresu zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej;
 - zbytu produkcji rolniczej – rozwój zakładów przetwórczych, usług związanych z dystrybucją;
 - poprawy struktury agrarnej (scalanie użytków rolnych, preferencje w powiększaniu gospodarstw), wykorzystanie nadwyżek siły roboczej w gminie do produkcja towarów pracochłonnych - warzyw, tytoniu, truskawek, ziół, jaj, drobiu, mleka, miodu itp.;
 - racjonalnego wykorzystywania rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
 - utrzymania w użytkowaniu rolniczym trwałych użytków zielonych z uwagi na tanią bazę paszową dla produkcji zwierzęcej, gleby organiczne i cenny element w sieci ekologicznej gminy;
 - utrzymania w użytkowaniu rolniczym trwałych kultur wieloletnich (trwałych nasadzeń drzew i krzewów owocowych);
 - zwiększania produktywności użytków rolnych poprzez melioracje, wapnowanie, zabiegi agrotechniczne, płodozmian itp.;
 - zalesienia gruntów nieprzydatnych i o niskiej przydatności do produkcji rolniczej wyłącznie poza terenem działań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zgodnie z PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi

12. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych.

W myśl przepisów odrębnych na terenie gminy Szekłów wzdłuż rzeki Narew oraz Orzyc znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią 1% i 10% oraz obszary na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego oraz mapach ryzyka powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZGW. W/w obszary wyznaczono na rysunkach Studium

W zasięgu dolin i obniżeń terenowych występują również lokalne podmokłości utrzymujące się przez znaczną część roku. Na terenach zagrożonych podtapianiem przy gospodarowaniu przestrzenią należy przyjmować rozwiązania projektowe zapewniające utrzymanie swobodnego przepływu wód oraz bezpieczeństwo mieszkańcom i ochronę ich mienia.

Na terenie gminy występują również obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym obszary osuwania się mas ziemnych. Są one zlokalizowane wzdłuż rzeki Orzyc i stanowią je obszary stoków i krawędzi skarp doliny Orzyc. Na terenie gminy stwierdzono występowanie takich zjawisk praktycznie wzdłuż całej granicy terenu zalewowego. Zasięg obszarów osuwiskowych występujących na terenie gminy przedstawiono na załącznikach graficznych do Studium. Został on określony na podstawie: „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej” dla rzeki Orzyc opracowanego na zlecenie Dyrektora RZGW w Warszawie.

Na podstawie danych Systemu Osłony Przeciwsuwiskowej na terenie gminy zlokalizowane są dwa

osuwiska w miejscowości Smrock-Dwór, stanowią je dwa fragmenty skarpy rzeki Orzyc. Są to osuwiska nr 78251 KRO - zsuw (0.109 ha) oraz 78271 KRO - zsuw (0.219 ha). Obszar tych dwóch osuwisk został oznaczony jako teren zagrożony nr 9638 KRTZ. Powyższe obszary zostały oznaczone w części graficznej Studium.

Dla obszarów tych obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych.

13. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

Na obszarze gminy nie występują tereny górnicze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, w związku z powyższym nie wyznacza się filarów ochronnych.

14. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

Na obszarze gminy nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych rozumianych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

15. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Na obszarze gminy nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

16. Obszary zdegradowane.

Na obszarze gminy nie występują obszary zdegradowane.

17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

Na terenie gminy Szelków nie występują tereny zamknięte.

Na terenie gminy nie wyznaczono stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa.

18. Obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Na terenie gminy nie występują obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym wyznaczone przez samorząd gminny.

19. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Na terenie gminy Szelków istnieje możliwość rozmieszczenia elektrowni pozyskujących energię słoneczną oraz innych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii. W Studium wyznacza się obszary na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW. W tym wypadku jest to dwanaście farm

fotowoltaicznych w miejscowościach: Chyliny, Smrock Dwór, Nowy Szelków, Przeradowo, Makowica, Głódki, oraz działająca elektrownia wodna w miejscowości Smrock-Dwór. Ich lokalizacja została oznaczona na rysunku Kierunków.

Na terenie gminy dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii z wyłączeniem obszarów chronionych Natura 2000 (wyłączenie nie dotyczy możliwości budowy elektrowni wodnych, które mogą być lokalizowane na terenie całej gminy) - zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla obszarów na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii obowiązują ustalenia zawarte w przepisach odrębnych.

IV. UZASADNIENIE I SYNTEZA

Gmina Szelków położona jest w północnej części województwa mazowieckiego, w powiecie makowskim i graniczy z gminami: Maków Mazowiecki, Czerwonka, Rzewnie, Obyrte, Pułtusk, Karniewo.

Gmina wykazuje tradycyjne związki z Makowem Mazowieckim, która pełni funkcje obsługi wyższego rzędu dla tego terenu. Administracja wojewódzka znajduje się w Warszawie, z najbliższym oddziałem obsługującym obszar gminy zlokalizowanym w Makowie Mazowieckim i Ostrołęce. Przez terytorium Gminy Szelków przebiegają trzy drogi o znaczeniu nadrzędnym i są to drogi krajowe nr 57, 60 i 61, stanowiące połączenia międzyregionalne i międzynarodowe (z Obwodem Kaliningradzkim, Litwą i Białorusią). Ruch kołowy na terenie gminy oparty jest również o drogi powiatowe i gminne.

Gmina jest typową gminą rolniczą o dobrych warunkach dla rolnictwa. W strukturze użytków przeważają grunty orne, w mniejszym stopniu obecne są użytki zielone występujące głównie w dolinach rzek oraz sady. Lesistość gminy jest dość wysoka i wynosi 24,8%.

Obszar gminy wyróżnia się w skali krajowej dużymi walorami przyrodniczymi o czym może świadczyć m.in. włączenie części Gminy do obszarów NATURA 2000 PLB 140014 „Dolina Dolnej Narwi” oraz całej do obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski jak również do sieci CORINE jako ostoja (Doliny Narwi między Orłowem i Pułtuskim nr G06400300). Do interesujących krajobrazowo i przyrodniczo terenów należy zaliczyć głównie dolinę rzeki Narwi i dolinę rzeki Orzyc, kompleksy leśne okolicy Ciepielewa, „Las Krasieniak” jak również bardzo dobrze zachowaną krawędź wysoczyzny.

Główne zewnętrzne, przyrodnicze powiązania gminy związane są z dolinami rzek Narwi i Orzyca oraz z większymi kompleksami leśnymi przylegającymi do granic gminy.

Wszyscy mieszkańcy mają możliwość korzystania z sieci wodociągowej oraz elektrycznej. Na terenie gminy Szelków brak jest sieci gazowej, natomiast sieć kanalizacyjna obejmuje swym zasięgiem jedynie osiedle Bazar, graniczące bezpośrednio z miastem Maków Mazowiecki.

W strukturze zabudowy dominującą pozycję na terenie gminy zajmują zespoły zabudowy zagrodowej, która jest jednak sukcesywnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną. I tak w Gminie Szelków jest to głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o niskiej intensywności zabudowy.

Na terenie gminy miejscowości mają charakter rozproszonej zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej głównie wzdłuż dróg powiatowych i gminnych, dosyć równomiernie rozmieszczonej na terenie całej gminy. W analizowanym obszarze przeważają wsie o typie rzędówek oraz ulicówek oraz wsie bez wyraźnie wykształconego układu czyli o typie rozproszonym. Zabudowa Starego Szelkowa ma natomiast układ wielodrożnicowy i w obecnie obowiązującym Studium posiada niewielkie rezerwy terenowe przeznaczone pod zabudowę zarówno mieszkaniową, jak również usługową oraz przemysłową. Miejscowość rozwija się odśrodkowo z oparciem o rzekę Orzyc od strony zachodniej.

Rozwój funkcji mieszkaniowych na terenie gminy powinien charakteryzować się dążeniem do uzupełniania istniejących, wolnych od zabudowy działek celem zapobiegania rozpraszaniu zabudowy oraz tworzenia zwartych kompleksów zabudowy wiejskiej.

Gmina Szelków zamieszkiwana jest przez 3624 mieszkańców (wg danych GUS na dzień 31 grudnia 2019 r.) w tym 1753 kobiet i 1871 mężczyzn oraz 25 osób zameldowanych na pobyt czasowy. Gęstość zaludnienia wynosi 33 mieszkańców na kilometr kwadratowych. W stosunku do roku 2018 liczba mieszkańek i mieszkańców zmniejszyła się o 17 osób.

Pod względem demograficznym gmina należy do obszarów o spadającym rozwoju demograficznym, gdzie zauważalne są negatywne zjawiska demograficzne. Struktura wieku wg płci jest względnie zrównoważona - na 100 mężczyzn przypadają 93 kobiety.

Gmina posiada pełne pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego, które są opracowane dla wszystkich miejscowości gminnych. Jednak piętnastoletni okres od chwili opracowania planów miejscowych dla poszczególnych miejscowości uwidocznił potrzebę zmian zarówno w Studium jak i w planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadaniem Studium było stworzenie warunków dla takiego rozwoju przestrzennego, które pozwoliłyby na zdyskontowanie istniejących walorów oraz zniwelowanie narastających problemów i konfliktów przestrzennych.

W Studium przeprowadzono gruntowną analizę przesądzeń planistycznych na terenie całej gminy oraz wyliczono chłonność i bilans terenu. Po dokonanej analizie przesądzeń oraz wyliczeniach chłonności i bilansu należy zwrócić uwagę na fakt, iż ze względu na słabą jakość map na których został opracowane Studium oraz MPZP z 2005 roku istniejąca zabudowa często znajduje się poza obszarami wyznaczonymi pod zainwestowanie w obowiązującym Studium oraz MPZP jak również w obowiązującym Studium z 2005 roku nie zostały uwzględnione pod zainwestowanie wszystkie tereny znajdujące się w granicach jednostek osadniczych.

W związku z powyższym przeprowadzono gruntowną korektę przesądzeń planistycznych na terenie całej gminy. Przy korekcie i wyznaczaniu nowych terenów skupiono się na próbie wykształcenia układów ruralistycznych poszczególnych miejscowości, w dostosowaniu do aktualnych potrzeb mieszkańców.

W rozwiązaniach Studium zaproponowano rozwój gminy jako obszaru z nastawieniem na rozwój funkcji rolniczych, w którym powinny być rozwijane również funkcje usługowe i produkcyjne. Rozwojowi temu powinno sprzyjać wykorzystanie, uwypuklenie i uatrakcyjnienie istniejących walorów środowiskowych gminy.

PRZEWODNICZĄCY
RAZDZ GMINY
Dariusz Bartosiewicz